

มาตรฐานตลาด

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งยังมีหน้าที่ในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน รวมทั้ง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ โดยจัดให้มีและควบคุมตลาด และกำหนดให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ในการจัดตั้งและดูแล ตลาดกลาง รวมทั้งกำหนดให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจทำให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลัก ในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงคุณภาพ ในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ โดยให้เป็นไปตามความพร้อม ความจำเป็น และความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในฐานะเป็นหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะ ตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน เนื่องจากได้มีการยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้ตรากฎกระทรวง ว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำกับดูแลการดำเนิน กิจกรรมตลาดให้เป็นไปตามสภาพของท้องถิ่น สุขอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน และการรักษาสภาพแวดล้อม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ปรับปรุงเอกสารมาตรฐานตลาด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้เป็นคู่มือและแนวทางในการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรม ตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารมาตรฐานตลาดที่ปรับปรุง ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดบริการสาธารณะ (การกำกับดูแล การดำเนินกิจกรรมตลาด) ให้แก่ประชาชนได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน รวมถึงองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถจะประเมินตนเองในการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมตลาดที่กำหนดในตัวชี้วัด (ขั้นพื้นฐานและขั้นพัฒนา) ตามเอกสารมาตรฐานตลาดได้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
กระทรวงมหาดไทย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ ขอบเขตของมาตรฐาน	๒
๑.๓ วัตถุประสงค์	๓
๑.๔ คำนียามศัพท์	๓
๑.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๔
บทที่ ๒ ประเภทและลักษณะของตลาด	๕
๒.๑ ตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร)	๕
๒.๒ ตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร)	๙
บทที่ ๓ การอนุญาตและการกำกับดูแลการดำเนินกิจการตลาด	๑๑
๓.๑ การอนุญาตจัดตั้งตลาด	๑๑
๓.๒ ผู้มีอำนาจอนุญาต	๑๑
๓.๓ การออกข้อกำหนดเพื่อการอนุญาตขอจัดตั้งและกำกับการดำเนินการตลาด	๑๒
๓.๔ การออกใบอนุญาต	๑๓
๓.๕ การขอต่อใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาต	๑๔
๓.๖ การสั่งพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต	๑๖
๓.๗ ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ	๑๖
๓.๘ การกำหนดโทษ	๑๗
๓.๙ การเปรียบเทียบคดี	๑๘
๓.๑๐ การกำกับดูแลการดำเนินกิจการตลาด	๑๘
บทที่ ๔ ตัวชี้วัดมาตรฐานตลาด	๒๕
๔.๑ ตัวชี้วัดตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร)	๒๕
๔.๒ ตัวชี้วัดตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร)	๒๘

สารบัญ

ภาคผนวก		หน้า
ภาคผนวก ก	กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑	๓๓
ภาคผนวก ข	กฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมอื่นๆ พ.ศ. ๒๕๔๕	๔๕
ภาคผนวก ค	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	๕๑
ภาคผนวก ง	กระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	๕๙
ภาคผนวก จ	ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อโรคติดต่ออันตราย	๖๕
ภาคผนวก ฉ	ตัวอย่างเทศบัญญัติว่าด้วยตลาด	๖๗
ภาคผนวก ช	ตัวอย่างข้อบัญญัติว่าด้วยตลาด	๘๓
ภาคผนวก ซ	แบบคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ใบอนุญาตประกอบกิจการตลาด คำขอต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาด	๙๙
ภาคผนวก ฌ	เกณฑ์การพิจารณาในการรับรองตลาดสด นำชื่อ	๑๐๙
ภาคผนวก ฎ	หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๘๙ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๔ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑	๑๑๓
ภาคผนวก ฏ	หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๖๘๙ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การพัฒนาตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร)	๑๑๕
ภาคผนวก ฎ	การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล	๑๓๓
ภาคผนวก ฐ	วิธีการล้างเชิงและแผงจำหน่ายอาหารในตลาดสด	๑๓๕
ภาคผนวก ท	ภาชนะใส่อาหาร	๑๓๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ตลาด ถือเป็นแหล่งรวมของสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค และเป็นศูนย์รวมของประชาชน ในการจับจ่ายซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า ไม่ว่าจะเป็นอาหารสด อาหารแห้ง เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ต่างๆ รวมถึงอาหารที่มีการแปรรูปปรุงสำเร็จ การจัดให้มีตลาด การควบคุมดูแล และสนับสนุนตลาด ของเอกชนให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดถูกสุขลักษณะเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ

● พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑๐) ให้มีตลาด ทำเทียบเรือและท่าข้าม

● พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๕๑ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขต เทศบาล ดังต่อไปนี้

(๓) ให้มีตลาด ทำเทียบเรือและท่าข้าม

มาตรา ๕๔ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจกรรมใดๆ ในเขต เทศบาล ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีตลาด ทำเทียบเรือและท่าข้าม

มาตรา ๕๖ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(๖) จัดให้มีและควบคุมตลาด ทำเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

● พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

มาตรา ๔๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การ บริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๘) จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การ บริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

- กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

(๘) จัดให้มีท่าเทียบเรือ ท่าข้าม ที่จอดรถ และตลาด

● พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(๓) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

มาตรา ๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(๑๗) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของตลาดโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๖ มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง พิจารณากำหนดแนวทางและดำเนินการปรับปรุงตลาดสดต่างๆ ของรัฐ ทั้งตลาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตลาดขององค์การตลาดเพื่อการเกษตร ตลอดจนกำหนดแนวทางการควบคุมดูแลและสนับสนุนตลาดของเอกชน ให้มีการปรับปรุงเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและถูกสุขลักษณะตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการประกอบกิจการตลาด โดยให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อใช้ในการควบคุมกำกับกิจการตลาดในเขตรับผิดชอบ ให้ถูกสุขลักษณะ

๑.๒ ขอบเขตของมาตรฐาน

มาตรฐานตลาดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาปรับปรุงและควบคุมการดำเนินกิจการตลาดทั้งของเอกชนและของตนเอง เพื่อให้ตลาดในท้องถิ่นไทยมีมาตรฐาน ถูกสุขลักษณะ สะอาดและปลอดภัยเพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน ผู้ใช้บริการ รวมทั้งนำเสนอตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและขั้นพัฒนา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพัฒนาปรับปรุงและกำกับดูแลการดำเนินกิจการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐาน

๑.๓ วัตถุประสงค์

๑.๓.๑ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นคู่มือและแนวทางในการจัดให้มีและควบคุมการประกอบกิจการตลาด ตลอดจนการดำเนินงานด้านการปรับปรุงตลาดเพื่อให้มีความสะอาด ถูกสุขลักษณะตามมาตรฐาน

๑.๓.๒ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการจากตลาดที่ถูกสุขลักษณะเพื่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๑.๓.๓ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีตัวชี้วัด (ขั้นพื้นฐานและขั้นพัฒนา) ในการควบคุมการประกอบกิจการตลาดและสามารถประเมินตนเองในเบื้องต้นได้

๑.๔ คำนิยามศัพท์

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดคำนิยามไว้ ดังนี้

ตลาด หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภท สัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้ว หรือของเสียง่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

เจ้าพนักงานสาธารณสุข หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อกำหนดของท้องถิ่น หมายความว่า ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น

เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายความว่า

(๑) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล

(๓) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

๑.๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๑.๕.๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๑.๕.๒ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
- ๑.๕.๓ กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๑.๕.๔ กฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมอื่นๆ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๑.๕.๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
- ๑.๕.๖ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

บทที่ ๒

ประเภทและลักษณะของตลาด

ตลาดเป็นสถานที่ที่มีคนมาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากทั้งผู้ขายของ ผู้ช่วยขายของ ผู้ส่งสินค้า และผู้ซื้อสินค้า และเป็นแหล่งที่มีการประกอบกิจกรรมต่างๆ มากมาย จึงเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดของเสีย และมลพิษจำนวนมาก เช่น ขยะ น้ำเสีย กลิ่นเหม็น เสียงดัง คว้นจากการประกอบอาหาร ฯลฯ ตลาดที่ไม่มีระบบการควบคุมดูแลและกำจัดของเสียเหล่านี้ดีพอจะทำให้เกิดผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน ประกอบกับตลาดส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในชุมชนจึงทำให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากตลาดมีจำนวนมาก กฎหมายจึงได้มีการแบ่งตลาดออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบและควบคุมตลาดแต่ละประเภท

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้จำแนกตลาดออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

- ตลาดประเภทที่ ๑ ได้แก่ ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร
- ตลาดประเภทที่ ๒ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร

ที่ตั้งของตลาด ต้องอยู่ห่างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ ของเสีย โรงฆ่าสัตว์ แหล่งโสโครก ที่กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย เว้นแต่จะมีวิธีป้องกันซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นชอบแล้ว

๒.๑ ตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร)

กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดลักษณะของตลาดประเภทที่ ๑ ดังนี้

๒.๑.๑ พื้นที่ดินตลาด ต้องมีส่วนประกอบของสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่

- (๑) อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ
- (๒) ที่ขนถ่ายสินค้า
- (๓) ห้องส้วม
- (๔) ที่ปัสสาวะ
- (๕) อ่างล้างมือ
- (๖) ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย
- (๗) ที่จอดยานพาหนะ

๒.๑.๒ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) มีถนนรอบอาคารตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร และมีทางเข้าออกบริเวณตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร อย่างน้อยหนึ่งทาง ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้มาใช้บริการในตลาดและผู้ขายของในการขนส่งสินค้า การรักษาความสะอาด และเก็บขนขยะออกจากตลาด รวมถึงประโยชน์ที่จะทำให้รถดับเพลิงสามารถเข้าไปดับเพลิงกรณีเกิดอัคคีภัย

(๒) ตัวอาคารทำด้วยวัสดุถาวร มั่นคง และแข็งแรง เพื่อความปลอดภัยในการใช้สอย ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(๓) หลังคาสร้างด้วยวัสดุทนไฟ และแข็งแรงทนทาน ความสูงของหลังคาต้องมีความเหมาะสมกับการระบายอากาศของตลาดนั้น เพราะจะเป็นการช่วยระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ สำหรับอาคารตลาดที่มีการระบายอากาศโดยใช้พัดลมดูดอากาศ หรือกรณีเป็นอาคารปิดอาจติดตั้งเครื่องปรับอากาศ

(๔) พื้นทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ไม่ดูดซึมน้ำ เรียบ ล้างทำความสะอาดง่าย ไม่มีน้ำขัง และไม่ลื่น เพราะหากพื้นตลาดไม่เรียบหรือขรุขระเป็นหลุมบ่อ จะทำให้มีน้ำขัง เป็นแหล่งสะสมความสกปรก และทำความสะอาดได้ยาก

(๕) ทางเดินภายในอาคารมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร เพื่อประโยชน์ในการสัญจรของประชาชนที่เข้ามาซื้อสินค้าในตลาด รวมถึงใช้ในการขนส่งสินค้าเข้าออกไปตามแผงจำหน่ายสินค้าต่างๆ ได้โดยสะดวกและช่วยให้แผงจำหน่ายสินค้าไม่อัดจนเกินไป

(๖) เครื่องกันหรือสิ่งกีดขวางทำด้วยวัสดุถาวร และแข็งแรง สามารถป้องกันสัตว์ เช่น สุนัข มิให้เข้าไปในตลาด ทั้งนี้ควรนำเครื่องกันหรือสิ่งกีดขวางปิดทางเข้า-ออกตลาดเป็นประจำ หลังจากตลาดปิดบริการ

(๗) มีการระบายอากาศภายในตลาดเพียงพอ เหมาะสม และไม่มีกลิ่นเหม็นอับ

ข้อเสนอแนะ กรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ ในการก่อสร้างตลาดต้องคำนึงถึงทิศทางลม การระบายอากาศภายในตลาดควรมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่อาคารตลาด แผงจำหน่ายสินค้าที่มีการใช้เตาในการปรุงอาหารควรตั้งอยู่ในที่มีอากาศถ่ายเทได้ดี ในกรณีที่ไม่มีอาจจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติได้ ให้จัดให้มีการระบายอากาศโดยใช้อุปกรณ์ช่วยในการระบายอากาศ เช่น พัดลมดูดอากาศ โดยอุปกรณ์ระบายอากาศต้องทำงานตลอดเวลา ในระหว่างที่ตลาดเปิดบริการ การนำอากาศภายนอกเข้า และการระบายอากาศทั้งดังกล่าว ต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

(๘) ความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลักซ์

ข้อเสนอแนะ ในการตรวจสอบความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดว่าเพียงพอหรือไม่ ทำได้โดยใช้เครื่องมือวัดความเข้มแสงสว่าง สำหรับตลาดที่เปิดให้บริการเวลากลางคืนควรจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉิน แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่ตามปกติ และสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน

(๙) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ มีความลาดเอียง และ ทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑.๕ ตารางเมตร และมีทางเข้าออกสะดวก โดยมีที่นั่งสำหรับผู้ขายของแยกต่างหากจากแผง การที่กำหนดให้แผงจำหน่ายสินค้าต้องมีความลาดเอียงเพื่อป้องกันน้ำขังอยู่บนแผง แล้วการกำหนดความสูงของแผง เพื่อป้องกันสิ่งสกปรกจากพื้นกระเด็นขึ้นมาปนเปื้อนกับสินค้าบนแผง

(๑๐) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดแบบระบบท่ออย่างเพียงพอสำหรับล้างสินค้าหรือ ล้างมือ ทั้งนี้ ต้องวางท่อในลักษณะที่ปลอดภัย ไม่เกิดการปนเปื้อนจากน้ำโสโครก ไม่ติดหรือทับกับท่อ ระบายน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูล โดย

(ก) มีที่ล้างอาหารสดอย่างน้อย ๑ จุด และในแต่ละจุดจะต้องมีก๊อกน้ำ ไม่น้อยกว่า ๓ ก๊อก กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๓๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีที่ล้างอาหารสด ๑ จุด ต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๓๐ แผง เศษของ ๓๐ แผง ถ้าเกิน ๑๕ แผง ให้ถือเป็น ๓๐ แผง

(ข) มีก๊อกน้ำประจำแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และ แผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

(ค) มีที่เก็บสำรองน้ำในปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้ กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๕๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีน้ำสำรองอย่างน้อย ๕ ลูกบาศก์เมตร ต่อจำนวน แผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๑๐๐ แผง เศษของ ๑๐๐ แผง ถ้าเกิน ๕๐ แผง ให้ถือเป็น ๑๐๐ แผง

(๑๑) ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ให้มีตะแกรงดักมูลฝอยและบ่อดักไขมันด้วย

ข้อแนะนำ ในการก่อสร้างทางระบายน้ำควรวางตามแนวตรงที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยต้องมีส่วนลาดเอียงไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๒๐๐ หรือต้องมีส่วนลาดเอียงเพียงพอให้น้ำไหลเร็วไม่ต่ำกว่า ๖๐ เซนติเมตรต่อวินาที ขนาดของทางระบายน้ำต้องมีความสัมพันธ์กับปริมาณน้ำเสียของตลาด แต่ต้องมีความกว้างภายในที่ขอบบนสุดไม่น้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร

(๑๒) ติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้อาคารตลาดต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างน้อย ๑ เครื่อง

- โฟมเคมี ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า ๑๐ ลิตร
- ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า ๔ กิโลกรัม
- ผงเคมีแห้ง ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า ๔ กิโลกรัม
- เฮลอน (HALON ๑๒๑๑) ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า ๔ กิโลกรัม

โดยเลือกติดตั้งเครื่องดับเพลิงตามประเภทของวัสดุที่มีในแต่ละชั้นของอาคารตลาด และให้ติดตั้ง จำนวน ๑ เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร ทุกกระชั้นไม่เกิน ๔๕ เมตร แต่ต้อง

ไม่น้อยกว่าชั้นละ ๑ เครื่อง และต้องติดตั้งให้ส่วนบนสุดของตัวเครื่องสูงจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน ๑.๕๐ เมตร มีคำแนะนำการใช้ติดตั้งอยู่ในที่สามารถอ่านได้ และสามารถนำไปใช้งานได้โดยสะดวก รวมทั้งต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา (เอกสารภาคผนวก ค)

๒.๑.๓ ที่ขนถ่ายสินค้า ต้องจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตั้งอยู่ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขนถ่ายสินค้าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าและการรักษาความสะอาด

ข้อแนะนำ ที่ขนถ่ายสินค้าควรอยู่ใกล้กับตัวอาคารตลาดเพื่อสะดวกในการขนส่งสินค้าเข้าตลาด และไม่ควรให้มีการตั้งแผงขายสินค้ากีดขวางการขนถ่ายสินค้า พื้นบริเวณที่ขนถ่ายสินค้าควรทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง เรียบ เพื่อสะดวกในการทำความสะดวก

๒.๑.๔ ห้องส้วม ที่ถ่ายปัสสาวะและอ่างล้างมือ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือ ตามแบบและจำนวนที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร (กฎกระทรวงฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒) และตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกตัวอาคารตลาด หรือในกรณีที่อยู่ในอาคารตลาดต้องแยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ มีผนังกัน โดยไม่ให้มีประตูเปิดสู่บริเวณจำหน่ายอาหารโดยตรง (เอกสารภาคผนวก ง)

๒.๑.๕ ที่รวบรวมมูลฝอย ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือรองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ตั้งอยู่นอกตัวอาคารตลาดและอยู่ในพื้นที่ที่รถเก็บขนมูลฝอยเข้าออกได้สะดวก มีการปกปิดและป้องกันไม่ให้สัตว์เข้าไปคุ้ยเขี่ย ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นชอบว่าเหมาะสมกับตลาดนั้น

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้ตลาดมีที่รองรับมูลฝอย โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผนังต้องทำด้วยวัสดุถาวรและทนไฟ
- (๒) พื้นผิวภายในต้องเรียบและกันน้ำซึม
- (๓) ต้องมีการป้องกันกลิ่นและน้ำฝน
- (๔) ต้องมีการระบายน้ำเสียจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลลงสู่ระบบบำบัดน้ำเสีย
- (๕) ต้องมีการระบายอากาศและป้องกันน้ำเข้า
- (๖) ต้องมีความจุไม่น้อยกว่า ๑.๒ ลิตรต่อพื้นที่ของอาคารหนึ่งตารางเมตร
- (๗) ต้องจัดไว้ในที่สามารถขนย้ายขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลได้โดยสะดวก และต้องมีระยะห่างจากสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่เก็บอาหารไม่น้อยกว่า ๔ เมตร แต่ถ้าที่รองรับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมีขนาดความจุเกินกว่า ๓ ลูกบาศก์เมตร ต้องมีระยะห่างจากสถานที่ดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

มีระยะห่างจากสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่เก็บอาหารไม่น้อยกว่า ๔ เมตร แต่ถ้าที่รองรับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลมีขนาดความจุเกินกว่า ๓ ลูกบาศก์เมตร ต้องมีระยะห่างจากสถานที่ดังกล่าวไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

๒.๑.๖ ที่จอดยานพาหนะ ต้องจัดให้มีอย่างเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาใช้บริการในตลาด และเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยบริเวณ

รอบตลาด ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านการจราจร ส่วนในการกำหนดลักษณะขนาดของที่จอดรถนั้น กฎกระทรวงได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการกำหนดตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากสภาพพื้นที่ของตลาด จำนวนรถที่เข้ามาใช้บริการในตลาด ซึ่งถ้าตลาดมีพื้นที่จำกัดก็อาจกำหนดให้สร้างเป็นอาคารที่จอดรถ หรือถ้าตลาดมีพื้นที่มากก็สามารถสร้างเป็นลานที่จอดรถได้

๒.๒ ตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร)

กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดลักษณะของตลาดประเภทที่ ๒ ดังนี้

๒.๒.๑ พื้นที่ตลาด ต้องจัดให้มี

- (๑) สถานที่สำหรับผู้ขายของ
- (๒) ห้องส้วม
- (๓) ที่ปัสสาวะ
- (๔) อ่างล้างมือ
- (๕) ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย

๒.๒.๒ สถานที่สำหรับผู้ขายของ ต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) ทางเดินภายในตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร
- (๒) บริเวณสำหรับผู้ขายของประเภทอาหารสดต้องจัดให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ไม่ลื่น สามารถล้างทำความสะอาดได้ง่าย และไม่มีน้ำขัง เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูด้วยคอนกรีตสำเร็จ หรือพื้นลาดด้วยยางแอสฟัลต์
- (๓) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุแข็งแรงที่มีผิวเรียบ ทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และอาจเป็นแบบพับเก็บได้
- (๔) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดอย่างเพียงพอ และจัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอาหารและภาชนะในบริเวณแผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ
- (๕) ทางระบายน้ำจากจุดที่มีที่ล้าง โดยเป็นรางแบบเปิด ทำด้วยวัสดุที่มีผิวเรียบ มีความลาดเอียงให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก มีตะแกรงดักมูลฝอยก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะ และไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนข้างเคียง ในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจกำหนดให้มีบ่อตกไขมันหรือบ่อพักน้ำเสีย ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะก็ได้

ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีทางระบายน้ำรอบตลาด การก่อสร้างทางระบายน้ำควรวางตามแนวตรงที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยต้องมีส่วนลาดเอียงไม่ต่ำกว่า ๑ ใน ๒๐๐ หรือต้องมีส่วนลาดเอียงเพียงพอให้น้ำไหลเร็ว ไม่ต่ำกว่า ๖๐ เซนติเมตร/วินาที ขนาดของทางระบายน้ำต้องมีความสัมพันธ์กับปริมาณน้ำเสียของตลาด

(บ) กรณีที่มีโครงสร้างเฉพาะเสาและหลังคา โครงเหล็กคลุมผ้าใบ เต็นท์ รั่มหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ต้องอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง

๒.๒.๓ ห้องส้วม ที่ถ่ายปัสสาวะและอ่างล้างมือ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือตามจำนวนและหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข และตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกสถานที่ขายของ เว้นแต่จะจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่ ส้วมสาธารณะ ส้วมเอกชนหรือส้วมของหน่วยงานราชการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ ให้มีระยะห่างจากตลาดไม่เกิน ๕๐ เมตร

๒.๒.๔ ที่รวบรวมมูลฝอย ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยอย่างเพียงพอที่จะรองรับปริมาณมูลฝอยในแต่ละวัน และมีลักษณะเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

เนื่องจากตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร) การรักษามาตรฐานคุณภาพความสะอาดและสุขลักษณะทำได้ยาก และมีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนมากกว่าตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนายกระดับมาตรฐานคุณภาพตลาดทุกประเภท เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ โดยได้มีความพยายามดำเนินการทั้งทางกฎหมายและการส่งเสริมการปฏิบัติ ดังนี้

๑. มาตรการทางกฎหมาย

๑.๑ บังคับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ กับตลาดในเขตเทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร

สำหรับตลาดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล กฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดให้เป็นไปตามข้อกำหนดขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดทำข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้คำนึงถึงสภาพของท้องถิ่น สุขอนามัยของประชาชน การรักษาสิ่งแวดล้อม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลอาจนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางได้

๑.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ในการยกระดับตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร) โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นที่เห็นว่าตลาดประเภทที่ ๒ ที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลาหนึ่งและมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นตลาดประเภทที่ ๑ ได้ สามารถพิจารณาร่วมกับผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาดดังกล่าว กำหนดแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดประเภทที่ ๒ นั้นให้เป็นตลาดประเภทที่ ๑ ตามกฎกระทรวงดังกล่าวได้

๒. มาตรการการส่งเสริมการปฏิบัติได้ดำเนินโครงการ “ตลาดสด นำซื้อ” เพื่อพัฒนายกระดับตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร) โดยมีเกณฑ์ชี้วัดเพื่อการประเมินคุณภาพของตลาดส่วนตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร) ได้มีการจัดทำโครงการ “ตลาดนัด นำซื้อ” เพื่อพัฒนามาตรฐานและยกระดับไปสู่การประเมินเป็นตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร)

บทที่ ๓

การอนุญาตและการกำกับดูแลการค้าปลีกกิจการตลาด

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการอนุญาตจัดตั้งตลาด และออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อการกำกับดูแลตลาดในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๓.๑ การอนุญาตจัดตั้งตลาด

๓.๑.๑ ที่ตั้งของตลาดต้องอยู่ห่างจากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ ของเสีย โรงเลี้ยงสัตว์ แหล่งโสโครก ที่กำจัดขยะมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร เว้นแต่จะมีวิธีการป้องกันซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

๓.๑.๒ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินกิจการตลาดในที่หรือทางสาธารณะเว้นแต่จะเป็นการดำเนินการขอราชการส่วนท้องถิ่นเอง ที่ไม่ก่อผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

๓.๑.๓ การขออนุญาตจัดตั้งตลาด

(๑) ตลาดประเภทที่ ๑ ผู้ขออนุญาตต้องยื่นแบบแปลนและแผนผังบริเวณที่ตั้งของอาคารตลาด และอาคารส่วนประกอบอื่นๆ ของตลาด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาก่อนทำการก่อสร้างอาคารตลาด เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑

(๒) ตลาดประเภทที่ ๒ เนื่องจากเป็นตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร การขออนุญาตจัดตั้งให้ผู้ขออนุญาตจัดตั้งตลาดยื่นแผนผังบริเวณที่ตั้งของแผงขายสินค้า ห้องส้วม ที่ถ่ายปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่รวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาเพื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะได้แนะนำการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งของแผงขายสินค้า ห้องส้วม ที่ถ่ายปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่รวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ข้อกำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ ผู้มีอำนาจอนุญาต

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะจัดตั้งและประกอบกิจการตลาดทุกประเภทต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ที่ตลาดตั้งอยู่ ได้แก่

- ในเขตเทศบาลต้องขออนุญาตต่อนายกเทศมนตรี

- ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลต้องขออนุญาตต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้มาตรา ๓๔ ยังบัญญัติถึงกรณีที่จะมีการเปลี่ยนแปลง ขยายหรือลดสถานที่หรือบริเวณที่ใช้เป็นตลาดภายหลังจากที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดแล้วจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเท่านั้น

สำหรับหน่วยงานราชการอันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรของรัฐที่ได้จัดตั้งตลาดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตจัดตั้งตลาดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ในการดำเนินกิจการตลาดจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้บัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือข้อกำหนดของท้องถิ่นเช่นเดียวกับผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาด และกฎหมายได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการกำหนดเงื่อนไขเป็นหนังสือเพื่อให้หน่วยราชการที่จัดตั้งตลาดปฏิบัติเป็นการเฉพาะราย

๓.๓ การออกข้อกำหนดเพื่อการอนุญาตขอจัดตั้งและกำกับการดำเนินการตลาด

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจกำกับดูแลตลาด และออกข้อกำหนดของท้องถิ่น กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) การกำหนดที่ตั้ง เนื้อที่ แพนผังและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างและสุขลักษณะ
- (๒) การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสถานที่ การวางสิ่งของและการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการตลาด
- (๓) การกำหนดเวลาเปิดและปิดตลาด
- (๔) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญ และการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ

กรณีตลาดในเขตเทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

สำหรับสุขลักษณะของตลาดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามข้อกำหนดขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้คำนึงถึงสภาพของท้องถิ่น สุขอนามัยของประชาชน และการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยองค์การบริหารส่วนตำบลอาจนำหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นแนวทางในการออกข้อกำหนดได้

๓.๔ การออกใบอนุญาต

การออกใบอนุญาต มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

(๑) เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับแบบคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งตลาด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานจากผู้ยื่นคำขอ และตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของเอกสาร ดังนี้

- แบบคำขอรับใบอนุญาต
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- สำเนาทะเบียนบ้าน
- ใบอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ใบทะเบียนพาณิชย์ หลักฐานที่แสดงว่าอาคารสามารถใช้ประกอบการได้โดยถูกต้องตามกฎหมายควบคุมอาคาร เป็นต้น
- หนังสือรับรองการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (กรณียื่นขอในนามนิติบุคคล)

ในการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่อใบอนุญาต หากตรวจสอบแล้วพบว่าเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน และกรณีจำเป็นต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ผู้ยื่นคำขอทราบ และออกหนังสือแจ้งความไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ของคำขอรับใบอนุญาต/ต่ออายุใบอนุญาตการประกอบกิจการ (ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง) ให้ผู้ประกอบการทราบภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่รับคำขอ หากตรวจสอบแล้วถูกต้องสมบูรณ์ ให้เจ้าหน้าที่ลงรับเลขเอกสารขออนุญาตเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) ให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสุขลักษณะของตลาด พิจารณาตรวจสอบและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาต โดยดำเนินการตรวจสอบสุขลักษณะของตลาดตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามลักษณะของตลาดแต่ละประเภทตามที่กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หากการตรวจสอบพบข้อบกพร่อง ให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข โดยออกเอกสารคำแนะนำให้แก้ไขปรับปรุงสภาพของสถานประกอบการและบันทึกรายงานผลการตรวจสภาพของสถานที่ประกอบกิจการเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต

(๓) ก่อนเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต ต้องให้ผู้ขออนุญาตหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการอนุญาตจัดตั้งตลาด มีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้ง แสดงพยานหลักฐานของตน

(๔) เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต แล้วแจ้งผลการพิจารณาพร้อมระบุเหตุผลประกอบการพิจารณาให้ผู้ขออนุญาตทราบ หากมีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือไม่อาจมีคำสั่งอนุญาตภายใน ๓๐ วัน ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง

ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน โดยออกหนังสือแจ้งรายการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วแต่กรณี

หมายเหตุ : ขั้นตอนที่ (๑) – (๔) กำหนดดำเนินการให้แล้วเสร็จ (ตามการปรับลดระยะเวลาการให้บริการประชาชน) ภายใน ๒๑ วัน (หรืออาจเร็วกว่าได้กรณีเอกสารถูกต้อง ครบรายละเอียด แผนภาพที่ ๑)

(๕) เจ้าหน้าที่ส่งหนังสือแจ้งผลการพิจารณาภายใน ๗ วัน (อาจเร็วกว่าก็ได้)

- ในกรณีออกใบอนุญาต ให้เจ้าหน้าที่ขึ้นทะเบียนใบอนุญาตด้วย

- ในกรณีไม่อนุญาต ให้ส่งหนังสือคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการพร้อมทั้งแบบแจ้งเหตุผลการไม่ออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการให้ผู้ขอภายใน ๗ วัน

(๖) เมื่อผู้ขอใบอนุญาตมาติดต่อขอรับใบอนุญาต เจ้าหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

- รับชำระค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น แต่ไม่เกินอัตรา

ที่กำหนดในกฎกระทรวง (กฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ เก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยและอัตราค่าธรรมเนียมอื่นๆ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้เก็บค่าธรรมเนียมอัตรา ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท ดังปรากฏในภาคผนวก ข)

- ออกใบเสร็จรับเงิน พร้อมบันทึกเลขที่ใบเสร็จรับเงินลงในใบอนุญาต

- ให้ผู้รับใบอนุญาตลงชื่อรับใบอนุญาตในทะเบียนใบอนุญาต

- แจ้งผู้รับใบอนุญาตทราบว่า ต้องแสดงใบอนุญาตไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย

ณ สถานที่ประกอบกิจการตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ

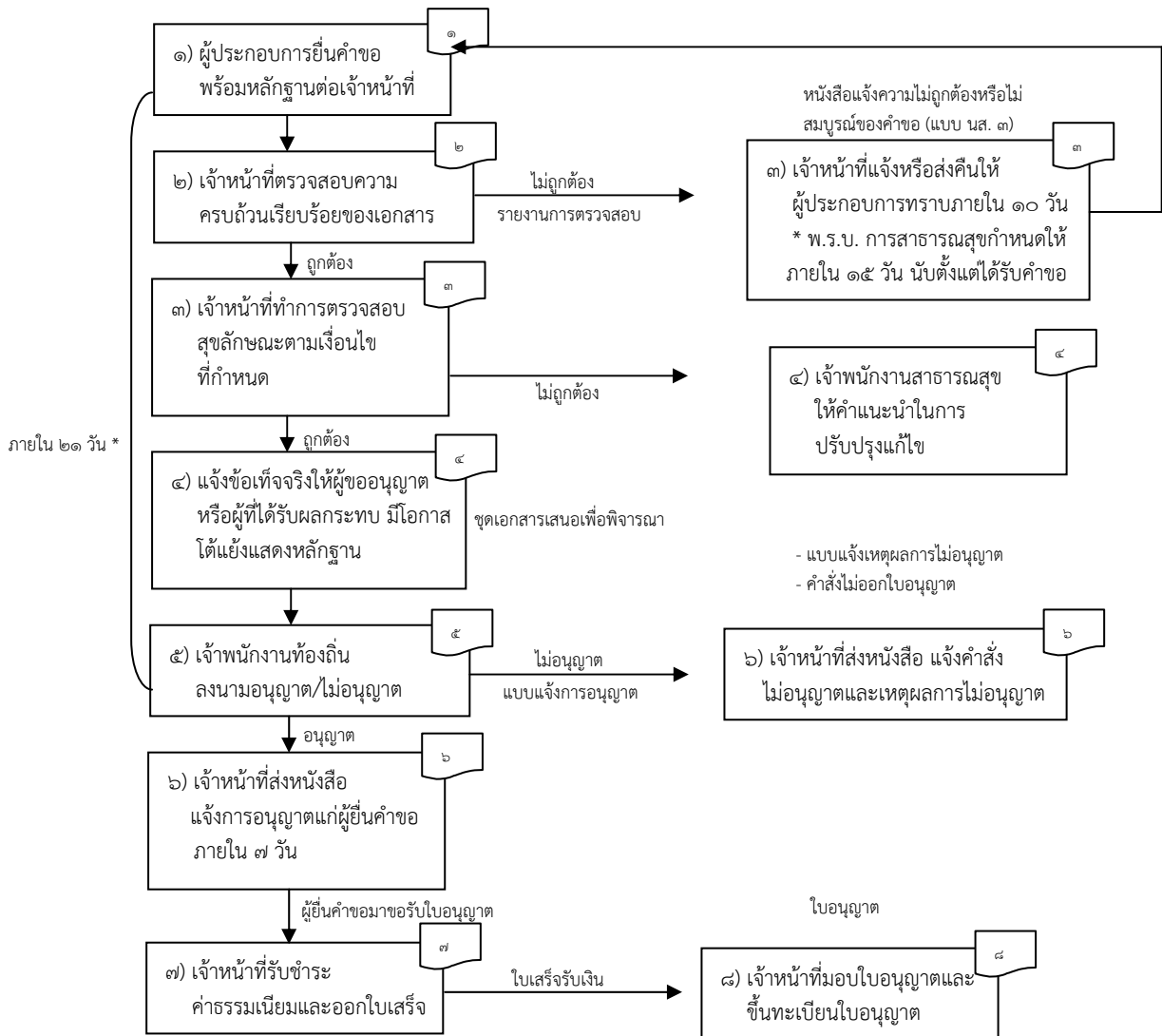
หมายเหตุ : ใบอนุญาตประกอบกิจการตลาด มีอายุ ๑ ปี นับตั้งแต่วันที่ออกใบอนุญาตและให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตนั้น

๓.๕ การขอต่อใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาต

ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการออกใบอนุญาต ซึ่งผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ และเมื่อยื่นคำขอพร้อมกับเสียค่าธรรมเนียมเรียบร้อยแล้ว ให้ประกอบกิจการตลาดต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต โดยกฎหมายได้ให้อำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอต่ออายุใบอนุญาต และการขออนุญาตให้ต่อใบอนุญาต

ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด สำหรับการขอรับใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อกำหนดท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๑ ขั้นตอนการออกใบอนุญาต / ต่อใบอนุญาต

* พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดระยะเวลาในการออกใบอนุญาตแล้วเสร็จตั้งแต่ขั้นตอนที่ ๑) - ๕) (กรณีเอกสารครบถ้วนตามที่กำหนด) ภายใน ๓๐ วัน สำหรับระยะเวลาที่กำหนดภายใน ๒๑ วันนี้ได้ปรับลดเพื่อให้ สอดรับกับมติ ครม. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ในการปรับลดระยะเวลาการให้บริการประชาชน

๓.๖ การสั่งพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต

๓.๖.๑ กรณีที่ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาต เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๑๕ วัน

๓.๖.๒ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาต

(๑) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไป และมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) ไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย กฎกระทรวง ข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้น ก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน

๓.๖.๓ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่มีพบผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตนั้นได้ทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่คำสั่งไปถึง หรือวันที่ปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี

๓.๖.๔ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะครบกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ถูกลงคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

๓.๗ ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

๓.๗.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่น กำหนดค่าธรรมเนียม ตามหลักเกณฑ์/วิธีการ/เงื่อนไข และไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยอัตรา ค่าธรรมเนียมการให้บริการ เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมอื่นๆ พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตประกอบกิจการตลาดไว้ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ที่กำหนดอัตรา ค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการตลาดทุกประเภทได้ไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท โดยอาจจะกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับตลาดแต่ละประเภทแตกต่างกันก็ได้แต่ต้องไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท (ภาคผนวก ข)

๓.๗.๒ ค่าธรรมเนียมและค่าปรับให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๗.๓ ในกรณีที่ไม่ได้เสียค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาตามที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้ชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๒๐ ของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้ได้รับใบอนุญาตจะได้บอกเลิกการดำเนินกิจการนั้นก่อนถึงกำหนดการเสียค่าธรรมเนียมครั้งต่อไป ตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของท้องถิ่น และในกรณีที่ค้างชำระค่าธรรมเนียมติดต่อกันเกินกว่า ๒ ครั้ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้หยุดดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับจนครบจำนวน

๓.๘ การกำหนดโทษ

ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ต้องระวางโทษ ดังนี้

(๑) การดำเนินกิจการตลาดโดยไม่มีใบอนุญาต ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๒) การฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องกำหนดที่ตั้ง เนื้อที่ แพนผังและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างและสุขลักษณะของตลาด ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๓) การฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามหลักสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๓ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๔) การฝ่าฝืนกฎกระทรวง ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๖๘ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๕) การฝ่าฝืนข้อกำหนดของท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องสุขลักษณะของผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาด ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท (มาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๖) การขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการเข้าไปในอาคาร การแนะนำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือตามข้อกำหนดของท้องถิ่น การยึดหรืออายัดสิ่งของใดๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน และการเก็บหรือนำสินค้าที่สงสัยว่าจะไม่ถูกสุขลักษณะ หรือจะก่อให้เกิดเหตุรำคาญออกจากอาคาร ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุก

ไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

(๗) ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดดำเนินกิจการในระหว่างถูกสั่งพักใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละ ๕,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา ๘๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

๓.๙ การเปรียบเทียบคดี

ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๕ (๒) ในทุกเขตจังหวัดกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ซึ่งประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด และผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัด ซึ่งบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบสำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ด้วย และเมื่อได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบคดีแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งถ้าหากผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบหรือยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในกำหนดเวลาดังกล่าวก็ให้ดำเนินคดีต่อไป

๓.๑๐ การกำกับดูแลการดำเนินกิจการตลาด

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลการดำเนินกิจการตลาดของผู้ประกอบการและการค้าขาย รวมทั้งการดำเนินการของผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาด ซึ่งภายหลังจากที่ผู้ประกอบการได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตลาดแล้ว ผู้ประกอบการและผู้ขายของจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามข้อกำหนดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การรักษาความสะอาดบริเวณที่ขายของ สุขลักษณะส่วนบุคคล และสุขลักษณะในการใช้กรรมวิธีการจำหน่าย การประกอบปรุง เก็บหรือสะสมอาหารหรือสินค้าอื่น รวมทั้งการรักษาความสะอาดของภาชนะน้ำใช้และของใช้ต่างๆ และเพื่อให้การควบคุมดูแลการดำเนินกิจการตลาดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งออกตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๗ - ๒๕ ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินกิจการตลาด การบำรุงรักษาตลาดผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดไว้ซึ่งสามารถสรุปแนวทางการกำกับดูแลการดำเนินกิจการตลาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ดังนี้

๓.๑๐.๑ การประชาสัมพันธ์และชี้แจง ควรประชาสัมพันธ์และประชุมชี้แจงให้ผู้ประกอบการกิจการตลาดในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้ทราบถึงข้อกำหนดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ออกตาม

กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ทราบขั้นตอนและวิธีการปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามข้อกำหนด ตลอดจนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบถึงเนื้อหาในข้อกำหนดและขั้นตอนในการขออนุญาตจัดตั้งตลาดด้วย

๓.๑๐.๒ การสำรวจและตรวจสภาพตลาด ควรทำการสำรวจ และตรวจสภาพตลาดในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อกำกับดูแลให้มีการปรับปรุงตลาดแต่ละแห่งให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาจต้องมีการกำหนดระยะเวลาให้ผู้ประกอบการดำเนินการปรับปรุง โดยคำนึงถึงสภาพข้อเท็จจริงของตลาดแต่ละแห่ง ทั้งนี้ โดยไม่ขัดกับบทเฉพาะกาลในกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว

๓.๑๐.๓ การติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจการหรือการปฏิบัติของผู้ประกอบการ ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจการของผู้ประกอบการเป็นระยะๆ เพื่อกำกับให้การดำเนินงานกิจการตลาดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือตามที่กฎหมายกำหนด (กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจการตลาดภายหลังจากที่ได้มีคำสั่งให้ผู้ประกอบการดำเนินการปรับปรุงตลาด ควรมีการดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีที่มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น อาจมีหนังสือชมเชยผู้ประกอบการที่ให้ความร่วมมือ และอาจประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้ใช้บริการตลาดได้ทราบ

(๒) กรณีที่ผู้ประกอบการมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งโดยมีเหตุผลอันสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจขยายเวลาการดำเนินการปรับปรุงได้ แต่หากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร อาจจะดำเนินการเปรียบเทียบปรับ หรือดำเนินคดีแล้วแต่กรณี

๓.๑๐.๔ การดำเนินการกิจการตลาด ผู้ประกอบการต้องไม่กระทำการและต้องควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังนี้

(๑) การเปิดและปิดตลาดต้องเป็นไปตามเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

(๒) การจัดหาสินค้าในตลาดแต่ละประเภท ต้องจัดให้เป็นหมวดหมู่ไม่ปะปนกัน เพื่อสะดวกในการทำความสะอาดและป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร

๓.๑๐.๕ การบำรุงรักษาตลาด

ก. ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ ต้องรับผิดชอบบำรุงรักษาตลาดและรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตลาดให้ถูกสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) บำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆ ของตลาดให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา เช่น ตัวอาคาร พื้น ฝ้าเพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น สายไฟ พัดลม ก๊อกน้ำ ท่อน้ำประปาและสาธารณูปโภคอื่น

(๒) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสีย มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(๓) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้การได้ดี และเปิดใช้ได้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๔) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสดและแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจแจ้งให้ล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละหนึ่งครั้งก็ได้

(๕) จัดให้มีการกำจัดสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรคร้ายในบริเวณตลาดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๖) ดูแลแผงอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละมิให้ปล่อยให้น้ำหรือของเหลวไหลจากแผงลงสู่พื้นตลาด และจัดให้มีทางระบายน้ำหรือของเหลวลงสู่ทางระบายน้ำหลักของตลาด

ข. ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาดและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย รวมทั้งกรณีที่มีบ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้มีสุขลักษณะเสมอ

(๒) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้การได้ดี และเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๓) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสดและแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อให้ดำเนินการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาลตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งให้ปฏิบัติ

(๔) จัดให้มีการป้องกันไม่ให้น้ำหรือของเหลวไหลจากแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละลงสู่พื้นตลาด

ข้อแนะนำ ๑) การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล ตามเอกสารเผยแพร่ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการล้างตลาดอย่างถูกหลักการสุขาภิบาลไว้ (ตามภาคผนวก ก)

๒) วิธีการล้างเชียงและแผงจำหน่ายอาหารในตลาด ตามเอกสารเผยแพร่ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดวิธีการล้างเชียงและแผงจำหน่ายอาหารในตลาดสดไว้ (ตามภาคผนวก รฐ)

๓.๑๐.๖ การป้องกันเหตุรำคาญมลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ

ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ หรือตลาดประเภทที่ ๒ ต้องไม่กระทำการและต้องควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้ (กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๑)

- (๑) จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหารในตลาด
- (๒) นำสัตว์ทุกชนิดเข้าไปในตลาด เว้นแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้ในที่ขังสัตว์เพื่อจำหน่าย
- (๓) ข่าหรือข่าแหละสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ แพะ แกะ หรือสุกร ในตลาด รวมทั้งข่าหรือข่าแหละสัตว์ปีกในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ในเขตท้องที่นั้น
- (๔) สะสมหรือหมักหมมสิ่งหนึ่งสิ่งใดในตลาด จนทำให้สถานที่สกปรก รกรุงรัง เป็นเหตุรำคาญ เกิดมลพิษที่เป็นอันตราย หรือเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค
- (๕) ถ่ายเทหรือทิ้งมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในที่อื่นใด นอกจากที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรองรับมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล
- (๖) ทำให้น้ำใช้ในตลาดเกิดความสกปรกจนเป็นเหตุให้เป็นหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- (๗) ก่อหรือจุดไฟไว้ในลักษณะซึ่งอาจเป็นที่เดือดร้อนหรือเกิดอันตรายแก่ผู้อื่น
- (๘) ใช้ตลาดเป็นที่พักอาศัยหรือเป็นที่พักค้างคืน
- (๙) การกระทำอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ เช่น เสียงดัง แสงกระพริบ ความสั่นสะเทือน หรือมีกลิ่นเหม็น

๓.๑๐.๗ ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาด

กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ขายและผู้ช่วยขายของไว้ ๔ มิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาดต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดระเบียบและกฎเกณฑ์ในการรักษาความสะอาดของตลาด
- (๒) การจัดหมวดหมู่อินค้า

ข้อเสนอแนะ การจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่จะช่วยให้การดูแลความสะอาดของตลาดง่ายขึ้นและยังเป็นการป้องกันไม่ให้เชื้อโรคจากสินค้าประเภทอาหารสดและสินค้าที่ไม่ใช่อาหารมาปนเปื้อนกับสินค้าประเภทอาหารปรุงสำเร็จ แผงขายอาหารปรุงสำเร็จที่มีการปรุงอาหารที่แผงจะมี

ความร้อน ไขมัน กลิ่น ทำให้เกิดความสกปรกได้ง่าย จึงควรแยกออกจากแผงขายสินค้าประเภทอื่น สำหรับแผงขายอาหารสด เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ฯลฯ ควรมีการต่อท่อสำหรับระบายน้ำหรือของเหลวจากแผงลงสู่ท่อระบายน้ำภายในตลาด

(๓) การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าของตน

(๔) การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม

(๕) การล้างตลาด

(๖) การเข้ารับการฝึกอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารและอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๗) การตรวจสุขภาพตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

มติที่ ๒ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าและแผงจำหน่ายสินค้า ดังต่อไปนี้

(๑) ให้วางสินค้าบนแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด โดยห้ามวางสินค้าล้ำแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด และห้ามวางสินค้าสูงจนเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อระบบการระบายอากาศ และแสงสว่าง ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ห้ามวางสินค้าวัตถุอันตรายปะปนกับสินค้าประเภทอาหาร

(๓) ให้วางสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และภาชนะอุปกรณ์ในขอบเขตที่กำหนด โดยสูงจากพื้นตลาดไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร

(๔) ห้ามเก็บสินค้าประเภทอาหารไว้ใต้แผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่ภาชนะอาหารที่บรรจุปิดสนิทตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร หรืออาหารที่มีการป้องกันการเน่าเสียและปกปิดมิดชิด ทั้งนี้ ต้องมีการรักษาความสะอาดและป้องกันสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

(๕) ห้ามใช้แสงหรือวัสดุอื่นใดที่ทำให้ผู้บริโภคมองเห็นอาหารต่างไปจากสภาพที่เป็นจริง

(๖) ห้ามต่อเติมแผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

มติที่ ๓ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องมีสุขภาพดี ดังต่อไปนี้

(๑) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือไม่เป็นพาหะนำโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย บิด ไข้สวกใส หัด คางทูม วัณโรคในระยะอันตราย โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคผิวหนังที่นำรังเกียจ ไวรัสตับอักเสบบีชนิดเอ ไข้หวัดใหญ่รวมถึงไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ และโรคตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อแนะนำ ในกรณีผู้ขายอาหารและผู้ช่วยขายอาหาร เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อ ถ้ามีอาหารและน้ำเป็นสื่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้ไทฟอยด์ ฯลฯ หรือตรวจพบว่าเป็นพาหะนำโรคดังกล่าว ต้องหยุดปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาหารจนกว่าจะรักษาให้หายเป็นปกติ ถ้ามีบาดแผลที่มีมือต้องใช้พลาสติกปิดแผลให้มิดชิด และหลีกเลี่ยงการสัมผัสอาหารโดยตรง

(๒) ในระหว่างขายสินค้าต้องแต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย หรือตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๓) ในระหว่างขายสินค้าประเภทอาหารต้องปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล เช่น ไม่ไอหรือจามรดอาหาร ไม่ใช้มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานโดยตรง ล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบหรือจับอาหาร ไม่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

มิตที่ ๔ ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปูรอง เก็บหรือสะสมอาหาร และการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) อาหารที่ขายต้องสะอาด และปลอดภัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(๒) อาหารสดเฉพาะสัตว์ เนื้อสัตว์ และอาหารทะเลต้องเก็บรักษาในอุณหภูมิไม่เกิน ๕ องศาเซลเซียส ในตู้เย็นหรือแช่น้ำแข็งตลอดระยะเวลาการเก็บ

(๓) การจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จต้องใช้เครื่องใช้ ภาชนะที่สะอาด และต้องมีอุปกรณ์ปกปิดอาหารเพื่อป้องกันการปนเปื้อน และรักษาอุปกรณ์ปกปิดอาหารนั้นให้สะอาดและใช้การได้ดีอยู่เสมอ

(๔) ในกรณีที่เป็นแผงจำหน่ายอาหารซึ่งมีการทำ ประกอบ และปรุงอาหาร ต้องจัดสถานที่ไว้ให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะเพื่อการนั้นและต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการสุขาภิบาลอาหาร

(๕) เครื่องมือ เครื่องใช้ และภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เขียง เครื่องขูดมะพร้าว จาน ชาม ช้อนและส้อม ตะเกียบ และแก้วน้ำ ต้องสะอาดและปลอดภัย มีการล้างทำความสะอาดและจัดเก็บที่ถูกต้อง

ข้อแนะนำ รูปแบบของอุปกรณ์

- เครื่องมือ เครื่องใช้ และภาชนะอุปกรณ์ต้องไม่ทำ หรือประกอบด้วยวัสดุที่เป็นพิษ เช่น ไม่ทำจากวัสดุที่ใช้แล้ว ไม่มีการแต่งสีในส่วนที่จะสัมผัสอาหาร เพราะอาจมีสารพิษตกค้างจากสารเคมีต่างๆ และโลหะหนักในสีหลุดออกมาปนเปื้อนกับอาหารได้

- ต้องมีความแข็งแรงทนทาน ไม่ชำรุดสึกหรอหรือแตกกะเทาะ เป็นสนิมง่าย ทนต่อการกัดกร่อนของอาหารที่มีรสเปรี้ยว หรือเค็มจัดได้

- รูปแบบทำความสะอาดง่าย และปลอดภัยต่อการนำไปใช้ มีผิวเรียบ ไม่มีร่อง ซอก หรือมุมปากไม่แคบ ก้นไม่ลึก
- ป้องกันการปนเปื้อนได้ เช่น ภาชนะเก็บน้ำดื่มต้องมีฝาปิด มีก๊อกหรือใช้กาน้ำ เทน้ำทางพวยกา
- หลักในการเลือกภาชนะอุปกรณ์ใส่อาหาร การล้างภาชนะอุปกรณ์ การทำให้แห้ง การเก็บภาชนะที่ล้างทำความสะอาดแล้ว และการใช้ภาชนะอุปกรณ์ใส่อาหาร ตามเอกสารเผยแพร่ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดแนวทาง และวิธีดำเนินการไว้ (ตามภาคผนวก ๗)

บทที่ ๔

ตัวชี้วัดมาตรฐานตลาด

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน คือ ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญต่อประชาชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา คือ ตัวชี้วัดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกทำ

๔.๑ ตัวชี้วัดตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร)

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน (ข้อ ๑-๑๗)	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑. ภายในตัวตลาดมีการระบายอากาศอย่างเพียงพอ ไม่ร้อน อบอ้าว หรืออับทึบ			
๒. มีการจัดการ ดูแล และควบคุมบริเวณแผง ทางเดิน ถนน ที่ตั้งรองรับ มูลฝอยสาธารณะ และที่ตั้งที่รวบรวมมูลฝอย ให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ			
๓. ตลาดและบริเวณโดยรอบไม่มีน้ำขังเฉอะแฉะ			
๔. วางระบายน้ำเสียภายในตลาดเป็นชนิดรางเปิด สำหรับวางระบาย น้ำเสียรอบตลาดมีฝาปิดที่เปิดทำความสะอาดได้และสามารถ ระบายน้ำได้ไม่มีน้ำขังไม่อุดตัน			
๕. ภายในห้องส้วมไม่มีกลิ่นเหม็น และมีการระบายอากาศดี			
๖. ระบบเก็บกักอุจจาระถูกสุขลักษณะ ไม่ชำรุด			
๗. มีการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน			
๘. มีน้ำใช้ที่สะอาดไว้บริการอย่างเพียงพอ			
๙. ห้องส้วมแยกเพศ ชาย-หญิง ออกจากกันเป็นสัดส่วน			
๑๐. มีการจัดวางสินค้า สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์เป็นระเบียบ เรียบร้อย ไม่ให้เกะกะรุงรัง และไม่กีดขวางทางเดิน			
๑๑. สินค้าประเภทอาหารและเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับอาหารจะต้องวางสูง จากพื้น ไม่น้อยกว่า ๖๐ ซม.			
๑๒. ให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง			
๑๓. มีที่รองรับมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลอย่างเพียงพอ และทำความสะอาด อยู่เสมอ			

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑๔. มีการดักมูลฝอยและบ่อดักไขมันก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อม			
๑๕. โครงสร้างอาคารมีความมั่นคง แข็งแรง ไม่ชำรุด พื้นตลาดทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ไม่ลื่น ทำความสะอาดง่าย			
๑๖. มีการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้เกิดและก่อความรำคาญ			
๑๗. มีผู้ดูแลรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยของตลาด			

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา ต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ข้อ ๑-๑๗ (ข้อ ๑๘-๓๘ เฉพาะตัวชี้วัดขั้นพัฒนา)	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑๘. แผงขายสินค้ามีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลักซ์			
๑๙. แผงขายสินค้าทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ ทำความสะอาดง่าย สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ ซม. และไม่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์ แมลงพาหะนำโรค			
๒๐. จัดให้มีหมายเลขแผง ชื่อและที่อยู่ผู้ขายของ ติดตั้งประจำแผงและมองเห็นชัดเจน			
๒๑. มีที่รองรับมูลฝอยประจำแผง ที่ถูกหลักสุขาภิบาลและทำความสะอาดอยู่เสมอ			
๒๒. มีที่รวบรวมมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาลอย่างเพียงพอและทำความสะอาดอยู่เสมอ			
๒๓. จัดให้มีที่เก็บน้ำสำรองหรือมีบริการน้ำสำรองไว้ให้เพียงพอต่อการใช้ในแต่ละวัน			
๒๔. ห้องส้วม ชาย-หญิง ที่ปัสสาวะชาย อ่างล้างมือพร้อมสบู่ ต้องสะอาด ใช้การได้ มีจำนวนเพียงพอและตั้งอยู่ในที่เหมาะสม			
๒๕. มีผู้ทำความสะอาดห้องส้วมอย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง			
๒๖. บริเวณห้องส้วม มีที่รองรับมูลฝอยทำด้วยวัสดุแข็งแรง ไม้รั้วซีม และมีฝาปิด			

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๒๗. มีการจัดการจำหน่ายสินค้า แต่ละประเภทเป็นหมวดหมู่ไม่ปะปนกัน			
๒๘. มีชนิดและจำนวนเครื่องดับเพลิงที่เหมาะสม ใช้การได้ ติดตั้งในบริเวณที่เห็นง่ายและสะดวกต่อการนำมาใช้งาน			
๒๙. จัดให้มีการบำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆ ภายในตลาดให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ			
๓๐. มีการอำนวยความสะดวกด้านระบบการจราจร			
๓๑. ผู้ขายและผู้ช่วยขายของต้องแต่งกายเรียบร้อยมีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี			
๓๒. ผู้ขายและผู้ช่วยขายของต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการใช้กรรมวิธีการปรุงประกอบ และจำหน่ายอาหาร			
๓๓. จัดให้มีตู้แสดงความคิดเห็นจากประชาชน			
๓๔. ทางเดินภายในอาคารตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร			
๓๕. มีการแยกมูลฝอยเป็นมูลฝอยสดและมูลฝอยทั่วไป			
๓๖. มีกลุ่ม/ชมรมหรือกิจกรรมของผู้ประกอบการตลาด ผู้ขายและผู้ช่วยขายของ ผู้บริโภค หรืออื่นๆ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย ฯลฯ			
๓๗. จัดให้มีการอบรมผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม/สุขภาพอนามัย			
๓๘. น้ำเสียที่ผ่านออกจากระบบจะต้องได้มาตรฐาน (สำหรับตลาดที่มีขนาดพื้นที่ ตั้งแต่ ๒,๕๐๐ ตารางเมตรขึ้นไป)			

หมายเหตุ ดูเอกสารประกอบตามภาคผนวก ฉ

๔.๒ ตัวชี้วัดตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร)

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน (ข้อ ๑-๑๘)	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑. ที่ตั้งของตลาดต้องอยู่ห่างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ ของเสีย โรงเลี้ยงสัตว์ แหล่งโสโครกที่กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย เว้นแต่จะมีวิธีการป้องกัน ซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขให้ความเห็นชอบ			
๒. บริเวณสำหรับผู้ขายของประเภทอาหารสดต้องจัดให้เป็นสัดส่วน โดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ไม่มีน้ำขัง			
๓. แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุแข็งแรง มีผิวเรียบ ทำความสะอาดง่าย สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ ซม. และอาจเป็นแบบพับเก็บได้			
๔. กรณีที่มีโครงสร้างเฉพาะเสาและหลังคาโครงเหล็กคลุมผ้าใบ เต็นท์ ร่มหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ต้องอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง			
๕. จัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะ			
๖. จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาดและมีที่เก็บรวบรวม หรือที่รองรับมูลฝอยอย่างเพียงพอและถูกสุขลักษณะ			
๗. แยกการจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารออกจากสินค้าประเภทอื่น			
๘. มีการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวันที่เปิดบริการ			
๙. จัดให้มีการป้องกันไม่ให้น้ำหรือของเหลวไหลจากแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละลงสู่พื้นตลาด			
๑๐. ไม่จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร			
๑๑. มิให้ผู้ใดนำสัตว์ทุกชนิดเข้าไปในตลาด เว้นแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้เพื่อจำหน่าย			
๑๒. มีการควบคุมดูแลมิให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตรายหรือการระบาดของโรคติดต่อ			
๑๓. ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ โรคที่ส่งคมรังเกียจ หรือไม่เป็นพาหะนำโรคติดต่อ			
๑๔. ระหว่างขายสินค้าประเภทอาหาร ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของต้องปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล			

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑๕. ผู้ขายและผู้ช่วยขายของประเภทอาหารต้องผ่านการอบรมความรู้ด้านสุขาภิบาล			
๑๖. อาหารปรุงสำเร็จต้องมีการปกปิดอาหาร			
๑๗. ในกรณีที่มีการปรุงประกอบอาหารต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหาร			
๑๘. เครื่องมือ เครื่องใช้ และภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้ ต้องสะอาดและปลอดภัย มีการล้างทำความสะอาดและจัดเก็บที่ถูกต้อง			

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา ต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ข้อ ๑-๑๘ (ข้อ ๑๙-๒๔ เฉพาะตัวชี้วัดขั้นพัฒนา)	ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑๙. จัดให้มีน้ำประปาหรือน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอ			
๒๐. จัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอาหารและภาชนะ ในบริเวณแผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละและแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ			
๒๑. มีการกักน้ำทิ้งจากจุดที่มีที่ล้างอย่างถูกสุขลักษณะ และไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อน รำคาญแก่ประชาชนข้างเคียง			
๒๒. ไม่ใช่แสงหรือวัสดุอื่นใดที่ทำให้ผู้บริโภคมองเห็นอาหารต่างจากสภาพที่แท้จริง			
๒๓. ทางเดินภายในตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร			
๒๔. อาหารสดเฉพาะเนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ และอาหารทะเล เก็บรักษาในอุณหภูมิที่เหมาะสม			

หมายเหตุ ดูเอกสารประกอบตามภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับกับตลาดในเขตเทศบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร สำหรับสุขลักษณะของตลาดในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงสภาพของท้องถิ่น สุขอนามัยของประชาชน และการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยอาจใช้หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้เป็นแนวทางในการออกข้อกำหนดก็ได้

ข้อ ๓ ในกฎกระทรวงนี้

“อาหารสด” หมายความว่า อาหารประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ และของอื่นๆ ที่มีสภาพเป็นของสด

“อาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ” หมายความว่า อาหารสดประเภทเนื้อสัตว์หรือเนื้อสัตว์ที่มีการชำแหละ ณ แผงจำหน่ายสินค้า

“อาหารประเภทปรุงสำเร็จ” หมายความว่า อาหารที่ได้ผ่านการทำ ประกอบหรือปรุงสำเร็จพร้อมที่จะรับประทานได้ รวมทั้งของหวานและเครื่องดื่มชนิดต่างๆ

“สุขาภิบาลอาหาร” หมายความว่า การจัดการและควบคุมปัจจัยต่างๆ เพื่อให้อาหารสะอาดปลอดภัยจากเชื้อโรค และสารเคมีที่เป็นพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค เช่น อาหาร ผู้สัมผัสอาหาร สถานที่ทำ ประกอบ ปรุง และจำหน่ายอาหาร ภาชนะ อุปกรณ์ สัตว์และแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

“การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล” หมายความว่า การทำความสะอาดตัวอาคาร แผงจำหน่ายสินค้าในตลาด พื้น ผนัง เพดาน ทางระบายน้ำ ตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และบริเวณตลาดให้สะอาด ไม่มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หยากไย ฝุ่นละอองและคราบสกปรก รวมทั้งให้มีการฆ่าเชื้อ ทั้งนี้ สารเคมีที่ใช้ต้องไม่มีผลกระทบต่อระบบบำบัดน้ำเสียของตลาด

หมวด ๑

ลักษณะของตลาด

ข้อ ๔ ตลาดแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ตลาดประเภทที่ ๑ ได้แก่ ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๑

(๒) ตลาดประเภทที่ ๒ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๒

ข้อ ๕ ที่ตั้งของตลาดต้องอยู่ห่างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษของเสีย โรงเลี้ยงสัตว์ แหล่งโสโครก ที่กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยเว้นแต่จะมีวิธีการป้องกันซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

ส่วนที่ ๑

ตลาดประเภทที่ ๑

ข้อ ๖ ตลาดประเภทที่ ๑ ต้องมีส่วนประกอบของสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง คือ อาคาร สิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ที่ขนถ่ายสินค้า ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย และที่จอดยานพาหนะ ตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

ข้อ ๗ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ถนนรอบอาคารตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร และมีทางเข้าออกบริเวณตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร อย่างน้อยหนึ่งทาง

(๒) ตัวอาคารตลาดทำด้วยวัสดุถาวร มั่นคง และแข็งแรง

(๓) หลังคาสร้างด้วยวัสดุทนไฟ และแข็งแรงทนทาน ความสูงของหลังคาต้องมีความเหมาะสมกับการระบายอากาศของตลาดนั้น

(๔) พื้นทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ไม่ดูดซึมน้ำ เรียบ ล้างทำความสะอาดง่าย ไม่มีน้ำขังและไม่ลื่น

(๕) ทางเดินภายในอาคารมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๖) เครื่องกันหรือสิ่งกีดขวางทำด้วยวัสดุถาวร และแข็งแรง สามารถป้องกันสัตว์ เช่นสุนัข มิให้เข้าไปในตลาด

(๗) การระบายอากาศภายในตลาดเพียงพอ เหมาะสม และไม่มีการเหม็นอับ

(๘) ความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลักซ์

(๙) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ มีความลาดเอียง และทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑.๕ ตารางเมตร และมีทางเข้าออกสะดวก โดยมีที่นั่งสำหรับผู้ขายของแยกต่างหากจากแผง

(๑๐) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดแบบระบบท่ออย่างเพียงพอสำหรับล้างสินค้าหรือล้างมือ ทั้งนี้ ต้องวางท่อในลักษณะที่ปลอดภัย ไม่เกิดการปนเปื้อนจากน้ำโสโครก ไม่ติดหรือทับกับท่อระบายน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูล โดย

(ก) มีที่ล้างอาหารสดอย่างน้อย ๑ จุด และในแต่ละจุดจะต้องมีก๊อกน้ำ ไม่น้อยกว่า ๓ ก๊อก กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๓๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีที่ล้างอาหารสด ๑ จุด ต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๓๐ แผง เศษของ ๓๐ แผง ถ้าเกิน ๑๕ แผง ให้ถือเป็น ๓๐ แผง

(ข) มีก๊อกน้ำประจำแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

(ค) มีที่เก็บสำรองน้ำในปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้ กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๕๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีน้ำสำรองอย่างน้อย ๕ ลูกบาศก์เมตร ต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๑๐๐ แผง เศษของ ๑๐๐ แผง ถ้าเกิน ๕๐ แผง ให้ถือเป็น ๑๐๐ แผง

(๑๑) ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ ให้มีตะแกรงดักมูลฝอยและบ่อดักไขมันด้วย

(๑๒) การติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัยตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ความใน (๑) และ (๕) มิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ และมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีถนนรอบอาคารตลาด ทางเข้าออกบริเวณตลาด และทางเดินภายในอาคารตามที่กำหนดได้

ข้อ ๘ ต้องจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตั้งอยู่ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขนถ่ายสินค้าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าและการรักษาความสะอาด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ และมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตามที่กำหนดได้

ข้อ ๙ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือตามแบบและจำนวนที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกตัวอาคารตลาด หรือในกรณีที่อยู่ในอาคารตลาดต้องแยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ มีผนังกันโดยไม่ให้มีประตูเปิดสู่บริเวณจำหน่ายอาหารโดยตรง

ข้อ ๑๐ ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ตั้งอยู่นอกตัวอาคารตลาดและอยู่ในพื้นที่ที่รถเก็บขนมูลฝอยเข้าออกได้สะดวก มีการปกปิดและป้องกันไม่ให้สัตว์เข้าไปคุ้ยเขี่ย ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นชอบว่าเหมาะสมกับตลาดนั้น

ข้อ ๑๑ ต้องจัดให้มีที่จอดยานพาหนะอย่างเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ส่วนที่ ๒

ตลาดประเภทที่ ๒

ข้อ ๑๒ ตลาดประเภทที่ ๒ ต้องจัดให้มีสถานที่สำหรับผู้ขายของ ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

ข้อ ๑๓ สถานที่สำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ทางเดินภายในตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๒) บริเวณสำหรับผู้ขายของประเภทอาหารสดต้องจัดให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ไม่ลื่น สามารถล้างทำความสะอาดได้ง่าย และไม่มีน้ำขัง เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูด้วยคอนกรีตสำเร็จ หรือพื้นลาดด้วยยางแอสฟัลต์

(๓) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุแข็งแรงที่มีผิวเรียบ ทำความสะอาดง่ายมีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และอาจเป็นแบบพับเก็บได้

(๔) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดอย่างเพียงพอ และจัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอาหาร และภาชนะในบริเวณแผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

(๕) ทางระบายน้ำจากจุดที่มีที่ล้าง โดยเป็นรางแบบเปิด ทำด้วยวัสดุที่มีผิวเรียบ มีความลาดเอียงให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก มีตะแกรงดักกมูสฝอยก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำ สาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะ และไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนข้างเคียง ในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจกำหนดให้จัดให้มี บ่อดักไขมันหรือบ่อพักน้ำเสีย ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะก็ได้

(๖) กรณีที่มีโครงสร้างเฉพาะเสาและหลังคา โครงเหล็กคลุมผ้าใบ เต็นท์ ร่มหรือ สิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ต้องอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง

ข้อ ๑๔ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือตามจำนวนและหลักเกณฑ์ด้าน สุขลักษณะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข และตั้งอยู่ในที่ ที่เหมาะสม นอกจากสถานที่ขายของ เว้นแต่จะจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่ ส้วมสาธารณะ ส้วมเอกชนหรือ ส้วมของหน่วยงานราชการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ ให้มีระยะห่างจากตลาด ไม่เกิน ๕๐ เมตร

ข้อ ๑๕ ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยอย่างเพียงพอที่จะรองรับปริมาณมูลฝอย ในแต่ละวัน และมีลักษณะเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงาน สาธารณสุข

ข้อ ๑๖ เมื่อผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ได้ดำเนินการต่อเนื่องกันเป็น ระยะเวลาหนึ่งแล้ว ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าตลาดประเภทที่ ๒ นั้น มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็น ตลาดประเภทที่ ๑ ได้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้รับใบอนุญาตร่วมกันพิจารณากำหนดแผนการ พัฒนาปรับปรุงตลาดประเภทที่ ๒ ให้เป็นตลาดประเภทที่ ๑ ตามกฎกระทรวงนี้ ตามระยะเวลาและ ขั้นตอนที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

หมวด ๒

การดำเนินกิจการตลาด

ข้อ ๑๗ การจัดวางสินค้าในตลาดแต่ละประเภทต้องจัดให้เป็นหมวดหมู่ และไม่ปะปนกัน เพื่อสะดวกในการดูแลความสะอาดและป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร

ข้อ ๑๘ การเปิดและปิดตลาดต้องเป็นไปตามเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ข้อ ๑๙ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาดและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) บำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆ ของตลาด ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา เช่น ทั่วอาคาร พื้น ฝ้าเพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ พัดลม ก๊อกน้ำ ท่อน้ำประปา และสาธารณูปโภคอื่น

(๒) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(๓) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้งานได้ดีและเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๔) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสดและแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจแจ้งให้มีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละหนึ่งครั้งก็ได้

(๕) จัดให้มีการกำจัดสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรคร้ายในบริเวณตลาดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๖) ดูแลแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละมิให้ปล่อยน้ำหรือของเหลวไหลจากแผงลงสู่พื้นตลาด และจัดให้มีทางระบายน้ำหรือของเหลวลงสู่ทางระบายน้ำหลักของตลาด

ข้อ ๒๐ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาดและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอยรวมทั้งกรณีที่มีบ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(๒) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้งานได้ดีและเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๓) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสดและแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อให้ดำเนินการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งให้ปฏิบัติ

(๔) จัดให้มีการป้องกันไม่ให้ น้ำหรือของเหลวไหลจากแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละลงสู่พื้นตลาด

ข้อ ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ หรือตลาดประเภทที่ ๒ ต้องไม่กระทำการและต้องควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหารในตลาด

(๒) นำสัตว์ทุกชนิดเข้าไปในตลาด เว้นแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้ในที่ขังสัตว์เพื่อจำหน่าย

(๓) ฆ่าหรือชำแหละสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ แพะ แกะหรือสุกรในตลาด รวมทั้งฆ่าหรือชำแหละสัตว์ปีกในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคใช้หวัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ในเขตท้องที่นั้น

(๔) สะสมหรือหมักหมมสิ่งหนึ่งสิ่งใดในตลาด จนทำให้สถานที่สกปรก รกรุงรัง เป็นเหตุรำคาญ เกิดมลพิษที่เป็นอันตราย หรือเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

(๕) ถ่ายเทหรือทิ้งมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในที่อื่นใด นอกจากที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรองรับมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล

(๖) ทำให้น้ำใช้ในตลาดเกิดความสกปรกจนเป็นเหตุให้เป็นหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๗) ก่อหรือจุดไฟไว้ในลักษณะซึ่งอาจเป็นที่เดือดร้อนหรือเกิดอันตรายแก่ผู้อื่น

(๘) ใช้ตลาดเป็นที่พักอาศัยหรือเป็นที่พักค้างคืน

(๙) กระทำการอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ เช่น เสียงดัง แสงกระพริบ ความสั่นสะเทือน หรือมีกลิ่นเหม็น

หมวด ๓

ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาด

ข้อ ๒๒ ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาดต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดระเบียบและกฎเกณฑ์ในการรักษาความสะอาดของตลาด

(๒) การจัดหมวดหมู่สินค้า

(๓) การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าของตน

(๔) การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม

(๕) การล้างตลาด

(๖) การเข้ารับการฝึกอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารและอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๗) การตรวจสุขภาพตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๓ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าและแผงจำหน่ายสินค้า ดังต่อไปนี้

(๑) ให้วางสินค้าบนแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด โดยห้ามวางสินค้าล้ำแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด และห้ามวางสินค้าสูงจนอาจเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อระบบการระบายอากาศ และแสงสว่าง ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ห้ามวางสินค้าประเภทวัตถุอันตรายปะปนกับสินค้าประเภทอาหาร

(๓) ให้วางสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และภาชนะอุปกรณ์ในขอบเขตที่กำหนด โดยสูงจากพื้นตลาดไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร

(๔) ห้ามเก็บสินค้าประเภทอาหารไว้ใต้แผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร หรืออาหารที่มีการป้องกันการเน่าเสียและปกปิดมิดชิด ทั้งนี้ ต้องมีการรักษาความสะอาดและป้องกันสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

(๕) ไม่ใช่แสงหรือวัสดุอื่นใดที่ทำให้ผู้บริโภคมองเห็นอาหารต่างไปจากสภาพที่เป็นจริง

(๖) ห้ามต่อเติมแผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๔ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องมีสุขอนามัยส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคที่ส่งคมรังเกียจ หรือไม่ป็นพาหะนำโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย บิด ไข้สุกใส หัด คางทูม วัณโรคในระยะอันตราย โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคผิวหนังที่นำรังเกียจ ไวรัสตับอักเสบนิดเอ ไข้หวัดใหญ่รวมถึงไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ และโรคตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ในระหว่างขายสินค้าต้องแต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย หรือตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๓) ในระหว่างขายสินค้าประเภทอาหารต้องปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล เช่น ไม่ไอหรือจามรดอาหาร ไม่ใช้มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานโดยตรง ล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบหรือจับอาหาร ไม่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๕ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรง เก็บหรือสะสมอาหาร และการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) อาหารที่ขายต้องสะอาด และปลอดภัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร
- (๒) อาหารสดเฉพาะสัตว์ เนื้อสัตว์ และอาหารทะเล ต้องเก็บรักษาในอุณหภูมิไม่เกิน ๕ องศาเซลเซียส ในตู้เย็นหรือแช่น้ำแข็งตลอดระยะเวลาการเก็บ
- (๓) การจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จต้องใช้เครื่องใช้ ภาชนะที่สะอาด และต้องมีอุปกรณ์ปกปิดอาหารเพื่อป้องกันการปนเปื้อน และรักษาอุปกรณ์ปกปิดอาหารนั้นให้สะอาดและใช้การได้ดีอยู่เสมอ
- (๔) ในกรณีที่เป็นแผงจำหน่ายอาหาร ซึ่งมีการทำ ประกอบ และปรงต้องจัดสถานที่ไว้ให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะเพื่อการนั้น และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการสุขาภิบาลอาหาร
- (๕) เครื่องมือ เครื่องใช้ และภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เขียง เครื่องขูดมะพร้าว จาน ชาม ช้อนและส้อม ตะเกียบ และแก้วน้ำ ต้องสะอาดและปลอดภัย มีการล้างทำความสะอาดและจัดเก็บที่ถูกต้อง

หมวด ๔

การควบคุมกิจการตลาดของเอกชน

และตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐ

ข้อ ๒๖ เมื่อมีกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ เกิดขึ้นในตลาดของเอกชนหรือตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐ ให้ถือว่าเป็นกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วนตามบทบัญญัติมาตรา ๘ และมาตรา ๔๖ วรรคสอง

- (๑) ผลการตรวจวิเคราะห์ทางจุลินทรีย์จากการเก็บตัวอย่างอาหาร ตัวอย่างพื้นผิว ภาชนะอุปกรณ์ หรือจากมือผู้ขายอาหารในตลาด พบว่ามีเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรคได้หรือมีเชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นตัวบ่งชี้ในปริมาณที่เกินกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กำหนด
- (๒) มีปริมาณสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค เช่น หนู แมลงวัน หรือแมลงสาบ เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดโดยวิธีการตรวจวัดตามที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา
- (๓) ตลาดเป็นแหล่งแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย

บิต ใช้สุกใส หัด คางทูม วัณโรค โรคเรื้อน ไวรัสตับอักเสบบชนิดเอ ใช้หวัดใหญ่รวมถึงไข้หวัดใหญ่ ที่ติดต่อมาจากสัตว์ และโรคอื่นที่ต้องแจ้งความตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขซึ่งออกตามความ ในกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ โดยพบว่าผู้ขายของหรือผู้ช่วยขายของในตลาดเป็นโรคติดต่อ หรือ พบผู้ป่วยเป็นโรคติดต่อซึ่งยืนยันว่าบริโภคอาหารหรือได้รับเชื้อโรคมาจากตลาดนั้น หรือตรวจพบ เชื้อโรคซึ่งทำให้เกิดการระบาดของโรคในสินค้าที่จำหน่ายในตลาดนั้น

(๔) ถังเกรอะหรือถังบำบัดสิ่งปฏิกูลเกิดการรั่วไหลออกมาสู่สิ่งแวดล้อมอาจเป็น แหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรคหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

ข้อ ๒๗ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินกิจการตลาดในที่หรือทาง สาธารณะ เว้นแต่จะเป็นการดำเนินการของราชการส่วนท้องถิ่นเอง ที่ไม่ก่อผลกระทบต่อประโยชน์ สาธารณะ

ในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการตลาดของเอกชน เมื่อผู้ขออนุญาตได้ยื่นคำขอรับ ใบอนุญาตพร้อมเอกสารหลักฐานตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่นถูกต้อง ครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายให้เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือจะแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบสุขลักษณะของตลาด เพื่อพิจารณาตรวจและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการ อนุญาตหรือไม่อนุญาตก็ได้ ทั้งนี้ ก่อนจะมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต ต้องให้ผู้ขออนุญาตหรือ ผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการออกคำสั่งมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้ โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน และในการออกคำสั่งดังกล่าวต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๘ ภายใต้บังคับข้อ ๒ ข้อ ๗ วรรคสอง และข้อ ๘ วรรคสอง ให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้ง ตลาดอยู่ในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตาม กฎกระทรวงนี้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดประชุมชี้แจงผู้ประกอบการตลาดในเขตท้องถิ่นนั้นภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติและการบังคับใช้ กฎหมายของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

เมื่อได้ประชุมชี้แจงแล้ว ภายในหกสิบวันให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการสำรวจสภาพ สุขลักษณะของตลาดของเอกชนในเขตรับผิดชอบให้แล้วเสร็จ หากพบว่าตลาดใดมีสภาพไม่ถูก สุขลักษณะตามกฎกระทรวงหรือข้อกำหนดของท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับ ใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดจัดทำแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดให้เป็นไปตามกฎกระทรวงหรือ ข้อกำหนดของท้องถิ่นเสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ

แจ้งให้จัดทำแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาด หากผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดไม่ให้ความร่วมมือและไม่มีการจัดทำแผนดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งตามมาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๕๙ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๙ ภายใต้บังคับข้อ ๒ ข้อ ๗ วรรคสอง และข้อ ๘ วรรคสอง ให้กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐ ที่ได้จัดตั้งตลาดขึ้นตามอำนาจหน้าที่อยู่ในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงนี้ ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และต้องเสนอแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การของรัฐเสนอแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น สำหรับราชการส่วนท้องถิ่นให้เสนอแผนดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เว้นแต่กรุงเทพมหานครให้เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

มงคล ณ สงขลา

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลการค้าดำเนินกิจการตลาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีบทบัญญัติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และเนื่องจากยังมีปัญหาการระบาดของโรคติดต่อบางชนิด เช่น โรคระบบทางเดินหายใจรุนแรงเฉียบพลัน (SARS) และโรคไข้หวัดนก ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสุขภาพและอนามัยของประชาชนให้ได้บริโภคอาหารที่สะอาดและปลอดภัย รวมทั้งเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเรื่อง “อาหารปลอดภัย” สมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือกำกับดูแลการค้าดำเนินกิจการตลาดให้ถูกสุขลักษณะตลอดจนกำหนดมาตรฐานสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนและวิธีการดำเนินการเพื่อตรวจสอบ ควบคุมหรือกำกับดูแล และแก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ข

กฎกระทรวง

ว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ

เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมอื่นๆ

พ.ศ. ๒๕๔๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒ อัตราค่าธรรมเนียมที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา ๒๐ (๔) และมาตรา ๖๓ ออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนด ให้กำหนดได้ไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ อัตราค่าธรรมเนียมที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนด ได้ไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒ มีดังต่อไปนี้

(๑) อัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๒๐ (๔)

(๒) อัตราค่าธรรมเนียมในการออกไปอนุญาตตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๑ วรรคสอง

(๓) อัตราค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๕
สุदारัตน์ เกยุราพันธุ์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

๑. อัตราค่าเก็บและขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๒๐ (๔)
- (๑) ค่าเก็บและขนอุจจาระหรือสิ่งปฏิกูลครั้งหนึ่งๆ
เศษของลูกบาศก์เมตรหรือลูกบาศก์เมตรแรก	ลูกบาศก์เมตรละ	๒๕๐ บาท
และลูกบาศก์เมตรต่อๆ ไป		
เศษไม่เกินครึ่งลูกบาศก์เมตร		๑๕๐ บาท
เศษเกินครึ่งลูกบาศก์เมตร ให้คิดเท่ากับ ๑ ลูกบาศก์เมตร		
- (๒) ค่าเก็บและขนมูลฝอยทั่วไป
- (ก) ค่าเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปประจำรายเดือน
-ที่มีปริมาณวันหนึ่งไม่เกิน ๒๐ ลิตร	เดือนละ	๔๐ บาท
-ที่มีปริมาณวันหนึ่งเกิน ๒๐ ลิตร แต่ไม่เกิน ๕๐๐ ลิตร		
ค่าเก็บและขนทุกๆ ๒๐ ลิตร		
หรือเศษของแต่ละ ๒๐ ลิตร	เดือนละ	๔๐ บาท
-ที่มีปริมาณวันหนึ่งเกิน ๕๐๐ ลิตร		
แต่ไม่เกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร	เดือนละ	๒,๐๐๐ บาท
-ที่มีปริมาณวันหนึ่งเกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร		
ค่าเก็บและขนทุกๆ ลูกบาศก์เมตร หรือเศษของ		
ลูกบาศก์เมตร	เดือนละ	๒,๐๐๐ บาท
- (ข) ค่าเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปเป็นครั้งคราว
-ครั้งหนึ่งๆ ไม่เกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร	ครั้งละ	๑๕๐ บาท
-ครั้งหนึ่งๆ เกิน ๑ ลูกบาศก์เมตร		
ค่าเก็บและขนทุกๆ ลูกบาศก์เมตร		
หรือเศษของลูกบาศก์เมตร	ลูกบาศก์เมตรละ	๑๕๐ บาท
- (๓) ค่าเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อ
(ก) ค่าเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อเป็นรายเดือน		
-กรณีที่มีน้ำหนักรวันหนึ่งไม่เกิน ๒ กิโลกรัม		
หรือมีปริมาณไม่เกิน ๑๓ ลิตร	เดือนละ	๓๐๐ บาท

-กรณีที่มีน้ำหนักวันหนึ่งเกิน ๒ กิโลกรัม หรือมีปริมาณเกิน ๑๓ ลิตร ค่าเก็บและขนทุกๆ ๒ กิโลกรัม หรือทุกๆ ๑๓ ลิตร หรือเศษของแต่ละ ๒ กิโลกรัม หรือแต่ละ ๑๓ ลิตร	เดือนละ ๓๐๐ บาท
(ข) ค่าเก็บและขนมูลฝอยติดเชื้อเป็นครั้งคราว	
-ค่าเก็บและขนแต่ละครั้ง คิดอัตราครั้งละ (ทั้งนี้ ให้กำหนดเป็นอัตราตามระยะทางที่เก็บขน)	๓,๐๐๐ บาท
-กรณีที่มีมูลฝอยมีน้ำหนักไม่เกิน ๗๕ กิโลกรัม หรือมีปริมาณไม่เกิน ๕๐๐ ลิตร ให้คิดอัตราเพิ่มขึ้นอีก ครั้งละ	๔๐๐ บาท
-กรณีที่มีมูลฝอยมีน้ำหนักเกิน ๗๕ กิโลกรัม หรือเกิน ๕๐๐ ลิตร ให้คิดค่าเก็บขนเพิ่มขึ้นในอัตราทุกๆ ๗๕ กิโลกรัม หรือทุกๆ ๕๐๐ ลิตร หรือเศษของ ๗๕ กิโลกรัม หรือ ๕๐๐ ลิตร หน่วยละ	๔๐๐ บาท
๒. อัตราค่าธรรมเนียมในการออกไปอนุญาต	
(๑) ใบอนุญาตดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๙ โดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ	
(ก) รับทำการเก็บ และขนสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยทั่วไป	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(ข) รับทำการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยทั่วไป	ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท
(ค) รับทำการเก็บ และขนมูลฝอยติดเชื้อ	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(ง) รับทำการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๒) ใบอนุญาตดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	
ตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑)	
ในลักษณะที่เป็นการค้าตามมาตรา ๓๓	
(๓) ใบอนุญาตจัดตั้งตลาดตามมาตรา ๓๔	ฉบับละ ๑๐,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร และมีใช้เป็นการขายของในตลาดตามมาตรา ๓๘	ฉบับละ ๒,๐๐๐ บาท
(๕) ใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	
ตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง	

- (ก) จำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้า
ในที่หนึ่งที่ได้โดยปกติ งบประมาณ ๕๐๐ บาท
- (ข) จำหน่ายโดยลักษณะการขาย งบประมาณ ๕๐ บาท
๓. อัตราค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือรับรองการแจ้ง
การจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร
ในอาคารหรือพื้นที่ใด ซึ่งมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร
และมีใช้เป็นการขายของในตลาดตามมาตรา ๔๘ งบประมาณ ๑,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการประกาศใช้บังคับ
กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
มาตรการ ในการควบคุมการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อไว้เป็นการเฉพาะแยกห่างจากกรณีมูลฝอยทั่วไป
เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสุขภาพของประชาชนและเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการด้าน
สุขภาพอนามัย รวมทั้ง เพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ แต่การ
ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และสภาพการที่กำหนดไว้ใน
กฎกระทรวงดังกล่าวต้องใช้ต้นทุนในการดำเนินการสูงกว่าการดำเนินการในกรณีของมูลฝอยทั่วไป
จึงสมควรปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียม การให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและ
ขนส่งปฏิภูลหรือมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อแยก
กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่นในการเก็บและขนมูลฝอยทั่วไปและ
มูลฝอยติดเชื้อออกจากกัน รวมทั้งแยกกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตให้บุคคลใด
ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยทั่วไป และมูลฝอยติดเชื้อออกจากกันด้วย โดยกำหนด
อัตราค่าธรรมเนียมสำหรับกรณีของมูลฝอยติดเชื้อให้สูงกว่ากรณีของมูลฝอยทั่วไป ทั้งนี้ ตามความ
เหมาะสมที่จะทำให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสามารถ
ประกอบกิจการรับทำการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ อยู่ได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ค

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

พ.ศ. ๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) และมาตรา ๘ (๔) (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ห้องแถว” หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างติดต่อกันเป็นแถวยาวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไป มีผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นคูหาและประกอบด้วยวัสดุไม่ทนไฟเป็นส่วนใหญ่

“ตึกแถว” หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างติดต่อกันเป็นแถวยาวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไป มีผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นคูหาและประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่

“บ้านแถว” หมายความว่า ห้องแถวหรือตึกแถวที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีที่ว่างด้านหน้าและด้านหลังระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคารแต่ละคูหา

“บ้านแฝด” หมายความว่า อาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยก่อสร้างติดต่อกันสองบ้านมีผนังร่วมแบ่งอาคารเป็นบ้าน มีที่ว่างระหว่างรั้วหรือแนวเขตที่ดินกับตัวอาคารด้านหน้า ด้านหลัง และด้านข้างของแต่ละบ้านและมีทางเข้าออกของแต่ละบ้านแยกจากกันเป็นสัดส่วน

“อาคารอยู่อาศัยรวม” หมายความว่า อาคารหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคารที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยสำหรับหลายครอบครัว โดยแบ่งออกเป็นหน่วยแยกจากกันสำหรับแต่ละครอบครัวมีห้องน้ำ ห้องส้วม ทางเดิน ทางเข้าออก และทางขึ้นลงหรือลิฟต์แยกจากกันหรือร่วมกัน

หมวด ๑

แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย

ข้อ ๒ อาคารดังต่อไปนี้ต้องมีวิธีการเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(๑) ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านแฝด

(๒) อาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน เช่น โรงมหรสพ หอประชุม โรงแรม สถานพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สถานกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อาคารจอดรถ สถานีขนส่งมวลชน ที่จอดรถ ท่าจอดเรือ ภัตตาคาร สำนักงาน สถานที่ทำการของราชการ โรงงาน และอาคารพาณิชย์ เป็นต้น

(๓) อาคารอยู่อาศัยรวมที่มีตั้งแต่ ๔ หน่วยขึ้นไป และหอพัก

(๔) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (๑) (๒) และ (๓) ที่มีความสูงตั้งแต่ ๓ ชั้นขึ้นไป

ข้อ ๓ ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกิน ๒ ชั้น ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างน้อยหนึ่งตามชนิดและขนาดที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๑ ท้ายกฎกระทรวงนี้ จำนวนคูหาละ ๑ เครื่อง

อาคารอื่นนอกจากอาคารตามวรรคหนึ่ง ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถืออย่างน้อยหนึ่งตามชนิดและขนาดที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง สำหรับดับเพลิงที่เกิดจากประเภทของวัสดุที่มีในแต่ละชั้นไว้ ๑ เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร ทุกกระยะไม่เกิน ๔๕ เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ ๑ เครื่อง

การติดตั้งเครื่องดับเพลิงตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องติดตั้งให้ส่วนบนสุดของตัวเครื่องสูงจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน ๑.๕๐ เมตร ในที่มองเห็นสามารถอ่านคำแนะนำการใช้ได้ และสามารถนำไปใช้งานได้โดยสะดวก และต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา

ข้อ ๔ ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกิน ๒ ชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ในอาคารอย่างน้อย ๑ เครื่องทุกคูหา

ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝด ที่มีความสูงเกิน ๒ ชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ภายในอาคารอย่างน้อย ๑ เครื่อง ทุกชั้นและทุกคูหา

ข้อ ๕ อาคารอื่นนอกจากอาคารตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกัน เกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้นด้วย

ข้อ ๖ ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ตามข้อ ๔ และข้อ ๕ อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) อุปกรณ์แจ้งเหตุที่มีทั้งระบบแจ้งเหตุอัตโนมัติและระบบแจ้งเหตุที่ใช้มือเพื่อให้อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทำงาน

(๒) อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ที่สามารถส่งเสียงหรือสัญญาณให้คนที่อยู่ในอาคารได้ยินหรือทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้หนีไฟ

ข้อ ๗ อาคารตามข้อ ๒ (๒) และ (๓) ที่มีความสูงตั้งแต่ ๒ ชั้น ขึ้นไป และอาคารตามข้อ ๒ (๔) ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกันเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ในแต่ละชั้นต้องมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟด้วยตัวอักษรขนาดที่มีความสูงไม่น้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร หรือสัญลักษณ์ที่อยู่ในตำแหน่งที่จะมองเห็นได้ชัดเจนตลอดเวลาและต้องมีแสงสว่างจากระบบไฟฟ้าฉุกเฉินเพียงพอที่จะมองเห็นช่องทางหนีไฟได้ชัดเจนขณะเพลิงไหม้

หมวด ๒

แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม

ข้อ ๘ อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ ต้องมีห้องน้ำและห้องส้วมไม่น้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๒ ทำยกกฎกระทรวงนี้

จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง เป็นจำนวนขั้นต่ำที่ต้องจัดให้มี แม้ว่าอาคารนั้นจะมีพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่งก็ตาม

ถ้าอาคารที่มีพื้นที่ของอาคารหรือจำนวนคนมากกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง จะต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมเพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนที่มากขึ้นนั้น ถ้ามีเศษให้คิดเต็มอัตรา

ชนิดหรือประเภทของอาคารที่มีได้กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่งให้พิจารณาเทียบเคียงลักษณะการใช้สอยของอาคารนั้นโดยถือจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าวเป็นหลัก

ข้อ ๙ ห้องน้ำและห้องส้วมจะแยกจากกันหรือรวมอยู่ในห้องเดียวกันก็ได้ แต่ต้องมีลักษณะที่จะรักษาความสะอาดได้ง่าย และต้องมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ห้อง หรือมีพัดลมระบายอากาศได้เพียงพอ ระยะตั้งระหว่างพื้นห้องถึงเพดานยอดฝาท่อน้ำหรือผนังตอนต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่า ๑.๘๐ เมตร

ในกรณีที่ห้องน้ำและห้องส้วมแยกกันต้องมีขนาดพื้นที่ของห้องแต่ละห้องไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ ตารางเมตร และต้องมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ เมตร แต่ถ้าห้องน้ำและห้องส้วมรวมอยู่ในห้องเดียวกัน ต้องมีพื้นที่ภายในไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ ตารางเมตร

ข้อ ๑๐ บ่อเกรอะ บ่อซึม ของส้วมต้องอยู่ห่างจากแม่น้ำ คู คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร เว้นแต่ส้วมที่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักการสาธารณสุขและมีขนาดที่เหมาะสม ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยด้วยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุข ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเสกษา

หมวด ๓

แบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศ

ข้อ ๑๑ ส่วนต่างๆ ของอาคารต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่าความเข้ม ที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ความเข้มของแสงสว่างของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเข้มที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ ๑๒ ระบบการระบายอากาศในอาคารจะจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติหรือโดยวิธีกลก็ได้

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ ห้องในอาคารทุกชนิดทุกประเภทต้องมีประตู หน้าต่างหรือช่องระบายอากาศด้านติดกับอากาศภายนอกเป็นพื้นที่รวมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ของห้องนั้น ทั้งนี้ ไม่นับรวมพื้นที่ของประตูหน้าต่าง และช่องระบายอากาศที่ติดต่อกับห้องอื่นหรือช่องทางเดินภายในอาคาร

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่อาคารหรือสถานที่ที่ใช้เก็บของหรือสินค้า

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ไม้อาจจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติตามข้อ ๑๓ ได้ ให้จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีกลซึ่งใช้กลอุกรณ์ขับเคลื่อนอากาศ กลอุกรณ์นี้ต้องทำงานตลอดเวลา ระหว่างที่ใช้สอยพื้นที่นั้นและการระบายอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๔ ท้ายกฎกระทรวงนี้

สำหรับห้องครัวของสถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ถ้าได้จัดให้มีการระบายอากาศครอบคลุมแห่งที่เกิดของกลิ่น คิวิน หรือก๊าซ ที่ต้องการระบายในขนาดที่เหมาะสมแล้ว จะมีอัตราการระบายอากาศในส่วนอื่นของห้องครัวนั้นน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่งก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๑๒ เท่าของปริมาตรของห้องใน ๑ ชั่วโมง

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้อัตราการระบายอากาศของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศด้วยระบบการปรับภาวะอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ปรับภาวะอากาศหรือดูดอากาศจากภายในพื้นที่ปรับภาวะอากาศออกไปไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้อัตราการระบายอากาศของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ ๑๖ ตำแหน่งของช่องนำอากาศภายนอกเข้าโดยวิธีกล ต้องห่างจากที่เกิดอากาศเสียและช่องระบายอากาศซึ่งไม่น้อยกว่า ๕ เมตร และสูงจากพื้นดินไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร

การนำอากาศภายนอกเข้าและการระบายอากาศโดยวิธีกลต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
รำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

ข้อ ๑๗ โรงงาน โรงแรม โรงมหรสพ ห้องประชุม สถานกีฬาในร่ม สถานพยาบาล สถาน
ขนส่งมวลชน สำนักงาน ห้างสรรพสินค้า หรือตลาด ต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง
สำหรับกรณีฉุกเฉิน เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่
ตามปกติ และสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน

แหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉินตามวรรคหนึ่ง ต้องสามารถจ่ายพลังงาน
ไฟฟ้าได้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายพลังงานไฟฟ้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมง สำหรับเครื่องหมายแสดง
ทางออกฉุกเฉิน ทางเดิน ห้องโถง บันได บันไดหนีไฟ และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

(๒) จ่ายพลังงานไฟฟ้าตลอดเวลาที่ใช้งานสำหรับห้องไอ.ซี.ยู ห้องซี.ซี.ยู ห้องช่วยชีวิต
ฉุกเฉิน ระบบสื่อสาร และเครื่องสูบน้ำดับเพลิง เพื่อความปลอดภัยสาธารณะและกระบวนการผลิตทาง
อุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพอนามัยเมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้อง

หมวด ๔

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๘ ในการยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามข้อ ๒ ผู้ยื่นคำขอจะต้องแสดงแบบและ
วิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย แบบและจำนวนห้องน้ำและห้องส้วม และระบบ
การจัดแสงสว่างและการระบายอากาศสำหรับอาคารดังกล่าวไปพร้อมกับคำขอด้วย

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับแบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้ง
ระบบการป้องกันอัคคีภัย แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม และระบบการจัดแสงสว่างและ
การระบายอากาศสำหรับอาคารใดไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตามที่
กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น

ข้อ ๒๐ อาคารตามข้อ ๒ ที่ได้ก่อสร้างไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ หากต่อมาจะมี
การดัดแปลงหรือเปลี่ยนการใช้ให้แตกต่างไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้ให้ดำเนินการให้เป็นไปตาม
กฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๘ (๔) (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดแบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม ระบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศ และระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉิน เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการผังเมือง ดังนั้น สมควรออกกฎกระทรวงกำหนดแบบ วิธีการ จำนวนและระบบดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๑ ตอนที่ ๒๓ ก ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗)

ตารางที่ ๑ ชนิดและขนาดของเครื่องดับเพลิงแบบมือถือ

ชนิดหรือประเภทของอาคาร	ชนิดของเครื่องดับเพลิง	ขนาดบรรจุไม่น้อยกว่า
(๑) ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว และบ้านแฝดที่มีความสูงไม่เกิน ๒ ชั้น	(๑) น้ำอัดความดัน	๑๐ ลิตร
	(๒) กรด-โซดา	๑๐ ลิตร
	(๓) โฟมเคมี	๑๐ ลิตร
	(๔) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	๓ กิโลกรัม
	(๕) ผงเคมีแห้ง	๓ กิโลกรัม
	(๖) เฮลอน (HALON ๑๒๑๑)	๓ กิโลกรัม
(๒) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (๑)	(๑) โฟมเคมี	๑๐ ลิตร
	(๒) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	๔ กิโลกรัม
	(๓) ผงเคมีแห้ง	๔ กิโลกรัม
	(๔) เฮลอน (HALON ๑๒๑๑)	๔ กิโลกรัม

ตารางที่ ๓ ความเข้มของแสงสว่าง

ลำดับ	สถานที่ (ประเภทการใช้)	หน่วยความเข้มของแสงสว่างลักซ์ (LUX)
๑	ที่จอดรถ	๕๐
๒	ช่องทางเดินภายในอาคารอยู่อาศัยรวม	-
๓	ห้องพักในโรงแรมหรืออาคารอยู่อาศัยรวม	๑๐๐
๔	ห้องน้ำ ห้องส้วมของโรงงาน โรงเรียน โรงแรม สำนักงาน หรืออาคารอยู่อาศัยรวม	๑๐๐
๕	โรงมหรสพ (บริเวณที่นั่งสำหรับคนดูขณะที่ไม่มีการแสดง)	๑๐๐
๖	ช่องทางเดินภายในโรงงาน โรงเรียน โรงแรม สำนักงานหรือสถานพยาบาล	๒๐๐
๗	สถานีขนส่งมวลชน (บริเวณที่พักรถโดยสาร)	๒๐๐
๘	โรงงาน	๒๐๐
๙	ห้างสรรพสินค้า	๒๐๐
๑๐	ตลาด	๒๐๐
๑๑	ห้องน้ำ ห้องส้วมของโรงมหรสพ สถานพยาบาล สถานีขนส่งมวลชน ห้างสรรพสินค้า หรือตลาด	๒๐๐
๑๒	ห้องสมุด ห้องเรียน	๓๐๐
๑๓	ห้องประชุม	๓๐๐
๑๔	บริเวณที่ทำงานในสำนักงาน	๓๐๐

หมายเหตุ: - ตารางที่ ๒ จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมของอาคารแก้ไขโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (๒๕๕๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ภาคผนวก ง

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๕๑)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และ มาตรา ๘ (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๙ ห้องน้ำและห้องส้วมจะแยกจากกันหรือรวมอยู่ในห้องเดียวกันก็ได้ โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- สร้างด้วยวัสดุทนทาน และทำความสะอาดง่าย
- ระยะตั้งระหว่างพื้นห้องถึงเพดานยอตฝ้าหรือผนังตอนต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ เมตร
- มีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ห้อง หรือมีพัดลมระบาย

อากาศได้เพียงพอ

(๔) พื้นห้องน้ำและห้องส้วมมีความลาดเอียงไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๑๐๐ ส่วน และมีจุดระบายน้ำตั้งอยู่ในตำแหน่งต่ำสุดบนพื้นห้อง

(๕) ในกรณีที่มีท่อระบายอุจจาระให้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑๐ เซนติเมตร และมีความลาดเอียงไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๑๐ ส่วน

(๖) มีท่อระบายก๊าซขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๒.๕๐ เซนติเมตร และมีความสูงอยู่ในระดับที่กลิ่นเหม็นของก๊าซไม่รบกวนผู้อื่น

(๗) ที่ปัสสาวะต้องมีระบบการดักกลิ่นและเป็นแบบใช้น้ำชำระลงสู่ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล

(๘) ในกรณีเป็นอาคารที่มีบุคคลเข้าใช้สอยประจำอยู่หลายชั้น การจะจัดให้มีห้องส้วมและที่ปัสสาวะในชั้นใดให้เป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๙) ในกรณีที่ห้องน้ำและห้องส้วมรวมอยู่ในห้องเดียวกัน ต้องมีขนาดพื้นที่ภายในของห้องไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ ตารางเมตร แต่ถ้าห้องน้ำและห้องส้วมแยกกัน ต้องมีขนาดพื้นที่ภายในของแต่ละห้องไม่น้อยกว่า ๐.๙๐ ตารางเมตร และมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า ๙๐ เซนติเมตร”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๙ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับแบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย และระบบการจัดแสงสว่างและระบบการระบายอากาศสำหรับอาคารได้ไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น

แบบและจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดแบบและจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกตารางที่ ๒ ท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ตารางท้ายกฎกระทรวงนี้แทน

ข้อ ๕ อาคารที่ได้รับใบอนุญาตหรือได้รับใบรับแจ้งการก่อสร้างไว้ก่อนหรือในวันที่
กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่หากจะมีการดัดแปลงหรือ
เปลี่ยนการใช้ให้แตกต่างไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้ ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑

สุพล พองาม

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ ๒ จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมของอาคาร

ชนิดหรือประเภทของอาคาร	เกณฑ์การกำหนด	ห้องส้วม		ห้องน้ำ	อ่างล้างมือ
		ห้องถ่ายอุจจาระ	ที่ถ่ายปัสสาวะ		
(๑) ตลาดตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข	(๑) ต่อกพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงไม่เกิน ๑๐๐ ตารางเมตร หรือจำนวนแผงไม่เกิน ๕๐ แผง ทั้งนี้ ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์ (ก) สำหรับผู้ชาย	๑	๑	-	๑ (ใช้ร่วมกัน)
		๒	-	-	
	(๒) ต่อกพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงเกิน ๑๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร หรือจำนวนแผงเกิน ๕๐ แผง แต่ไม่เกิน ๑๐๐ แผง ทั้งนี้ ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์ (ก) สำหรับผู้ชาย	๒	๒	-	๑
		๔	-	-	๑
	(๓) ต่อกพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงเกิน ๒๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๔๐๐ ตารางเมตร หรือจำนวนแผงเกิน ๑๐๐ แผง แต่ไม่เกิน ๒๐๐ แผง ทั้งนี้ ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์ (ก) สำหรับผู้ชาย	๓	๓	-	๑
		๖	-	-	๑
	(๔) ต่อกพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงเกิน ๔๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๖๐๐ ตารางเมตร หรือจำนวนแผงเกิน ๒๐๐ แผง แต่ไม่เกิน ๓๐๐ แผง ทั้งนี้ ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์				

ชนิดหรือประเภทของอาคาร	เกณฑ์การกำหนด	ห้องส้วม		ห้องน้ำ	อ่างล้างมือ	
		ห้องถ่ายอุจจาระ	ที่ถ่ายปัสสาวะ			
	(ก) สำหรับผู้ชาย	๔	๔	-	๒	
	(ข) สำหรับผู้หญิง	๘	-	-	๒	
	(๕) ต่อพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงเกิน ๖๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร หรือจำนวนแผงเกิน ๓๐๐ แผง แต่ไม่เกิน ๕๐๐ แผง ทั้งนี้ ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์					
	(ก) สำหรับผู้ชาย	๕	๕	-	๒	
	(ข) สำหรับผู้หญิง	๑๐	-	-	๒	
	(๖) ต่อพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงเกิน ๑,๐๐๐ ตารางเมตร แต่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร หรือจำนวนแผงเกิน ๕๐๐ แผง แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ แผง ทั้งนี้ ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์					
	(ก) สำหรับผู้ชาย	๗	๗	-	๓	
	(ข) สำหรับผู้หญิง	๑๔	-	-	๓	
	ส่วนที่เกินตาม (๖) ให้เพิ่มห้องถ่ายอุจจาระและที่ถ่ายปัสสาวะอย่างละ ๑ ที่ สำหรับผู้ชาย และห้องถ่ายอุจจาระอย่างละ ๒ ที่ สำหรับผู้หญิง ต่อจำนวนพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงทุก ๔๐๐ ตารางเมตร หรือทุก ๒๐๐ แผง และให้เพิ่มอ่างล้างมืออย่างละ ๑ ที่ ต่อจำนวนพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งแผงทุก ๑,๐๐๐ ตารางเมตร หรือทุก ๕๐๐ แผง					

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันได้มีการกำหนดรายละเอียดในเรื่องการจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมไว้ในกฎหมายหลายฉบับและมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปทำให้เกิดปัญหาและความยุ่งยากแก่ผู้ประกอบการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลายฉบับ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ให้กำหนดรายละเอียดในเรื่องการจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมในอาคารประเภทต่างๆ ไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร เพื่อกำหนดให้เป็นกฎหมายกลาง และให้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องใช้อ้างอิงได้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายสมควรกำหนดรายละเอียดในเรื่องการจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมในอาคารประเภทต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๙ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก จ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อโรคติดต่ออันตราย^๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเห็นควรประกาศชื่อโรคติดต่ออันตรายไว้รวม ๔ โรค ดังต่อไปนี้

- อหิวาตกโรค
- กาฬโรค
- ไข้ทรพิษ
- ไข้เหลือง
- ^๒ โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๒๔

ส. พริ้งพวงแก้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

จารุวรรณ/แก้ไข

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เพิ่มเติมชื่อโรคติดต่ออันตราย ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖^๓

^๑ รก.๒๕๒๕/๓๒/๑๕พ/๔ มีนาคม ๒๕๒๕

^๒ ข้อ ๕ เพิ่มโดยประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เพิ่มเติมชื่อโรคติดต่ออันตราย ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๖

^๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนพิเศษ ๔๒ ง/หน้า ๓๒/๘ เมษายน ๒๕๔๖

ภาคผนวก ฉ

(ตัวอย่างเทศบัญญัติว่าด้วยตลาด)

หลักการ

ให้มีข้อเทศบัญญัติว่าด้วยตลาด

เหตุผล

เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาดและการขายของในตลาดภายในเขตเทศบาล..... ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้กระทำได้โดยการตราเป็นเทศบัญญัติ จึงตราข้อบัญญัตินี้

แนวทาง

(ร่าง)

เทศบัญญัติ.....
เรื่อง ตลาด พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรตราเทศบัญญัติ..... ว่าด้วยตลาด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เทศบาล.....โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาล.....และผู้ว่าราชการจังหวัด.....จึงตราเทศบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติ.....เรื่อง ตลาด พ.ศ. ....”

ข้อ ๒ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล..... ตั้งแต่เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาล.....แล้วเจ็ดวัน (ออกตามความใน ม.๖๓ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖)

ข้อ ๓ บรรดาเทศบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วในเทศบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับเทศบัญญัตินี้ ให้ใช้เทศบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในเทศบัญญัตินี้

“ตลาด” หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้ว หรือของ

เสียหาย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่พักผ่อนเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด (บัญญัติตาม ม.๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่ซื้อขายกัน

“อาหาร” หมายความว่า อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

“อาหารสด” หมายความว่า อาหารประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ และของอื่นๆ ที่มีสภาพเป็นของสด (บัญญัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“อาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ” หมายความว่า อาหารสดประเภทเนื้อสัตว์หรือเนื้อสัตว์ที่มีการชำแหละ ณ แผงจำหน่ายสินค้า (บัญญัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“อาหารประเภทปรุงสำเร็จ” หมายความว่า อาหารที่ได้ผ่านการทำ ประกอบหรือปรุงสำเร็จพร้อมที่จะรับประทานได้ รวมทั้งของหวานและเครื่องดื่มชนิดต่างๆ (บัญญัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความใน พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“สุขาภิบาลอาหาร” หมายความว่า การจัดการและควบคุมปัจจัยต่างๆ เพื่อให้อาหารสะอาด ปลอดภัยจากเชื้อโรค และสารเคมีที่เป็นพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค เช่น อาหาร ผู้สัมผัสอาหาร สถานที่ทำ ประกอบ ปรุง และจำหน่ายอาหาร ภาชนะ อุปกรณ์สัตว์และแมลงที่เป็นพาหะนำโรค (บัญญัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความใน พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล” หมายความว่า การทำความสะอาดตัวอาคาร แผงจำหน่ายสินค้าในตลาด พื้น ผืนง เพดาน ทางระบายน้ำ ตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และบริเวณตลาดให้สะอาด ไม่มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หยากไย่ ฝุ่นละอองและคราบสกปรก รวมทั้งให้มีการฆ่าเชื้อ ทั้งนี้ สารเคมีที่ใช้ต้องไม่มีผลกระทบต่อระบบบำบัดน้ำเสียของตลาด (บัญญัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความใน พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี.....(บัญญัติตาม ม.๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (บัญญัติตาม ม.๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งตลาด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลง ขยายหรือลดสถานที่หรือบริเวณที่ใช้เป็นตลาดภายหลังจากที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดตามวรรคหนึ่งแล้วจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วย

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐ ที่ได้จัดตั้งตลาดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ แต่ในการดำเนินกิจการตลาดจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติอื่นแห่งเทศบัญญัตินี้และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งตลาดตามวรรคนี้ปฏิบัติเป็นการเฉพาะรายก็ได้ (บัญญัติตาม ม.๓๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕) (ตั้งแต่ข้อ ๖ ถึงข้อ ๒๗ บัญญัติตามแนวทางของกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

หมวด ๒

ลักษณะของตลาด

ข้อ ๖ ตลาดแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ตลาดประเภทที่ ๑ ได้แก่ ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๑

(๒) ตลาดประเภทที่ ๒ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๒

ข้อ ๗ ที่ตั้งของตลาดต้องอยู่ห่างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษของเสีย โรงเลี้ยงสัตว์ แหล่งโสโครก ที่กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย เว้นแต่จะมีวิธีการป้องกันซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

ส่วนที่ ๑

ตลาดประเภทที่ ๑

ข้อ ๘ ตลาดประเภทที่ ๑ ต้องมีส่วนประกอบของสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง คือ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ที่ขนถ่ายสินค้า ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย และที่จอดยานพาหนะ ตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

ข้อ ๙ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) ถนนรอบอาคารตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร และมีทางเข้าออกบริเวณตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร อย่างน้อยหนึ่งทาง
- (๒) ตัวอาคารตลาดทำด้วยวัสดุถาวร มั่นคง และแข็งแรง
- (๓) หลังคาสร้างด้วยวัสดุทนไฟ และแข็งแรงทนทาน ความสูงของหลังคาต้องมีความเหมาะสมกับการระบายอากาศของตลาดนั้น
- (๔) พื้นทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ไม่ดูดซึมน้ำ เรียบ ล้างทำความสะอาดง่าย ไม่มีน้ำขังและไม่ลื่น
- (๕) ทางเดินภายในอาคารมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร
- (๖) เครื่องกันหรือสิ่งกีดขวางทำด้วยวัสดุถาวร และแข็งแรง สามารถป้องกันสัตว์ เช่น สุนัข มิให้เข้าไปในตลาด
- (๗) การระบายอากาศภายในตลาดเพียงพอ เหมาะสม และไม่มึนกลิ่นเหม็นอับ
- (๘) ความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลักซ์
- (๙) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ มีความลาดเอียง และทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑.๕ ตารางเมตร และมีทางเข้าออกสะดวก โดยมีที่นั่งสำหรับผู้ขายของแยกต่างหากจากแผง
- (๑๐) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดแบบระบบท่ออย่างเพียงพอสำหรับล้างสินค้าหรือล้างมือ ทั้งนี้ ต้องวางท่อในลักษณะที่ปลอดภัย ไม่เกิดการปนเปื้อนจากน้ำโสโครก ไม่ติดหรือทับกับท่อระบายน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูล โดย
- (ก) มีที่ล้างอาหารสดอย่างน้อย ๑ จุด และในแต่ละจุดจะต้องมีก๊อกน้ำไม่น้อยกว่า ๓ ก๊อก กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๓๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีที่ล้างอาหารสด ๑ จุดต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๓๐ แผง เศษของ ๓๐ แผง ถ้าเกิน ๑๕ แผง ให้ถือเป็น ๓๐ แผง
- (ข) มีก๊อกน้ำประจำแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ
- (ค) มีที่เก็บสำรองน้ำในปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้ กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๕๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีน้ำสำรองอย่างน้อย ๕ ลูกบาศก์เมตร ต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๑๐๐ แผง เศษของ ๑๐๐ แผง ถ้าเกิน ๕๐ แผง ให้ถือเป็น ๑๐๐ แผง
- (๑๑) ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ ให้มีตะแกรงดักมูลฝอยและบ่อดักไขมันด้วย
- (๑๒) การติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัยตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
- ความใน (๑) และ (๕) มิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ และมีข้อจำกัด

เรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีถนนรอบอาคารตลาด ทางเข้าออกบริเวณตลาด และทางเดินภายในอาคาร ตามที่กำหนดได้

ข้อ ๑๐ ต้องจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตั้งอยู่ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอ สำหรับการขนถ่ายสินค้าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าและการรักษาความสะอาด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ และมีข้อจำกัด เรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตามที่กำหนดได้

ข้อ ๑๑ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือตามแบบและจำนวนที่กำหนด ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกตัวอาคารตลาด หรือในกรณีที่อยู่ใน อาคารตลาดต้องแยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ มีผนังกันโดยไม่ให้มีประตูเปิดสู่บริเวณจำหน่ายอาหาร โดยตรง

ข้อ ๑๒ ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการ ควบคุมอาคาร ตั้งอยู่นอกตัวอาคารตลาดและอยู่ในพื้นที่ที่รถเก็บขนมูลฝอยเข้าออกได้สะดวก มีการ ปกปิดและป้องกันไม่ให้สัตว์เข้าไปคุ้ยเขี่ย ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงาน สาธารณสุขเห็นชอบว่าเหมาะสมกับตลาดนั้น

ข้อ ๑๓ ต้องจัดให้มีที่จอดยานพาหนะอย่างเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ส่วนที่ ๒

ตลาดประเภทที่ ๒

ข้อ ๑๔ ตลาดประเภทที่ ๒ ต้องจัดให้มีสถานที่สำหรับผู้ขายของ ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

ข้อ ๑๕ สถานที่สำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

(๑) ทางเดินภายในตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๒) บริเวณสำหรับผู้ขายของประเภทอาหารสดต้องจัดให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ไม่ลื่น สามารถล้างทำความสะอาดได้ง่าย และไม่มีน้ำขัง เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูด้วยคอนกรีตสำเร็จ หรือพื้นลาดด้วยยางแอสฟัลต์

(๓) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุแข็งแรงที่มีผิวเรียบ ทำความสะอาด ง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และอาจเป็นแบบพับเก็บได้

(๔) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดอย่างเพียงพอ และจัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอาหาร และภาชนะในบริเวณแผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และ แผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

(๕) ทางระบายน้ำจากจุดที่มีที่ล้น โดยเป็นรางแบบเปิด ทำด้วยวัสดุที่มีผิวเรียบ มีความลาดเอียงให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก มีตะแกรงดักมูลฝอยก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำ สาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะ และไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนข้างเคียง ในกรณี จำเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจกำหนดให้จัดให้มีบ่อดักไขมัน หรือบ่อดักน้ำเสีย ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะก็ได้

(๖) กรณีที่มีโครงสร้างเฉพาะเสาและหลังคา โครงเหล็กคลุมผ้าใบ เต็นท์ ร่มหรือ สิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ต้องอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง

ข้อ ๑๖ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือตามจำนวนและหลักเกณฑ์ด้าน สุขลักษณะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข และตั้งอยู่ในที่ที่ เหมาะสมนอกสถานที่ขายของ เว้นแต่จะจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่ ส้วมสาธารณะ ส้วมเอกชนหรือส้วมของ หน่วยงานราชการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ ให้มีระยะห่างจากตลาดไม่เกิน ๕๐ เมตร

ข้อ ๑๗ ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยอย่างเพียงพอที่จะรองรับปริมาณ มูลฝอยในแต่ละวัน และมีลักษณะเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของ เจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๑๘ เมื่อผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ได้ดำเนินกิจการต่อเนื่องกันเป็น ระยะเวลาหนึ่งแล้ว ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าตลาดประเภทที่ ๒ นั้น มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็น ตลาดประเภทที่ ๑ ได้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้รับใบอนุญาตร่วมกันพิจารณากำหนดแผนการ พัฒนาปรับปรุงตลาดประเภทที่ ๒ ให้เป็นตลาดประเภทที่ ๑ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของ ตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามระยะเวลาและขั้นตอนที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

หมวด ๓

การดำเนินกิจการตลาด

ข้อ ๑๙ การจัดวางสินค้าในตลาดแต่ละประเภทต้องจัดให้เป็นหมวดหมู่และไม่ปะปนกัน เพื่อสะดวกในการดูแลความสะอาดและป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร

ข้อ ๒๐ กำหนดเวลาการเปิดและปิดตลาดตั้งแต่เวลา.....น. ถึงเวลา.....น. (ถ้าไม่ประสงค์จะบังคับให้มีเวลาเปิดและปิดตลาดพร้อมกันทุกๆ แห่งก็ไม่ต้องกำหนดบทบัญญัติข้อนี้)

ข้อ ๒๑ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาดและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูก สุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) บำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆ ของตลาด ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา เช่น ตัวอาคาร พื้น ฝ้าเพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ พัดลม ก๊อกน้ำ ท่อน้ำประปา และสาธารณูปโภคอื่น

(๒) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(๓) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้งานได้ดี และเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๔) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด และแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจแจ้งให้มีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละหนึ่งครั้งก็ได้

(๕) จัดให้มีการกำจัดสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรคร้ายในบริเวณตลาดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๖) ดูแลแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละมิให้ปล่อยน้ำหรือของเหลวไหลจากแผงลงสู่พื้นตลาด และจัดให้มีทางระบายน้ำหรือของเหลวลงสู่ทางระบายน้ำหลักของตลาด

ข้อ ๒๒ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาดและการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย รวมทั้งกรณีที่มีบ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(๒) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือ ให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้งานได้ดี และเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๓) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด และแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ ให้ดำเนินการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งให้ปฏิบัติ

(๔) จัดให้มีการป้องกันมิให้น้ำหรือของเหลวไหลจากแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละลงสู่พื้นตลาด

ข้อ ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ หรือตลาดประเภทที่ ๒ ต้องไม่กระทำการและต้องควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- (๑) จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหารในตลาด
- (๒) นำสัตว์ทุกชนิดเข้าไปในตลาด เว้นแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้ในที่ขังสัตว์เพื่อจำหน่าย
- (๓) ฆ่าหรือชำแหละสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ แพะ แกะหรือสุกร ในตลาด รวมทั้งฆ่าหรือชำแหละสัตว์ปีกในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ในเขตท้องที่นั้น
- (๔) สะสมหรือหมักหมมสิ่งหนึ่งสิ่งใดในตลาด จนทำให้สถานที่สกปรก รกรุงรัง เป็นเหตุรำคาญ เกิดมลพิษที่เป็นอันตราย หรือเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค
- (๕) ถ่ายเทหรือทิ้งมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในที่อื่นใด นอกจากที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรองรับมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล
- (๖) ทำให้น้ำใช้ในตลาดเกิดความสกปรกจนเป็นเหตุให้เป็นหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- (๗) ก่อหรือจุดไฟไว้ในลักษณะซึ่งอาจเป็นที่เดือดร้อนหรือเกิดอันตรายแก่ผู้อื่น
- (๘) ใช้ตลาดเป็นที่พักอาศัยหรือเป็นที่พักค้างคืน
- (๙) กระทำการอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ เช่น เสียงดัง แสงกระพริบ ความสั่นสะเทือน หรือมีกลิ่นเหม็น

หมวด ๔

ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาด

ข้อ ๒๔ ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาดต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดระเบียบและกฎเกณฑ์ในการรักษาความสะอาดของตลาด
- (๒) การจัดหมวดหมู่สินค้า
- (๓) การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าของตน
- (๔) การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม
- (๕) การล้างตลาด
- (๖) การเข้ารับการฝึกอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารและอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข
- (๗) การตรวจสุขภาพตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๕ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าและแผงจำหน่ายสินค้า ดังต่อไปนี้

(๑) ให้วางสินค้าบนแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด โดยห้ามวางสินค้าล้ำแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด และห้ามวางสินค้าสูงจนอาจเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อระบบการระบายอากาศ และแสงสว่าง ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ห้ามวางสินค้าประเภทวัตถุอันตรายปะปนกับสินค้าประเภทอาหาร

(๓) ให้วางสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และภาชนะอุปกรณ์ในขอบเขตที่กำหนด โดยสูงจากพื้นตลาดไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร

(๔) ห้ามเก็บสินค้าประเภทอาหารไว้ใต้แผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร หรืออาหารที่มีการป้องกันการเน่าเสียและปกปิดมิดชิด ทั้งนี้ ต้องมีการรักษาความสะอาดและป้องกันสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

(๕) ไม่ใช่แสงหรือวัสดุอื่นใดที่ทำให้ผู้บริโภคมองเห็นอาหารต่างไปจากสภาพที่เป็นจริง

(๖) ห้ามต่อเติมแผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๖ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องมีสุขอนามัยส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคที่ส่งคมรังเกียจ หรือไม่เป็นพาหะนำโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย บิด ไข้สวกใส หัด คางทูม วัณโรคในระยะอันตราย โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคผิวหนังที่นำรังเกียจ ไวรัสตับอักเสบบีชนิดเอ ไข้หวัดใหญ่รวมถึงไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ และโรคตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ในระหว่างขายสินค้าต้องแต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย หรือตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๓) ในระหว่างขายสินค้าประเภทอาหารต้องปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล เช่น ไม่ไอหรือจามรดอาหาร ไม่ใช่มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานโดยตรง ล้างมือ ให้สะอาดก่อนหยิบหรือจับอาหาร ไม่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๗ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำประกอบ ปูรอง เก็บหรือสะสมอาหาร และการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) อาหารที่ขายต้องสะอาด และปลอดภัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(๒) อาหารสดเฉพาะสัตว์ เนื้อสัตว์ และอาหารทะเล ต้องเก็บรักษาในอุณหภูมิไม่เกิน ๕ องศาเซลเซียส ในตู้เย็นหรือแช่น้ำแข็งตลอดระยะเวลาการเก็บ

(๓) การจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จต้องใช้เครื่องใช้ ภาชนะที่สะอาด และต้องมีอุปกรณ์ปกปิดอาหารเพื่อป้องกันการปนเปื้อน และรักษาอุปกรณ์ปกปิดอาหารนั้นให้สะอาดและใช้การได้ดีอยู่เสมอ

(๔) ในกรณีที่เป็นแผงจำหน่ายอาหาร ซึ่งมีการทำ ประกอบ และปรุงอาหาร ต้องจัดสถานที่ไว้ให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะเพื่อการนั้นและต้องปฏิบัติตามหลักการสุขาภิบาลอาหาร

(๕) เครื่องมือ เครื่องใช้ และภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เขียง เครื่องชูดมะพร้าว จาน ชาม ช้อนและส้อม ตะเกียบ และแก้วน้ำ ต้องสะอาดและปลอดภัย มีการล้างทำความสะอาดและจัดเก็บที่ถูกต้อง

หมวด ๕ ใบอนุญาต

ข้อ ๒๘ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งตลาดจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายเทศบัญญัตินี้ พร้อมกับเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

- (๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
  - (๒) สำเนาใบอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
  - (๓) อื่นๆ ตามที่เทศบัญญัติ.....ประกาศกำหนด
- (ออกตามความใน ม.๕๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)*

ข้อ ๒๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) .....
  - (๒) .....
  - (๓) .....
- ฯลฯ

**หลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่
อปท.จะกำหนดเพิ่มเติม
หรือจะไม่กำหนดก็ได้**

(ออกตามความใน ม.๕๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๐ ผู้ได้รับการอนุญาตต้องมารับใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หากไม่มารับภายในกำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้ถือว่าสละสิทธิ์ *(ออกตามความใน ม.๕๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)*

ข้อ ๓๑ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ตรวจสอบถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเทศบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความ ไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมด และแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราว เดียวกัน และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความ ไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผล ให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วน ตามที่กำหนดในเทศบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่ง ไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกิน สิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้น กำหนดเวลาตามวรรคสองหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วนั้น แล้วแต่กรณี (บัญญัติตาม ม.๕๖ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๒ ใบอนุญาตให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจ ของเทศบาล.....เท่านั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอพร้อมกับเสีย ค่าธรรมเนียมแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามข้อ ๒๘ และข้อ ๒๙ ด้วย (ออกตามความใน ม.๕๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๓ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดไว้ ท้ายเทศบัญญัตินี้ในวันที่ได้รับใบอนุญาตสำหรับกรณีที่เป็นกรขอรับใบอนุญาตครั้งแรก หรือก่อน ใบอนุญาตสิ้นอายุสำหรับกรณีที่เป็นกรขอต่ออายุใบอนุญาต ตลอดเวลาที่ยังดำเนินกิจการนั้น ถ้ามิได้ เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนด ให้ชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละยี่สิบของจำนวน ค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้ได้รับใบอนุญาตจะได้ออกเลิกการดำเนินกิจการนั้นก่อนถึง กำหนดการเสียค่าธรรมเนียมครั้งต่อไป

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งค้างชำระค่าธรรมเนียมติดต่อกัน เกินกว่าสองครั้ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสีย ค่าธรรมเนียมและค่าปรับจนครบจำนวน (ออกตามความใน ม.๖๓ และ ม.๖๕ พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๔ บรรดาค่าธรรมเนียมและค่าปรับตามเทศบัญญัตินี้ ให้เป็นรายได้ของเทศบาล.....(บัญญัติตาม ม.๖๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ (บัญญัติตาม ม.๕๗ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๖ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระที่สำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายเทศบัญญัตินี้

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีใบอนุญาตสูญหาย ให้ผู้ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตนำสำเนาบันทึกการแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ใบอนุญาตสูญหายมาแสดงต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นประกอบด้วย

(๒) ในกรณีใบอนุญาตถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระที่สำคัญ ให้ผู้ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตนำใบอนุญาตเดิมเท่าที่เหลืออยู่ มาแสดงต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นประกอบด้วย (ออกตามความใน ม.๕๘ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือเทศบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาตตามเทศบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน (บัญญัติตาม ม.๕๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๘ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาต

(๑) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือเทศบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาตตามเทศบัญญัตินี้ และการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ

ของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน
(บัญญัติตาม ม.๖๐ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๙ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับ
ใบอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่พบผู้รับใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่ง
โดยทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงาน
ของผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตนั้นได้รับทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่คำสั่งไปถึง หรือ
วันปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี (บัญญัติตาม ม.๖๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๔๐ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่ถูกเพิก
ถอนใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (บัญญัติตาม
ม.๖๒ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

ข้อ ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเทศบัญญัตินี้ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในบท
กำหนดโทษ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (หมวด ๑๕ พระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๔๒ ให้นายกเทศมนตรี.....เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้ และให้มี
อำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่.....

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกเทศมนตรี.....

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ว่าราชการจังหวัด.....

บัญชีค่าธรรมเนียม
ท้ายเทศบัญญัติ.....
เรื่อง ตลาด พ.ศ. ....

ภาคผนวก ข

(ตัวอย่างข้อบัญญัติว่าด้วยตลาด)

หลักการ

ให้มีข้อบัญญัติว่าด้วยตลาด

เหตุผล

เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาดและการขายของในตลาดภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล..... ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้กระทำได้ โดยการตราเป็นข้อบัญญัติ จึงตราข้อบัญญัตินี้

แนวทาง

(ร่าง)

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....
เรื่อง ตลาด พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล..... ว่าด้วยตลาด
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕
มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็น
พระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา
๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย องค์การ
บริหารส่วนตำบล.....โดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล.....และ
นายอำเภอ.....จึงตราข้อบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล.....เรื่อง ตลาด
พ.ศ. ....”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล..... ตั้งแต่วันถัด
จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ตามนัย ม.๗ (๔) แห่ง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ
พ.ศ. ๒๕๔๐)

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วใน
ข้อบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“ตลาด” หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้า
ประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้ว หรือของ
เสี้ง่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณ
ซึ่งจัดไว้สำหรับผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว
หรือตามวันที่กำหนด (บัญญัติตาม ม.๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“สินค้า” หมายความว่า สิ่งของที่ซื้อขายกัน

“อาหาร” หมายความว่า อาหารตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

“อาหารสด” หมายความว่า อาหารประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ และของอื่นๆ ที่มีสภาพเป็นของสด (บัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“อาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ” หมายความว่า อาหารสดประเภทเนื้อสัตว์หรือเนื้อสัตว์ที่มีการชำแหละ ณ แผงจำหน่ายสินค้า (บัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“อาหารประเภทปรุงสำเร็จ” หมายความว่า อาหารที่ได้ผ่านการทำ ประกอบหรือปรุงสำเร็จพร้อมที่จะรับประทานได้ รวมทั้งของหวานและเครื่องดื่มชนิดต่างๆ (บัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“สุขาภิบาลอาหาร” หมายความว่า การจัดการและควบคุมปัจจัยต่างๆ เพื่อให้อาหารสะอาด ปลอดภัยจากเชื้อโรค และสารเคมีที่เป็นพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค เช่น อาหาร ผู้สัมผัสอาหาร สถานที่ทำ ประกอบ ปรุง และจำหน่ายอาหาร ภาชนะ อุปกรณ์ สัตว์และแมลงที่เป็นพาหะนำโรค (บัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล” หมายความว่า การทำความสะอาดตัวอาคาร แผงจำหน่ายสินค้าในตลาด พื้น ผนัง เพดาน ทางระบายน้ำ ตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และบริเวณตลาด ให้สะอาด ไม่มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หยากใย ผุ่นละอองและคราบสกปรก รวมทั้งให้มีการฆ่าเชื้อ ทั้งนี้ สารเคมีที่ใช้ต้องไม่มีผลกระทบต่อระบบบำบัดน้ำเสียของตลาด (บัญญัติตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบล..... (บัญญัติตาม ม.๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (บัญญัติตาม ม.๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งตลาด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การเปลี่ยนแปลง ขยายหรือลดสถานที่หรือบริเวณที่ใช้เป็นตลาดภายหลังจากที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดตามวรรคหนึ่งแล้วจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วย

ความในข้อนี้มีให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐ ที่ได้จัดตั้งตลาดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ แต่ในการดำเนินกิจการตลาดจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติอื่นแห่งข้อบัญญัตินี้และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งตลาดตามวรรคนี้ปฏิบัติเป็นการเฉพาะรายก็ได้ (บัญญัติตาม ม.๓๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

เนื่องจากกฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์ตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ บังคับใช้การปฏิบัติตามกฎกระทรวง เฉพาะกับตลาดในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ให้กำหนดข้อบัญญัติโดยคำนึงถึงสภาพท้องถิ่น สุขอนามัยของประชาชน และการรักษาสิ่งแวดล้อม ฉะนั้นการออกข้อบัญญัติตั้งแต่ข้อ ๖ ถึง ข้อ ๒๗ องค์การบริหารส่วนตำบล อาจพิจารณานำมาใช้ทั้งหมด หรือบางส่วน ตามสภาพความจำเป็น

หมวด ๒

ลักษณะของตลาด

ข้อ ๖ ตลาดแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) ตลาดประเภทที่ ๑ ได้แก่ ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๑

(๒) ตลาดประเภทที่ ๒ ได้แก่ ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร และมีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๒

ข้อ ๗ ที่ตั้งของตลาดต้องอยู่ห่างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษของเสีย โรงเลี้ยงสัตว์ แหล่งโสโครก ที่กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย อันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย เว้นแต่จะมีวิธีการป้องกันซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

ส่วนที่ ๑

ตลาดประเภทที่ ๑

ข้อ ๘ ตลาดประเภทที่ ๑ ต้องมีส่วนประกอบของสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง คือ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของ ที่ขนถ่ายสินค้า ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย และที่จอดยานพาหนะ ตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

ข้อ ๙ อาคารสิ่งปลูกสร้างสำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

(๑) ถนนรอบอาคารตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร และมีทางเข้าออกบริเวณตลาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ เมตร อย่างน้อยหนึ่งทาง

(๒) ตัวอาคารตลาดทำด้วยวัสดุถาวร มั่นคง และแข็งแรง

(๓) หลังคาสร้างด้วยวัสดุทนไฟ และแข็งแรงทนทาน ความสูงของหลังคาต้องมีความเหมาะสมกับการระบายอากาศของตลาดนั้น

(๔) พื้นทำด้วยวัสดุถาวร แข็งแรง ไม่ดูดซึมน้ำ เรียบ ล้างทำความสะอาดง่าย ไม่มีน้ำขังและไม่ลื่น

(๕) ทางเดินภายในอาคารมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๖) เครื่องกันหรือสิ่งกีดขวางทำด้วยวัสดุถาวร และแข็งแรง สามารถป้องกันสัตว์ เช่น สุนัข มิให้เข้าไปในตลาด

(๗) การระบายอากาศภายในตลาดเพียงพอ เหมาะสม และไม่มีการเหม็นอับ

(๘) ความเข้มของแสงสว่างในอาคารตลาดไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลักซ์

(๙) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ มีความลาดเอียง และทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑.๕ ตารางเมตร และมีทางเข้าออกสะดวก โดยมีที่นั่งสำหรับผู้ขายของแยกต่างหากจากแผง

(๑๐) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดแบบระบบท่ออย่างเพียงพอสำหรับล้างสินค้าหรือล้างมือ ทั้งนี้ ต้องวางท่อในลักษณะที่ปลอดภัย ไม่เกิดการปนเปื้อนจากน้ำโสโครก ไม่ติดหรือทับกับท่อระบายน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูล โดย

(ก) มีที่ล้างอาหารสดอย่างน้อย ๑ จุด และในแต่ละจุดจะต้องมีก๊อกน้ำไม่น้อยกว่า ๓ ก๊อก กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๓๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีที่ล้างอาหารสด ๑ จุดต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๓๐ แผง เศษของ ๓๐ แผง ถ้าเกิน ๑๕ แผง ให้ถือเป็น ๓๐ แผง

(ข) มีก๊อกน้ำประจำแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

(ค) มีที่เก็บสำรองน้ำในปริมาณเพียงพอและสะดวกต่อการใช้ กรณีที่มีแผงจำหน่ายอาหารสดตั้งแต่ ๕๐ แผงขึ้นไป ต้องจัดให้มีน้ำสำรองอย่างน้อย ๕ ลูกบาศก์เมตร ต่อจำนวนแผงจำหน่ายอาหารสดทุก ๑๐๐ แผง เศษของ ๑๐๐ แผง ถ้าเกิน ๕๐ แผง ให้ถือเป็น ๑๐๐ แผง

(๑๑) ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ทั้งนี้ ให้มีตะแกรงดักมูลฝอยและบ่อดักไขมันด้วย

(๑๒) การติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัยตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ความใน (๑) และ (๕) มิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ และมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าในตลาด ทางเข้าออกบริเวณตลาด และทางเดินภายในอาคารตามที่กำหนดได้

ข้อ ๑๐ ต้องจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตั้งอยู่ในบริเวณหนึ่งบริเวณใดโดยเฉพาะ มีพื้นที่เพียงพอสำหรับการขนถ่ายสินค้าในแต่ละวัน และสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าและการรักษาความสะอาด

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับตลาดที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ใช้บังคับ และมีข้อจำกัดเรื่องพื้นที่ซึ่งไม่อาจจัดให้มีที่ขนถ่ายสินค้าตามที่กำหนดได้

ข้อ ๑๑ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือตามแบบและจำนวนที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกตัวอาคารตลาด หรือในกรณีที่อยู่ในอาคารตลาดต้องแยกเป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ มีผนังกันโดยไม่ให้มีประตูเปิดสู่บริเวณจำหน่ายอาหารโดยตรง

ข้อ ๑๒ ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ตั้งอยู่นอกตัวอาคารตลาดและอยู่ในพื้นที่ที่รถเก็บขนมูลฝอยเข้าออกได้สะดวก มีการปกปิดและป้องกันไม่ให้สัตว์เข้าไปคุ้ยเขี่ย ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นชอบว่าเหมาะสมกับตลาดนั้น

ข้อ ๑๓ ต้องจัดให้มีที่จอดยานพาหนะอย่างเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ส่วนที่ ๒

ตลาดประเภทที่ ๒

ข้อ ๑๔ ตลาดประเภทที่ ๒ ต้องจัดให้มีสถานที่สำหรับผู้ขายของ ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

ข้อ ๑๕ สถานที่สำหรับผู้ขายของต้องมีและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ทางเดินภายในตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๒) บริเวณสำหรับผู้ขายของประเภทอาหารสดต้องจัดให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ไม่ลื่น สามารถล้างทำความสะอาดได้ง่าย และไม่มีน้ำขัง เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูด้วยคอนกรีตสำเร็จ หรือพื้นลาดด้วยยางแอสฟัลต์

(๓) แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุแข็งแรงที่มีผิวเรียบ ทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และอาจเป็นแบบพับเก็บได้

(๔) น้ำประปาหรือน้ำสะอาดอย่างเพียงพอ และจัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอาหาร และภาชนะในบริเวณแผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ

(๕) ทางระบายน้ำจากจุดที่มีที่ล้าง โดยเป็นรางแบบเปิด ทำด้วยวัสดุที่มีผิวเรียบ มีความลาดเอียงให้สามารถระบายน้ำได้สะดวก มีตะแกรงดักมูลฝอยก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะ และไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนข้างเคียง ในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจกำหนดให้จัดให้มีบ่อดักไขมันหรือบ่อพักน้ำเสีย ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะก็ได้

(๖) กรณีที่มีโครงสร้างเฉพาะเสาและหลังคา โครงเหล็กคลุมผ้าใบ เต็นท์ ร่มหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ต้องอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง

ข้อ ๑๖ ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือตามจำนวนและหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข และตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมนอกสถานที่ขายของ เว้นแต่จะจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่ ส้วมสาธารณะ ส้วมเอกชนหรือส้วมของหน่วยงานราชการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ ให้มีระยะห่างจากตลาดไม่เกิน ๕๐ เมตร

ข้อ ๑๗ ต้องจัดให้มีที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยอย่างเพียงพอที่จะรองรับปริมาณมูลฝอยในแต่ละวัน และมีลักษณะเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๑๘ เมื่อผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ได้ดำเนินกิจการต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าตลาดประเภทที่ ๒ นั้น มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นตลาดประเภทที่ ๑ ได้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้รับใบอนุญาตร่วมกันพิจารณากำหนดแผนการพัฒนาปรับปรุงตลาดประเภทที่ ๒ ให้เป็นตลาดประเภทที่ ๑ ตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามระยะเวลาและขั้นตอนที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

หมวด ๓

การดำเนินกิจการตลาด

ข้อ ๑๙ การจัดวางสินค้าในตลาดแต่ละประเภทต้องจัดให้เป็นหมวดหมู่และไม่ปะปนกัน เพื่อสะดวกในการดูแลความสะอาดและป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร

ข้อ ๒๐ กำหนดเวลาการเปิดและปิดตลาดตั้งแต่เวลา.....น. ถึงเวลา.....น. (ถ้าไม่ประสงค์จะบังคับให้มีเวลาเปิดและปิดตลาดพร้อมกันทุกๆ แห่งก็ไม่ต้องกำหนดบทบัญญัติข้อนี้)

ข้อ ๒๑ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาดให้ถูกสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) บำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆ ของตลาด ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา เช่น ตัวอาคาร พื้น ฝ้าเพดาน แผงจำหน่ายสินค้า ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น สายไฟ หลอดไฟ พัดลม ก๊อกน้ำ ท่อน้ำประปา และสาธารณูปโภคอื่น

(๒) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสียหรือน้ำทิ้ง และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(๓) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาดใช้งานได้ดี และเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๔) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด และแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจแจ้งให้มีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลมากกว่าเดือนละหนึ่งครั้งก็ได้

(๕) จัดให้มีการกำจัดสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรครภายในบริเวณตลาดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๖) ดูแลแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละมิให้ปล่อยน้ำหรือของเหลวไหลจากแผงลงสู่พื้นตลาด และจัดให้มีทางระบายน้ำหรือของเหลวลงสู่ทางระบายน้ำหลักของตลาด

ข้อ ๒๒ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ต้องรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับการบำรุงรักษาตลาด การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอยบริเวณตลาด และดูแลความสะอาดของตะแกรงดักมูลฝอย รวมทั้งกรณีที่มีบ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย และทางระบายน้ำ มิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน และดูแลที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยให้ถูกสุขลักษณะเสมอ

(๒) ดูแลห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือ ให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้การได้ดี และเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

(๓) จัดให้มีการล้างทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน โดยเฉพาะแผงจำหน่ายอาหารสด และแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ ในกรณีที่มีการระบาดของโรคติดต่อ ให้ดำเนินการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งให้ปฏิบัติ

(๔) จัดให้มีการป้องกันไม่ให้ น้ำหรือของเหลวไหลจากแผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละลงสู่พื้นตลาด

ข้อ ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๑ หรือตลาดประเภทที่ ๒ ต้องไม่กระทำการและต้องควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- (๑) จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่าด้วยอาหารในตลาด
- (๒) นำสัตว์ทุกชนิดเข้าไปในตลาด เว้นแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้ในที่ขังสัตว์เพื่อจำหน่าย
- (๓) ฆ่าหรือชำแหละสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ แพะ แกะหรือสุกร ในตลาด รวมทั้งฆ่าหรือชำแหละสัตว์ปีกในกรณีที่เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อกันมาจากสัตว์ในเขตท้องที่นั้น
- (๔) สะสมหรือหมักหมมสิ่งหนึ่งสิ่งใดในตลาด จนทำให้สถานที่สกปรก รกรุงรัง เป็นเหตุรำคาญ เกิดมลพิษที่เป็นอันตราย หรือเป็นที่เพาะพันธุ์สัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค
- (๕) ถ่ายเทหรือทิ้งมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูลในที่อื่นใด นอกจากที่ซึ่งจัดไว้สำหรับรองรับมูลฝอยหรือสิ่งปฏิกูล
- (๖) ทำให้น้ำใช้ในตลาดเกิดความสกปรกจนเป็นเหตุให้เป็นหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- (๗) ก่อหรือจุดไฟไว้ในลักษณะซึ่งอาจเป็นที่เดือดร้อนหรือเกิดอันตรายแก่ผู้อื่น
- (๘) ใช้ตลาดเป็นที่พักอาศัยหรือเป็นที่พักค้างคืน
- (๙) กระทำการอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตราย หรือการระบาดของโรคติดต่อ เช่น เสียงดัง แสงกระพริบ ความสั่นสะเทือน หรือมีกลิ่นเหม็น

หมวด ๔

ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาด

ข้อ ๒๔ ผู้ขายและผู้ช่วยขายในตลาดต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาด เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การจัดระเบียบและกฎเกณฑ์ในการรักษาความสะอาดของตลาด
- (๒) การจัดหมวดหมู่สินค้า
- (๓) การดูแลความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าของตน
- (๔) การรวบรวมมูลฝอยลงในภาชนะรองรับที่เหมาะสม
- (๕) การล้างตลาด
- (๖) การเข้ารับการศึกษาอบรมด้านสุขาภิบาลอาหารและอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๓) การตรวจสุขภาพตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๕ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติเกี่ยวกับสินค้าและแผงจำหน่ายสินค้า ดังต่อไปนี้

(๑) ให้วางสินค้าบนแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด โดยห้ามวางสินค้าล้ำแผงจำหน่ายสินค้าหรือขอบเขตที่กำหนด และห้ามวางสินค้าสูงจนอาจเกิดอันตรายหรือส่งผลกระทบต่อระบบการระบายอากาศ และแสงสว่าง ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ห้ามวางสินค้าประเภทวัตถุอันตรายปะปนกับสินค้าประเภทอาหาร

(๓) ให้วางสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และภาชนะอุปกรณ์ในขอบเขตที่กำหนด โดยสูงจากพื้นตลาดไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร

(๔) ห้ามเก็บสินค้าประเภทอาหารไว้ใต้แผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่อาหารในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร หรืออาหารที่มีการป้องกันการเน่าเสียและปกปิดมิดชิด ทั้งนี้ ต้องมีการรักษาความสะอาดและป้องกันสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

(๕) ไม่ใช่แสงหรือวัสดุอื่นใดที่ทำให้ผู้บริโภคมองเห็นอาหารต่างไปจากสภาพที่เป็นจริง

(๖) ห้ามต่อเติมแผงจำหน่ายสินค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๖ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องมีสุขอนามัยส่วนบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคติดต่อ ไม่เป็นโรคที่ส่งคมรังเกียจ หรือไม่เป็นพาหะนำโรคติดต่อ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาดน้อย บิด ไข้สวกใส หัด คางทูม วัณโรคในระยะอันตราย โรคเรื้อนในระยะติดต่อหรือในระยะที่ปรากฏอาการเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคผิวหนังที่นํารังเกียจ ไวรัสตับอักเสบบีชนิดเอ ไข้หวัดใหญ่รวมถึงไข้หวัดใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์ และโรคตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๒) ในระหว่างขายสินค้าต้องแต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย หรือตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

(๓) ในระหว่างขายสินค้าประเภทอาหารต้องปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล เช่น ไม่ไอหรือจามรดอาหาร ไม่ใช่มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานโดยตรง ล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบหรือจับอาหาร ไม่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา ทั้งนี้ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๗ ผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการจำหน่าย ทำประกอบ ปูรอง เก็บหรือสะสมอาหาร และการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) อาหารที่ขายต้องสะอาด และปลอดภัยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร

(๒) อาหารสดเฉพาะสัตว์ เนื้อสัตว์ และอาหารทะเล ต้องเก็บรักษาในอุณหภูมิไม่เกิน ๕ องศาเซลเซียส ในตู้เย็นหรือแช่น้ำแข็งตลอดระยะเวลาการเก็บ

(๓) การจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จต้องใช้เครื่องใช้ภาชนะที่สะอาด และต้องมีอุปกรณ์ปกปิดอาหารเพื่อป้องกันการปนเปื้อน และรักษาอุปกรณ์ปกปิดอาหารนั้นให้สะอาดและใช้การได้ดีอยู่เสมอ

(๔) ในกรณีที่เป็นแผงจำหน่ายอาหารซึ่งมีการทำ ประกอบ และปรุงอาหาร ต้องจัดสถานที่ไว้ให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะเพื่อการนั้นและต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการสุขาภิบาลอาหาร

(๕) เครื่องมือ เครื่องใช้ และภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เขียง เครื่องชูดมะพร้าว จาน ชาม ช้อนและส้อม ตะเกียบ และแก้วน้ำ ต้องสะอาดและปลอดภัย มีการล้างทำความสะอาดและจัดเก็บที่ถูกต้อง

หมวด ๕

ใบอนุญาต

ข้อ ๒๘ ผู้ใดประสงค์จะจัดตั้งตลาดจะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามแบบที่กำหนดไว้ทำข้อมัตินี้ พร้อมกับเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน / ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

(๒) สำเนาใบอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๓) อื่นๆ ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบล.....ประกาศกำหนด

(ออกตามความใน ม.๕๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๒๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) .....

(๒) .....

(๓) .....

ฯลฯ

(ออกตามความใน ม.๕๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

**หลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่
อปท.จะกำหนดเพิ่มเติม
หรือจะไม่กำหนดก็ได้**

ข้อ ๓๐ ผู้ได้รับการอนุญาตต้องมารับใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หากไม่มารับภายในกำหนดเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันสมควรให้ถือว่าสละสิทธิ์ (ออกตามความใน ม.๕๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๑ ได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมด และแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคสองหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วนั้น แล้วแต่กรณี (บัญญัติตาม ม.๕๖ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๒ ใบอนุญาตให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบล.....เท่านั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอพร้อมกับเสียค่าธรรมเนียมแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามข้อ ๒๘ และข้อ ๒๙ ด้วย (ออกตามความใน ม.๕๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๓ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดไว้ท้ายข้อบัญญัตินี้ในวันที่ได้รับใบอนุญาตสำหรับกรณีที่เป็นกรณขอรับใบอนุญาตครั้งแรก หรือก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุสำหรับกรณีที่เป็นกรณขอต่ออายุใบอนุญาต ตลอดเวลาที่ยังดำเนินกิจการนั้น ถ้ามิได้เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนด ให้ชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละยี่สิบของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้ได้รับใบอนุญาตจะได้บอกเลิกการดำเนินกิจการนั้นก่อนถึงกำหนดการเสียค่าธรรมเนียมครั้งต่อไป

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งค้างชำระค่าธรรมเนียมติดต่อกันเกินกว่าสองครั้ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสีย

ค่าธรรมเนียมและค่าปรับจนครบจำนวน (ออกตามความใน ม.๖๓ และ ม.๖๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๔ บรรดาค่าธรรมเนียมและค่าปรับตามข้อบัญญัตินี้ ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล.....(บัญญัติตาม ม.๖๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๕ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องแสดงใบอนุญาตไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ (บัญญัติตาม ม.๕๗ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๖ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระที่สำคัญ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ตามแบบที่กำหนดไว้ท้ายข้อบัญญัตินี้

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีใบอนุญาตสูญหาย ให้ผู้ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตนำสำเนาบันทึกการแจ้งความต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่ใบอนุญาตสูญหายมาแสดงต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นประกอบด้วย

(๒) ในกรณีใบอนุญาตถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระที่สำคัญ ให้ผู้ยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตนำใบอนุญาตเดิมเท่าที่เหลืออยู่ มาแสดงต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นประกอบด้วย (ออกตามความใน ม.๕๘ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๗ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือข้อบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาตตามข้อบัญญัตินี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน (บัญญัติตาม ม.๕๙ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๘ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาต

(๑) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือข้อบังคับนี้

หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาตตามข้อบังคับนี้ และการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน (บัญญัติตาม ม.๖๐ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๓๙ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่พบผู้รับใบอนุญาต หรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักงานทำการงานของผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตนั้นได้รับทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่คำสั่งไปถึง หรือวันปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี (บัญญัติตาม ม.๖๑ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๔๐ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (บัญญัติตาม ม.๖๒ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

ข้อ ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในบทกำหนดโทษแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (หมวด ๑๕ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕)

ข้อ ๔๒ ให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบล.....เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่.....

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกองค้การบริหารส่วนตำบล.....

เห็นชอบ

(ลงชื่อ)

(.....)

นายอำเภอ.....

บัญชีค่าธรรมเนียม
ทำข้อมัญญัตติองค์การบริหารส่วนตำบล.....
เรื่อง ตลาด พ.ศ. ....

ภาคผนวก ซ

(ตัวอย่าง)

แบบคำขอรับใบอนุญาตจัดตั้งตลาด

คำขอเลขที่ ...../.....

เขียนที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
หมายเลขโทรศัพท์..... โทรสาร.....

ขอยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ

( ) ตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร) โดยมีพื้นที่ประกอบการ.....
..... ตารางเมตร

( ) ตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร) โดยมีพื้นที่ประกอบการ.....
..... ตารางเมตร

ตั้งอยู่ ณ เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร.....
ต่อ (เจ้าพนักงานท้องถิ่น).....

พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบหลักฐานและเอกสารมาด้วย ดังนี้คือ

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
ของผู้ขอรับใบอนุญาต
- สำเนาทะเบียนบ้าน ของผู้ขอรับใบอนุญาต
- สำเนาใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ของอาคารตลาด
- แผนผัง แบบก่อสร้าง และรายการปลูกสร้างของตลาด
- ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมเก็บขมูลฝอย
- หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

(ต่อด้านหลัง)

(ด้านหลังคำขอรับใบอนุญาต)

แผนผังแสดงที่ตั้งสถานประกอบกิจการโดยสังเขป

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความในแบบคำขอใบอนุญาตนี้ เป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....ผู้ขอรับใบอนุญาต
(.....)

ความเห็นของเจ้าพนักงานสาธารณสุข

( ) เห็นสมควรอนุญาต และควรกำหนดเงื่อนไข ดังนี้

.....
.....
.....

( ) เห็นควรไม่อนุญาต เพราะ

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)..... เจ้าพนักงานสาธารณสุข
(.....)
ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

- ( ) อนุญาตให้ประกอบกิจการได้
- ( ) ไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ

(ลงชื่อ)..... เจ้าพนักงานท้องถิ่น
(.....)
ตำแหน่ง.....
วันที่...../...../.....

(ตัวอย่าง)

ใบอนุญาตประกอบกิจการตลาด

เล่มที่.....เลขที่...../.....

อนุญาตให้.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....
อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....
อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ข้อ ๑ ประกอบกิจการตลาดประเภทที่.....โดยใช้ชื่อตลาดว่า.....
ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....
มีพื้นที่ประกอบการ..... ตารางเมตร มีจำนวนแผงในตลาด.....แผง
ทั้งนี้ได้เสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาต.....บาท (.....) ใบเสร็จรับเงิน
เล่มที่.....เลขที่..... ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ข้อ ๒ ผู้ได้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเฉพาะ ต่อไปนี้

- ๒.๑ .....
- ๒.๒.....
- ๒.๓.....

ข้อ ๓ หากปรากฏในภายหลังว่าการประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาตนี้เป็นการขัดต่อกฎหมายอื่น
ที่เกี่ยวข้องโดยมิอาจแก้ไขได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจพิจารณาให้เพิกถอนการอนุญาตนี้ได้

ใบอนุญาตฉบับนี้ ให้ใช้ได้ถึงวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ออกให้ ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

เจ้าพนักงานท้องถิ่น

คำเตือน

- ๑) ต้องแสดงใบอนุญาตนี้ไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ
- ๒) ต้องต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ มิฉะนั้น ต้องชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐

(มีต่อด้านหลัง)

(ด้านหลัง)

รายการต่ออายุใบอนุญาตและเสียค่าธรรมเนียม

วัน/เดือน/ปี ที่ออกใบอนุญาต	วัน/เดือน/ปี ที่สิ้นอายุใบอนุญาต	ใบเสร็จรับเงิน			(ลงชื่อ) เจ้าพนักงานท้องถิ่น
		เล่มที่	เลขที่	วัน/เดือน/ปี	

(ตัวอย่าง)

คำขอต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาด

คำขอเลขที่ ...../.....

เขียนที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า..... อายุ.....ปี สัญชาติ.....
อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....
ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....
โทรศัพท์..... โทรสาร .....

ขอยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตจัดตั้งตลาดประเภทที่..... ต่อ.....(เจ้าพนักงานท้องถิ่น).....
โดยใช้ชื่อตลาดว่า .....
ตั้งอยู่ ณ เลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

พร้อมคำขอนี้ ข้าพเจ้าได้แนบเอกสารและหลักฐานต่างๆ ประกอบ ดังนี้

- ใบอนุญาตเดิม
- ใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมเก็บ ขน มูลฝอย
- .....
- .....

ขอรับรองว่า ข้อความในใบคำขอนี้ เป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต
(.....)

<u>ความเห็นของเจ้าพนักงานสาธารณสุข</u>	<u>คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น</u>
จากการตรวจสอบสถานประกอบการ ( ) เห็นสมควรอนุญาต ( ) เห็นควรไม่อนุญาต เพราะ..... ..... (ลงชื่อ).....เจ้าพนักงานสาธารณสุข (.....) ตำแหน่ง.....วันที่...../...../.....	( ) อนุญาต ให้ประกอบกิจการได้ ( ) ไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ (ลงชื่อ)..... (.....) ตำแหน่ง..... วันที่...../...../.....

(ตัวอย่าง)

หนังสือแจ้งผลการอนุญาต

คำสั่งที่...../.....

เรื่อง คำสั่งอนุญาตให้ประกอบกิจการตลาด

เรียน .....

อ้างถึง แบบคำขอรับใบอนุญาตเลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ตามคำขอฯ ที่อ้างถึง ท่านได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาด ประเภทที่.....
ชื่อตลาด ..... ซึ่งจะจัดตั้งอยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ถนน.....
ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... นั้น

บัดนี้ อบต./เทศบาล..... โดยเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้ตรวจสอบสุขลักษณะ
ของสถานประกอบการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายการสาธารณสุขแล้ว เห็นสมควรอนุญาตให้ท่านประกอบกิจการตลาด
ดังกล่าวได้ ทั้งนี้ ท่านต้องควบคุมดูแลประกอบกิจการตลาดของท่าน ให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องสุขลักษณะตามหลักเกณฑ์และ
ข้อกำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ของ อบต./เทศบาล..... ตลอดระยะเวลา ที่ได้รับ
ใบอนุญาต การฝ่าฝืนข้อกำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว อาจได้รับโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท (ตามมาตรา ๖๘) และ
การฝ่าฝืนข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ของ อบต./เทศบาล.....อาจได้รับโทษจำคุก ไม่เกิน ๖ เดือน
หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท แล้วแต่กรณี (มาตรา ๗๓)

ดังนั้น อบต./เทศบาล..... จึงขอให้ท่านมารับใบอนุญาตและ
เสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติของ อบต./เทศบาล.....ภายใน.....วัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายก อบต./นายกเทศมนตรี.....

(ตัวอย่าง)

หนังสือแจ้งเหตุผลที่จะไม่อนุญาต

คำสั่งที่...../.....

เรื่อง การขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาด

เรียน .....

อ้างถึง แบบคำขอรับใบอนุญาตเลขที่...../.....ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ตามคำขอฯ ที่อ้างถึง ท่านได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาด ประเภทที่.....

ชื่อตลาด ..... ซึ่งจะจัดตั้งอยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... นั้น

บัดนี้ อบต./เทศบาล ..... โดยเจ้าพนักงานสาธารณสุขได้

ตรวจสอบสุขลักษณะของสถานประกอบการ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายสาธารณสุขแล้ว เห็นว่าไม่สมควร
อนุญาต โดยมีเหตุผล ดังนี้

(๑).....

(๒).....

(๓).....

ดังนั้น หากท่านเห็นว่าเหตุผลข้างต้นไม่ถูกต้องหรือมีข้อโต้แย้งใดๆ ขอให้ท่านแจ้งความเห็น
พร้อมเอกสารหลักฐานที่เป็นประโยชน์หรือสนับสนุนความเห็นของท่านมายัง อบต./เทศบาล
..... ภายใน.....วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายก อบต./นายกเทศมนตรี.....

(ตัวอย่าง)

หนังสือแจ้งคำสั่งการไม่อนุญาต

คำสั่งที่...../.....

เรื่อง คำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการตลาด

เรียน .....

อ้างถึง ๑. แบบคำขอรับใบอนุญาตเลขที่...../..... ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

๒. หนังสือความเห็นโต้แย้งของผู้ยื่นคำขอฯ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ตามคำขอที่อ้างถึง (๑) ท่านได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการตลาดประเภทที่.....

ชื่อตลาด ..... ซึ่งจะจัดตั้งอยู่ บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....

ถนน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... นั้น

บัดนี้ อบต./เทศบาล.....โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ตรวจสอบ

สุลักษณะของสถานประกอบการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายสาธารณสุข ประกอบกับความเห็นที่ท่านได้แจ้ง
ตามหนังสือที่อ้างถึง (๒) แล้วเห็นว่าไม่สมควรอนุญาตให้ท่านประกอบกิจการตลาดดังกล่าว โดยมีเหตุผล ดังนี้

(๑).....

(๒).....

(๓).....

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ ประกอบมาตรา ๕๖ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีคำสั่ง
ไม่อนุญาตให้ท่านประกอบกิจการตลาดชื่อ.....ณ สถานที่ที่ระบุไว้ข้างต้น

อนึ่ง หากท่านไม่พอใจคำสั่งหรือเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ท่านมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของ
เจ้าพนักงานท้องถิ่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่
รับทราบคำสั่งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

(.....)

นายก อบต./นายกเทศมนตรี.....

ภาคผนวก ฅ
เกณฑ์การพิจารณาในการรับรองตลาดสดนำซื้อ

ด้านที่	เกณฑ์การพิจารณา	ระดับการรับรอง	
		ระดับดี (***)	ระดับดีมาก (*****)
๑.	ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) ผ่านเกณฑ์การประเมิน ๘ หมวด ดังนี้ ๑.๑ สุขลักษณะทั่วไปของตลาด ๑.๒ การจัดการมูลฝอย ๑.๓ การจัดการน้ำดื่ม น้ำใช้ ๑.๔ การจัดการน้ำเสีย ๑.๕ การจัดการสิ่งปฏิกูล ๑.๖ การป้องกันควบคุมสัตว์พาหะนำโรค ๑.๗ การจัดการบริหารด้านสิ่งแวดล้อม ๑.๘ สุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาด	ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน ระดับดี ข้อ ๑-๑๗	ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน ระดับดี ๑๗ ข้อ และ ๑๘ ข้อ ขึ้นไป ระดับดีมาก รวม ๓๕-๔๐ ข้อ
๒	ด้านความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) แจ้งจำหน่ายอาหารผ่านเกณฑ์การตรวจสอบสารปนเปื้อน ดังนี้ ๒.๑ ตรวจไม่พบสารปนเปื้อน ๔ ชนิด ได้แก่ ฟอร์มาลิน, สารกันรา, สารบอแรกซ์, สารฟอกขาว ๒.๒ ยาฆ่าแมลงตรวจพบในเกณฑ์ที่ปลอดภัย ๒.๓ ตรวจไม่พบสารเร่งเนื้อแดง ในเนื้อหมู (ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ)	✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓
๓	ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection) ๓.๑ จัดให้มีสถานที่จัดบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับ อาหารปลอดภัย โภชนาการและสุขลักษณะของตลาด ๓.๒ จัดให้มีทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ๕ ชนิด (ฟอร์มาลิน, สารกันรา, สารบอแรกซ์, สารฟอกขาว, ยาฆ่าแมลง) และมีเจ้าหน้าที่ผ่านการอบรมประจำจุดทดสอบ ๓.๓ จัดให้มีเครื่องชั่งกลางที่ได้มาตรฐานไว้บริการผู้บริโภคในตลาด อย่างน้อย ๑ จุด และติดป้ายบอกไว้ชัดเจน	✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดสดนำซื้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) ระดับดี (***) และระดับดีมาก (*****)			แบบประเมิน ตล.๑
รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ / คำแนะนำ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
(ข้อ ๑-๑๗ ระดับดี)			
๑. ภายในตัวตลาดมีการระบายอากาศอย่างเพียงพอ ไม่ร้อน อบอ้าว หรือ อับทึบ			
๒. มีการจัดการ ดูแล และควบคุมบริเวณแผง ทางเดิน ถนน ที่ตั้งรองรับ มูลฝอยสาธารณะ และที่ตั้งที่รวบรวมมูลฝอย ให้สะอาดเรียบร้อย อยู่เสมอ			
๓. ตลาดและบริเวณโดยรอบไม่มีน้ำขังเฉอะแฉะ			
๔. รางระบายน้ำเสียภายในตลาดเป็นชนิดรางเปิด สำหรับรางระบายน้ำ รอบตลาดมีฝาปิดที่เปิดทำความสะอาดได้ และสามารถระบายน้ำได้ ไม่มีน้ำขัง ไม่อุดตัน			
๕. ภายในห้องส้วมไม่มีกลิ่นเหม็นและมีการระบายอากาศดี			
๖. ระบบเก็บกักอุจจาระถูกสุขลักษณะ ไม่ชำรุด			
๗. มีการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวัน			
๘. มีน้ำใช้ที่สะอาดไว้บริการอย่างเพียงพอ			
๙. ห้องส้วมแยกเพศ ชาย – หญิง ออกจากกันเป็นสัดส่วน			
๑๐. มีการจัดวางสินค้า สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้เกะกะ รกรุงรังและไม่กีดขวางทางเดิน			
๑๑. สินค้าประเภทอาหารและเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับอาหารจะต้อง วางสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ ซม.			
๑๒. ให้มีการล้างตลาดตามหลักสุขาภิบาล อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง			
๑๓. มีที่รองรับมูลฝอยสาธารณะที่ถูกหลักสุขาภิบาลอย่างเพียงพอ และทำความสะอาดอยู่เสมอ			
๑๔. มีการดักมูลฝอยและบ่อดักไขมันก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ หรือออกสู่สิ่งแวดล้อม			
๑๕. โครงสร้างอาคารตลาดมีความมั่นคง แข็งแรง ไม่ชำรุด พื้นตลาด ทำด้วยวัสดุถาวรแข็งแรง ไม่ลื่น ทำความสะอาดง่าย			
๑๖. มีการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้รบกวน และก่อความรำคาญ			

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดสดน้ำซึ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) ระดับดี (***) และระดับดีมาก (****)		แบบ ประเมิน ตล.๑	
รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ / คำแนะนำ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๑๗. มีผู้ดูแลรับผิดชอบในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยของตลาด			
(ข้อ ๑๘-๓๙ เฉพาะระดับดีมาก)			
๑๘. แผงขายสินค้ามีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ลักซ์			
๑๙. แผงขายสินค้าทำด้วยวัสดุถาวร เรียบ ทำความสะอาดง่ายและสูงจาก พื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ ซม. และไม่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์พาหะนำโรค			
๒๐. จัดให้มีหมายเลขแผง ชื่อที่อยู่ผู้ขายของ ติดตั้งประจำแผง และมองเห็นชัดเจน			
๒๑. ที่รองรับมูลฝอยประจำแผงที่ถูกหลักสุขาภิบาล และทำความสะอาดอยู่เสมอ			
๒๒. ที่รวบรวมมูลฝอยที่ถูกหลักสุขาภิบาล อย่างเพียงพอ และทำความสะอาดอยู่เสมอ			
๒๓. จัดให้มีที่เก็บน้ำสำรองหรือมีบริการน้ำสำรองไว้ให้เพียงพอ ต่อการใช้ ในแต่ละวัน			
๒๔. ห้องส้วม ชาย - หญิง ที่ปัสสาวะชาย อ่างล้างมือพร้อมสบู่ต้องสะอาด ใช้การได้ มีจำนวนเพียงพอและตั้งอยู่ในที่เหมาะสม			
๒๕. มีผู้ทำความสะอาดห้องส้วม อย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง			
๒๖. บริเวณห้องส้วม มีที่รองรับมูลฝอยทำด้วยวัสดุแข็งแรง ไม้รั้วซึม และมีฝาปิด			
๒๗. มีการป้องกัน ควบคุมสัตว์และแมลงพาหะนำโรค อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง			
๒๘. มีการจัดการจำหน่ายสินค้า แต่ละประเภทเป็นหมวดหมู่ ไม่ปะปนกัน			
๒๙. มีชนิดและจำนวนเครื่องดับเพลิงที่เหมาะสม ใช้การได้ ติดตั้ง ในบริเวณที่เห็นง่ายและสะดวกต่อการนำมาใช้งาน			
๓๐. จัดให้มีการบำรุงรักษาโครงสร้างต่างๆ ภายในตลาดให้อยู่ในสภาพ ที่ใช้งานได้อย่างปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ			

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดสดน้ำซึ่ ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Health) ระดับดี (***) และระดับดีมาก (*****)			แบบประเมิน ตล.๑
รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ผลการประเมิน		หมายเหตุ / คำแนะนำ
	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
๓๑. มีการอำนวยความสะดวกด้านระบบการจราจร			
๓๒. ผู้ขายและผู้ช่วยขายของต้องแต่งกายเรียบร้อยมีสุขวิทยา ส่วนบุคคลที่ดี			
๓๓. ผู้ขายและผู้ช่วยขายของต้องปฏิบัติให้ถูกสุขลักษณะในการใช้ กรรมวิธีการปรุงประกอบและจำหน่ายอาหาร			
๓๔. จัดให้มีผู้แสดงความคิดเห็นจากประชาชน			
๓๕. ทางเดินภายในอาคารตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร			
๓๖. มีการแยกประเภทมูลฝอยเป็นมูลฝอยสดและมูลฝอยทั่วไป			
๓๗. มีกลุ่ม/ชมรมหรือกิจกรรมของผู้ประกอบการตลาด ผู้ขายของ ผู้ช่วยขายของ ผู้บริโภค หรืออื่นๆ เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย			
๓๘. จัดให้มีการอบรมผู้ขายและผู้ช่วยขายของในตลาดในด้านอนามัย สิ่งแวดล้อม/สุขภาพอนามัย			
๓๙. น้ำเสียที่ผ่านออกจากระบบจะต้องได้มาตรฐาน (สำหรับตลาดที่มีขนาด พื้นที่ตั้งแต่ ๒,๕๐๐ ตารางเมตรขึ้นไป)			

ภาคผนวก ญ

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๘๘

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๓๖๒ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๙๐๘.๐๓/๔๕๒๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๓
จำนวน ๑ ชุด

ตามอ้างถึง กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๕ ตอนที่ ๑๓ ก ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๑ ขอให้จังหวัดกำชับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา ดำเนินการตามกฎกระทรวงฯ อย่างเคร่งครัด นั้น เนื่องจากใกล้ครบกำหนดระยะเวลาตามบทเฉพาะกาล ที่ผู้ประกอบการตลาดต้องดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงตลาดให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงฯ ในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแนวทางปฏิบัติตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้ว เพื่อให้การพัฒนาปรับปรุงตลาดในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอให้จังหวัดกำชับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณา ดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ และแนวทางปฏิบัติตามกฎกระทรวงฯ ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

๑. การสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุง ถ้าปรากฏว่าผู้ประกอบการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎกระทรวง เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้ แก้ไขหรือปรับปรุง และถ้าไม่แก้ไขก็สามารถใช้มาตรการออกคำสั่งให้หยุด ดำเนินกิจการนั้นเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง หรือจะใช้มาตรการการสั่งพักใช้ใบอนุญาต

/๒. การสั่งพัก...

๒. การสั่งพักใช้ใบอนุญาต เป็นมาตรการควบคุมผู้ที่ได้รับอนุญาตแล้วไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ สั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน (มาตรา ๕๙) ซึ่งหมายความว่าต้องหยุดกิจการเป็นการชั่วคราวนั่นเอง

๓. การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เป็นมาตรการที่จะมีให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตได้ประกอบกิจการต่อไปเป็นเวลาอย่างน้อย ๑ ปี กล่าวคือหากเกิดกรณีหนึ่งกรณีใดต่อไปนี้

(ก) การไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามข้อ ๑ และเหตุนี้ก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือสภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน

(ข) กรณีที่เคยถูกพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกพักใช้อีก

(ค) กรณีที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้และตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๘ ได้กำหนดผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท และตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระวัฒน์ ชื่นวาริน)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการมีส่วนร่วม
ส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๒๓-๓

ภาคผนวก ก

(สำเนา)

ที่ มท ๐๘๙๑.๓/ว ๖๘๙

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๘ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การพัฒนาตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

อ้างถึง กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เกณฑ์มาตรฐาน “ตลาดนัด นำซื้อ” จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบฟอร์มตลาดต้นแบบ จำนวน ๑ ชุด
๓. ทะเบียนตลาดประเภทที่ ๒ (ตล.๒) จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงสาธารณสุขได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยกฎกระทรวงได้แบ่งตลาดออกเป็น ๒ ประเภท คือ ตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร) และตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร) รายละเอียดตามอ้างถึง นั้น

ภายใต้การพัฒนาตลาดประเภทที่ ๑ (ตลาดที่มีโครงสร้างอาคาร) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความร่วมมือดำเนินการพัฒนาตลาดประเภทที่ ๑ ให้มีมาตรฐานและถูกสุขลักษณะ ตามเกณฑ์มาตรฐาน “ตลาดสด นำซื้อ” ของกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ มาเป็นลำดับ ซึ่ง ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ในภาพรวมทั้งประเทศมีตลาดที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ ๘๔.๘๓ สำหรับตลาดประเภทที่ ๒ (ตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคาร) กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐาน “ตลาดนัด นำซื้อ” ในระดับพื้นฐาน ระดับดี และระดับดีมาก (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) เพื่อใช้ในการรณรงค์สร้างกระแสให้ผู้ประกอบกิจการตลาดปรับปรุงและพัฒนาตลาดให้ได้ตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง โดยจะเริ่มดำเนินการพัฒนาตลาดตามเกณฑ์มาตรฐานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕

/กรมส่งเสริม...

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้การพัฒนาปรับปรุงตลาดนัดในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีมาตรฐานและถูกสุขลักษณะ เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน จึงขอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการดังนี้

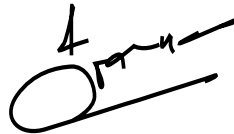
๑. ประชาสัมพันธ์เกณฑ์มาตรฐาน “ตลาดนัด น้ำซื่อ” และเชิญชวนให้ผู้ประกอบกิจการตลาดสมัครเข้าร่วมพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้ ผู้ประกอบกิจการตลาดที่จะเข้าร่วมพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน “ตลาดนัด น้ำซื่อ” ต้องเป็นตลาดที่ได้รับใบอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระดับจังหวัดจะมีการคัดเลือกตลาดที่สามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน “ตลาดนัด น้ำซื่อ” ในระดับพื้นฐาน หรือระดับดี หรือระดับดีมาก เข้าร่วมโครงการอย่างน้อยจังหวัดละ ๑ แห่ง (๑ จังหวัด ๑ ตลาดนัดต้นแบบ) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจ ให้จัดส่งรายชื่อตลาดให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อดำเนินการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

๒. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำทะเบียนตลาดประเภทที่ ๒ (ตล.๒) (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) และจัดส่งไฟล์ทะเบียนให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕

ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดสิ่งที่ส่งมาด้วยจากเว็บไซต์ของสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข <http://foods.anamai.moph.go.th> สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ กรมอนามัย หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๕๕๐ ๔๑๗๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระยุทธ เอี่ยมอำภา)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและการมีส่วนร่วม

ส่วนส่งเสริมการจัดการด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๓-๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๐๓

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดนำซื้อ

ส่วนที่ ๑ รหัสตลาด (เฉพาะเจ้าหน้าที่ศูนย์อนามัย)

ตัวอย่าง

① ② - ② - ① ②

□□ - □ - □□

๑๒ = ศูนย์อนามัยที่ ๑๒

๒ = ตลาดประเภทที่ ๒

๑๒ = ลำดับที่

ส่วนที่ ๒ รายละเอียดตลาด

ชื่อตลาด.....เลขที่..... ถนน.....
 หมู่ที่.....ตำบล .....อำเภอ.....จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....
 เลขที่ใบอนุญาต.....วันที่ออก.....วันหมดอายุ .....ออกโดย.....
 พื้นที่.....ตรม. เปิดทำการ ปี พ.ศ. .... จำนวนแผง/เปิดขาย...../..... แผง
 เวลาเปิดทำการ ทุกวัน สัปดาห์ละ.....วัน (ระบุวัน) .....วัน
 ชื่อ-สกุล (ผู้รับใบอนุญาต/ผู้รับผิดชอบดูแล).....ตำแหน่ง.....
 ที่อยู่เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด .....รหัสไปรษณีย์.....

ส่วนที่ ๓ คำชี้แจง

๑. แบบประเมินนี้ใช้สำหรับประเมินสภาพสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของตลาดประเภทที่ ๒ ตามกฎกระทรวงว่าด้วย
 สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑
๒. แบบประเมินแบ่งการประเมินออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ๑๘ ข้อ ระดับดี ๒๓ ข้อ และระดับดีมาก
 ๒๕ ข้อ (เฉพาะข้อ ๒ และ ข้อ ๗ มีรายละเอียดแตกต่างกันแต่ละระดับ)
๓. แบบประเมินฉบับนี้ ขอให้จัดทำ ๓ ชุด : ตัวจริงให้เก็บไว้ที่ผู้ประกอบการ สำเนา ๑ ให้ศูนย์อนามัย สำเนา ๒
 ให้หน่วยงานผู้ประเมินหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
๔. ข้อมูลที่ได้จากการประเมิน ให้ผู้ประเมินสรุป และแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกรมอนามัย
๕. หน่วยงานผู้ประเมิน ได้แก่ หน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด, เทศบาล,
 องค์การบริหารส่วนตำบล, โรงพยาบาลศูนย์, โรงพยาบาลทั่วไป, โรงพยาบาลชุมชน ฯลฯ

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
๑. ที่ตั้งของตลาดต้องอยู่ห่างไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จากแหล่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ ของเสีย โรงเลี้ยงสัตว์ แหล่งโสโครก ที่กำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอยอันอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อนามัย เว้นแต่จะมีวิธีการป้องกันซึ่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข ให้ความเห็นชอบ						กฎกระทรวงว่าด้วย สัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๑ ข้อ ๕ หน้า ๖ ● เพื่อป้องกันไม่ให้ มลพิษเข้ามาปนเปื้อน ในอาหารที่วางจำหน่าย ในตลาดและป้องกันเหตุ รำคาญต่างๆ ที่เกิดจาก แหล่งมลพิษ เช่น กลิ่น ควัน สัตว์และแมลง นำโรคเข้ามารบกวน ในบริเวณตลาด
๒. บริเวณสำหรับผู้ขายของประเภท อาหารสดต้องจัดให้เป็นสัดส่วน โดยเฉพาะ โดยมีลักษณะเป็นพื้น เรียบ แข็งแรง ไม่มีน้ำขัง *** <u>(เฉพาะระดับดีมาก</u> โดยมีลักษณะ เป็นพื้นเรียบ แข็งแรง ไม่ลื่น สามารถ ล้างทำความสะอาดได้ง่ายและไม่มี น้ำขัง)***						กฎกระทรวงว่าด้วย สัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑๓ (๒) หน้า ๙ ● พื้น เช่น พื้นคอนกรีต พื้นที่ปูด้วยคอนกรีตสำเร็จ หรือพื้นลาดด้วยยางแอส ฟัลต์ ไม่ชำรุดเป็นหลุม เป็นบ่อมีน้ำขังจนเป็น แหล่งสะสมความสกปรก
๓. แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหาร ทำด้วยวัสดุแข็งแรง มีผิวเรียบ ทำ ความสะอาดง่ายสูงจากพื้นไม่น้อย กว่า ๖๐ ซม. และอาจเป็นแบบพับ เก็บได้						กฎกระทรวงว่าด้วย สัญลักษณ์ของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑๓ (๓) หน้า ๙ ● แผงจำหน่ายสินค้า ควรทำจากวัสดุแข็งแรง มีผิวเรียบ ทำความสะอาด ได้ง่าย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม โฟมก้ำ ฯลฯ

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
						อยู่ในสภาพดี ไม่แตกชำรุด <ul style="list-style-type: none"> เพื่อป้องกันสิ่งสกปรกจากพื้นปนเปื้อนกับสินค้าที่วางจำหน่ายบนแผง
๔. กรณีที่มีโครงสร้างเฉพาะเสาและหลังคา โครงเหล็กคลุมผ้าใบ เต็นท์ร่มหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ต้องอยู่ในสภาพที่มั่นคงแข็งแรง						กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑๓ (๖) หน้า ๙ <ul style="list-style-type: none"> เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่ผู้ขายและผู้ซื้อ
๕. จัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะและอ่างล้างมือที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะ						กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑๔ หน้า ๑๐ <ul style="list-style-type: none"> ตามจำนวนและหลักเกณฑ์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดโดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข และตั้งอยู่ในที่ที่เหมาะสมนอกสถานที่ขายของ เว้นแต่จะจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่ ส้วมสาธารณะ ส้วมเอกชน หรือส้วมของหน่วยงานราชการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ให้มีระยะห่างจากตลาดไม่เกิน ๕๐ เมตร และเปิดให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดตลาด

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
						<ul style="list-style-type: none"> ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดประเภทที่ ๒ ต้องดูแลห้องส้วมที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือให้อยู่ในสภาพที่สะอาด ใช้การได้ดี อีกทั้ง ควรจัดหาสบู่สำหรับล้างมือไว้
๖. จัดให้มีการเก็บกวาดมูลฝอย บริเวณตลาดและมีที่เก็บรวบรวม หรือที่รองรับมูลฝอยอย่างเพียงพอ และถูกสุขลักษณะ						<p>กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑๕ หน้า ๑๐</p> <ul style="list-style-type: none"> ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอยควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ ที่จะรองรับปริมาณมูลฝอยในแต่ละวัน และมีลักษณะเหมาะสมตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข
๗. แยกการจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารออกจากสินค้าประเภทอื่น *** (เฉพาะระดับดีและดีมาก มีการจำหน่าย สินค้าแต่ละประเภทเป็นหมวดหมู่ไม่ปะปนกัน)***						<p>กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนที่ ๒ ข้อ ๑๗ หน้า ๑๐</p> <ul style="list-style-type: none"> เพื่อการดูแลสุขภาพและป้องกันการปนเปื้อนในอาหาร

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
๘. มีการทำความสะอาดตลาดเป็นประจำทุกวันที่เปิดทำการ						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๒๐ (๓) หน้า ๑๑ ● โดยเฉพาะแผง จำหน่ายอาหารสดและ แผงจำหน่ายอาหาร ประเภทเนื้อสัตว์ ชำแหละ
๙. จัดให้มีการป้องกันไม่ให้ น้ำหรือ ของเหลวไหลจากแผงจำหน่าย อาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ ลงสู่พื้นตลาด						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๒๐ (๔) หน้า ๑๑ ● แผงจำหน่ายอาหาร ประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ ซึ่งจะมีน้ำหรือของเหลว มากต้องมีการป้องกัน ไม่ให้ น้ำหรือของเหลวไหล จากแผงลงสู่พื้นตลาดโดย อาจมีการต่อท่อหรือ อุปกรณ์อื่นสำหรับระบาย น้ำหรือของเหลวจากแผง ลงสู่ท่อระบายน้ำภายใน ตลาด
๑๐. ไม่จำหน่ายอาหารที่ไม่สะอาด หรือไม่ปลอดภัยตามกฎหมายว่า ด้วยอาหาร						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๒๑ (๑) หน้า ๑๒

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
๑๑. มีให้ผู้น้ำดื่มสะอาดทุกชนิดเข้าไปในตลาด วันแต่สัตว์ที่นำไปขังไว้เพื่อจำหน่าย						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๒๑ (๒) หน้า ๑๒ • ผู้รับใบอนุญาตต้อง ควบคุมดูแลหรือควรมี ป้ายแจ้งเตือน
๑๒. มีการควบคุมดูแลมิให้เกิดเหตุรำคาญ มลพิษที่เป็นอันตรายหรือการระบาดของโรคติดต่อ						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๒๑ (๙) หน้า ๑๒ • เช่น เสียงดัง แสง กระพริบ ความสั่นสะเทือน หรือมีกลิ่นเหม็น
๑๓. ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรคติดต่อ โรคที่สังคมรังเกียจ หรือไม่ป็นพาหะนำโรคติดต่อ						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๔ (๑) หน้า ๑๒ • โรคติดต่อ โรคที่ สังคมรังเกียจ เช่น อหิวาตกโรค ไข้รากสาด น้อย บิด ไข้สุกใส หัด คางทูม วัณโรคในระยะ อันตราย โรคเรื้อน ในระยะติดต่อหรือ ในระยะที่ปรากฏอาการ เป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคผิวหนังที่นำรังเกียจ ไวรัสตับอักเสบนชนิดเอ ไข้หวัดใหญ่รวมไข้หวัด ใหญ่ที่ติดต่อมาจากสัตว์

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
						และโรคตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข <ul style="list-style-type: none"> ผู้ขายและผู้ช่วยขายของที่เจ็บป่วยด้วยโรคดังกล่าวต้องหยุดขาย และได้รับการรักษา จนกว่าจะหายเป็นปกติ
๑๔. ระหว่างขายสินค้าประเภทอาหาร ผู้ขายและผู้ช่วยขายของต้องปฏิบัติตามหลักสุขอนามัยส่วนบุคคล						กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๔ (๓) หน้า ๑๔ <ul style="list-style-type: none"> แต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขน ใส่ผ้ากันเปื้อน ไม่ไอหรือจามรดอาหาร ไม่ใช้มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานโดยตรง ล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบหรือจับอาหาร ไม่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา
๑๕. ผู้ขายและผู้ช่วยขายของประเภทอาหารต้องผ่านการอบรมความรู้ด้านสุขาภิบาลอาหาร						กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๒ (๖) หน้า ๑๓ <ul style="list-style-type: none"> ระดับพื้นฐาน ต้องผ่านการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนแผง ระดับดี ต้องผ่านการอบรมร้อยละ ๕๐-๘๐ ของจำนวนแผง

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
						<ul style="list-style-type: none"> ระดับดีมาก ต้องผ่านการอบรมมากกว่าร้อยละ ๘๐ ขึ้นไปของจำนวนแผง
๑๖. อาหารปรุงสำเร็จต้องมีการปกปิดอาหาร						<p>กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๕ (๓) หน้า ๑๔</p> <ul style="list-style-type: none"> อาหารประเภทปรุงสำเร็จ หมายถึง อาหารที่ได้ผ่านการทำประกอบหรือปรุงสำเร็จพร้อมที่จะรับประทานได้ รวมทั้งของหวานและเครื่องดื่มชนิดต่างๆ การปกปิดอาหาร เพื่อป้องกันการปนเปื้อน
๑๗. ในกรณีที่มีการปรุงประกอบอาหาร ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอาหาร						<p>กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๕ (๔) หน้า ๑๔</p> <ul style="list-style-type: none"> หลักสุขาภิบาลอาหาร หมายถึง การจัดการและควบคุมอาหารให้สะอาดปลอดภัย ทำได้โดยการควบคุมปัจจัยที่สำคัญที่เป็นสาเหตุทำให้อาหารสกปรก ได้แก่ บุคคล อาหาร ภาชนะ อุปกรณ์ สถานที่ปรุงประกอบสัตว์ และแมลงนำโรค

แบบประเมินตลาดนัดน้ำซ้อ

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
						<ul style="list-style-type: none"> ในกรณีที่เป็นแผงจำหน่ายอาหาร ซึ่งมีการทำ ประกอบและปรุงอาหาร ต้องจัดสถานที่ไว้เป็นสัดส่วน
๑๘. เครื่องมือ เครื่องใช้ และภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้ ต้องสะอาดและปลอดภัย มีการล้างทำความสะอาด และจัดเก็บที่ถูกต้อง						<p>กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๕ (๕) หน้า ๑๔</p> <ul style="list-style-type: none"> ภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เขียง จาน ชาม ช้อน และส้อม ตะเกียบ และแก้วน้ำ ต้องสะอาดและปลอดภัย
<p>(ข้อ ๑๙ - ๒๓ เฉพาะระดับดี - ดีมาก)</p> <p>๑๙. จัดให้มีน้ำประปาหรือน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอ</p>						<p>กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๑๓ (๔) หน้า ๙</p> <ul style="list-style-type: none"> จัดไว้สำหรับล้างสินค้า ล้างภาชนะ อุปกรณ์ หรือล้างตลาดอย่างเพียงพอ โดยตามกฎกระทรวงไม่ได้กำหนดให้ตลาดต้องจ่ายน้ำตามระบบท่ออาจเป็นที่เก็บสำรองน้ำไว้ใช้ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการใช้งานในแต่ละวันและสะดวกต่อการนำน้ำมาใช้ แต่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจแนะนำให้จ่ายน้ำผ่านระบบท่อเพื่อป้องกันการปนเปื้อนในน้ำใช้และเป็นกรอำนวยความสะดวกให้กับผู้ขายของ

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
๒๐. จัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอาหารและภาชนะ ในบริเวณแผงจำหน่ายอาหารสด แผงจำหน่ายอาหารประเภทเนื้อสัตว์ชำแหละ และแผงจำหน่ายอาหารประเภทปรุงสำเร็จ						กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๑๓ (๔) หน้า ๙ <ul style="list-style-type: none"> ผู้รับใบอนุญาตควรจัดให้มีที่ล้างทำความสะอาดอย่างน้อย ๑ จุด
๒๑. มีการกำจัดน้ำทิ้งจากจุดที่มีที่ล้างอย่างถูกสุขลักษณะ และไม่ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อน รำคาญแก่ประชาชนข้างเคียง						กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๑๓ (๕) หน้า ๙ <ul style="list-style-type: none"> <u>ในกรณีจำเป็น</u> เจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข อาจกำหนดให้จัดให้มีบ่อดักไขมันหรือบ่อพักน้ำเสีย ก่อนระบายน้ำออกสู่ท่อระบายน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำสาธารณะก็ได้และต้องดูแลมิให้มีกลิ่นเหม็นเป็นประจำทุกวัน
๒๒. วางสินค้าประเภทอาหารสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร						กฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๓ (๓) หน้า ๑๓

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Health)

รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ระดับการประเมิน			ผลการประเมิน		หมายเหตุ
	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก	ผ่าน ☒	ไม่ผ่าน ☒	
๒๓. ไม่ใช้แสงหรือวัสดุอื่นใดที่ทำให้ผู้บริโภคมองเห็นอาหารต่างจากสภาพที่เป็นจริง						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๓ (๕) หน้า ๑๓ • วัสดุอื่นใด เช่น รม หรือหลอดไฟ เป็นต้น
(ข้อ ๒๔ - ๒๕ เฉพาะระดับดีมาก) ๒๔. ทางเดินภายในตลาดมีความ กว้างไม่น้อยกว่า ๒ เมตร						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๒ ข้อ ๑๓ (๑) หน้า ๙ • เพื่อประโยชน์ในการ สัญจรของผู้ที่เข้ามาซื้อ สินค้าและใช้ในการขนส่ง สินค้า อีกทั้งเพื่อป้องกัน ไม่ให้มีการสร้างแผง จำหน่ายสินค้าแออัด จนเกินไป
๒๕. อาหารสดเฉพาะเนื้อสัตว์ ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ และอาหาร ทะเลเก็บรักษาในอุณหภูมิที่เหมาะสม						กฎกระทรวงว่าด้วย สุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวดที่ ๓ ข้อ ๒๕ (๒) หน้า ๑๔ • ต้องเก็บรักษา ในอุณหภูมิไม่เกิน ๕ องศาเซลเซียส ในตู้เย็นหรือแช่ น้ำแข็งตลอด ระยะเวลาการเก็บ

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซู้ ด้านความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety)		หมายเหตุ	
ชนิดสารปนเปื้อน	การรับรองผลการตรวจ		
	ผ่าน ☒		ไม่ผ่าน ☒
๑. สารฟอร์มาลิน (น้ำยาดองศพ) ๒. สารกันรา (ซาลีซิลิก) ๓. สารบอแรกซ์ ๔. สารฟอกขาว (เฉพาะระดับดีมาก) ๕. น้ำมันทอดซ้ำ			<ul style="list-style-type: none"> ● ตรวจแผงจำหน่ายอาหารสด ร้อยละ ๓๐ และต้องไม่พบสารปนเปื้อน ● ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการตรวจสอบสารปนเปื้อนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานราชการหรือภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ● <u>แผงจำหน่ายอาหารทอด</u> ได้รับการตรวจสอบน้ำมันทอดซ้ำ ร้อยละ ๓๐ และต้องพบไม่เกิน ร้อยละ ๑๐

สรุปผลการประเมิน

ไม่ผ่าน   ผ่าน

.....
ตำแหน่ง.....

ผู้รายงาน

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

แบบประเมินตลาดนัดน้ำซ้อ

แบบประเมินการพัฒนาและยกระดับตลาดนัดน้ำซ้อ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection)		หมายเหตุ	
รายละเอียดที่ต้องประเมิน	ผ่านการประเมิน		
	ผ่าน ☒		ไม่ผ่าน ☒
๑. จัดให้มีทะเบียนผู้ขายของในตลาด		<ul style="list-style-type: none"> รายละเอียดทะเบียนประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - ชื่อ-นามสกุล (ผู้ขายของ) - ที่อยู่ - เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้สะดวก - ประเภทสินค้าที่จำหน่าย 	

สรุปผลการตรวจ

ไม่ผ่าน   ผ่าน

สรุปผลการสำรวจ ตรวจสอบประเมินตลาดนัดน้ำซ้อทั้ง ๓ ด้าน

ชื่อตลาด	ระดับการรับรอง				รอผลการตรวจ โปรดระบุ
	ไม่ผ่าน	พื้นฐาน	ระดับ ดี (***)	ระดับ ดีมาก (*****)	

.....

ตำแหน่ง.....

ผู้รายงาน

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

หมายเหตุ

๑. เกณฑ์ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม (๒๕ ข้อ)

ระดับพื้นฐาน	ต้องผ่านเกณฑ์	จำนวน	๑๘ ข้อ (ข้อ ๑ - ๑๘)
ระดับดี (***)	ต้องผ่านเกณฑ์	จำนวน	๒๓ ข้อ (ข้อ ๑ - ๒๓)
ระดับดีมาก (*****)	ต้องผ่านเกณฑ์	จำนวน	๒๕ ข้อ (ข้อ ๑ - ๒๕)

๑. เกณฑ์ด้านความปลอดภัยของอาหาร

ระดับพื้นฐาน และระดับดี (***)	ต้องผ่าน	จำนวน	๔ ข้อ
ระดับดีมาก (*****)	ต้องผ่าน	จำนวน	๕ ข้อ

๒. เกณฑ์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ต้องผ่านทุกระดับ

หมายเหตุ Download แบบฟอร์มจาก <http://foods.anamai.moph.go.th>

E-mail : nitimak.k@anamai.mail.go.th โทร ๐ ๒๕๙๐ ๔๑๗๘ โทรสาร ๐ ๒๕๙๐ ๔๑๘๖,๐ ๒๕๙๐ ๔๑๘๘

จังหวัด.....

๑. ตลาดต้นแบบในการพัฒนาตามเกณฑ์มาตรฐาน “ตลาดนัดน้ำซื่อ” (๑ จังหวัด ๑ ตลาดนัด ต้นแบบ) จำนวน ๑ แห่ง
(อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ แห่ง)

ลำดับ	ชื่อตลาด (เป็นทางการ)	ที่อยู่	ชื่อเจ้าของ/ผู้ดูแลตลาด	โทรศัพท์	โทรสาร	ผ่านเกณฑ์ มาตรฐาน ระดับ	สิ่งสนับสนุน
							- โล่ประกาศ เกียรติคุณ

(.....)
ตำแหน่ง.....
.....

ทะเบียนรายชื่อผู้ขายของในตลาดประเภทที่ ๒ ชื่อตลาด.....

เลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อ - สกุล (ผู้รับใบอนุญาต/ผู้รับผิดชอบดูแล).....ตำแหน่ง.....โทรศัพท์.....

ข้อมูล ณ วันที่.....

ลำดับที่	ชื่อ	นามสกุล	ที่อยู่					โทรศัพท์	ประเภทอาหารที่จำหน่าย
			บ้านเลขที่	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ก

การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล

“การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล” หมายความว่า การทำความสะอาดตัวอาคาร แผงจำหน่ายสินค้าในตลาด พื้น ผนัง เพดาน ทางระบายน้ำ ตะแกรงดักมูลฝอย บ่อดักไขมัน บ่อพักน้ำเสีย ที่เก็บรวบรวมหรือที่รองรับมูลฝอย ห้องส้วม ที่ปัสสาวะ อ่างล้างมือ และบริเวณตลาด ให้สะอาด ไม่มีสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย หยากไย ฝุ่นละอองและคราบสกปรก รวมทั้งให้มีการฆ่าเชื้อ ทั้งนี้ สารเคมีที่ใช้ต้องไม่มีผลกระทบต่อระบบบำบัดน้ำเสียของตลาด (ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑)

การล้างทำความสะอาดตลาดต้องทำเป็นประจำทุกวันเพื่อกำจัดสิ่งสกปรกออกจากตลาด ไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคต่างๆ และต้องมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาลเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง ในกรณีเกิดโรคระบาดต้องมีการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง โดยการล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล มีขั้นตอนการล้าง ดังนี้

๑) กวาดหยากไย่ หรือเศษสิ่งสกปรกที่ติดบนเพดาน ฝาผนัง โคมไฟ พัดลม สายไฟ ฯลฯ

๒) เจ้าของแผงหรือผู้ขายสินค้าทำความสะอาดแผง และวางระบายน้ำเสีย กวาดเศษขยะไปรวมทิ้งไว้ในบริเวณที่พิกขยะหรือในที่ที่จัดไว้ รวมทั้งกำจัดแมลงและสัตว์นำโรคที่อาจอาศัยอยู่ในบริเวณตลาดด้วย

๓) ทำความสะอาดบนแผงหรือพื้นที่ที่มีคราบไขมันจับ โดยใช้ส่วนผสมโซดาไฟราดบนพื้นหรือแผง ทิ้งไว้นาน ๑๕-๓๐ นาที และใช้แปรงลวดช่วยขัดถูเพื่อขจัดคราบไขมัน ส่วนในบริเวณอื่นๆ ใช้ผงซักฟอกช่วยในการล้างทำความสะอาด (โซดาไฟใช้ชนิด ๙๖% ในอัตราส่วนดังนี้ โซดาไฟ ๒ ช้อนโต๊ะ/น้ำครึ่งปี๊บ ในกรณีที่มีไขมันจับตัวหนา โซดาไฟ ๑ ช้อนโต๊ะ/น้ำครึ่งปี๊บ ในกรณีที่มีไขมันจับตัวน้อย)

๔) ใช้น้ำสะอาดฉีดล้างบนแผง ทางเดิน ฝาผนัง เพื่อชะล้างสิ่งสกปรก โซดาไฟหรือผงซักฟอกให้หมด และกวาดล้างลงสู่รางระบายน้ำเสีย

๕) ใช้น้ำผสมผงปูนคลอรีน (ผงปูนคลอรีน ๖๐% ๑ ช้อนชา/น้ำ ๑ ปี๊บ) ใส่ลงในฝักบัวรดน้ำ และรดบริเวณแผง ทางเดิน ทางระบายน้ำให้ทั่ว ปล่อยให้ทิ้งไว้เพื่อให้คลอรีนฆ่าเชื้อโรคและกำจัดกลิ่น ส่วนบริเวณที่มีกลิ่นคาวให้ใช้หัวน้ำส้มสายชูผสมน้ำให้เจือจาง ราดบริเวณที่มีกลิ่นคาวกำจัดกลิ่น

๖) บริเวณห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ ที่ปัสสาวะ และก๊อกน้ำสาธารณะที่ใช้ในตลาดต้องล้างทำความสะอาดโดยผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาดและล้างด้วยน้ำสะอาด

- ๓) บริเวณที่พักรถต้องเก็บรวบรวมขยะไปกำจัดให้หมด แล้วล้างทำความสะอาดและทำการฆ่าเชื้อเช่นเดียวกับข้อ ๕
- ๔) ในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดต่อควรล้างตลาดอย่างถูกหลักการสุขาภิบาลอย่างน้อย สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

ที่มา : เอกสารเผยแพร่ การล้างตลาดตามหลักการสุขาภิบาล ของกรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข

ภาคผนวก ฐ

วิธีการล้างเชียงและแผงจำหน่ายอาหารในตลาดสด

ขั้นตอนการล้างเชียงในตลาดสด

- ก่อนล้างควรกวาดเศษอาหารทั้งหมดทิ้งในถังขยะ
- สำหรับเชียงขายเนื้อสัตว์ กำจัดคราบไขมัน โดยในบริเวณที่มีไขมันจับหนาใช้โซดาไฟชนิด ๙๖% ผสมน้ำในอัตราส่วน ๒ ช้อนโต๊ะต่อน้ำ ๑/๒ ปีบ ในบริเวณที่มีไขมันจับน้อยใช้โซดาไฟชนิด ๙๖% ในอัตราส่วน ๑ ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ ๑/๒ ปีบ
- ล้างเชียงโดยใช้น้ำสะอาดผสมน้ำยาทำความสะอาดและแปรงลวดขัดถู
- ฆ่าเชื้อโรคโดยใช้น้ำปูนคลอรีนความเข้มข้น ๑๐๐ พีพีเอ็ม ใส่ลงในฝักบัวรดน้ำหรือแช่เชียงอย่างน้อย ๒ นาที

ขั้นตอนการล้างแผงจำหน่ายอาหารในตลาดสด

- กวาดเศษขยะบนแผงจำหน่ายอาหาร และนำไปรวมทิ้งไว้ในบริเวณที่พักขยะ
- บนแผงที่มีคราบไขมันจับ ใช้น้ำผสมโซดาไฟราดลงบนแผงทิ้งไว้ ๑๕-๓๐ นาทีและใช้แปรงลวดช่วยในการขจัดคราบไขมัน ส่วนบริเวณอื่นใช้น้ำยาทำความสะอาดช่วยในการล้าง ในบริเวณที่มีไขมันจับหนาใช้โซดาไฟชนิด ๙๖% ในอัตราส่วน ๒ ช้อนโต๊ะต่อน้ำ ๑/๒ ปีบ ในบริเวณที่มีไขมันจับน้อยใช้โซดาไฟชนิด ๙๖% ในอัตราส่วน ๑ ช้อนโต๊ะต่อน้ำ ๑/๒ ปีบ
- ใช้น้ำสะอาดฉีดล้างบนแผง และกวาดล้างร่องระบายน้ำเสียเพื่อชะล้างสิ่งสกปรกและโซดาไฟออกให้หมด
- ใช้น้ำปูนคลอรีน ความเข้มข้น ๑๐๐ พีพีเอ็ม ใส่ลงในฝักบัวรดน้ำ รดบริเวณแผงจำหน่ายอาหารปล่อยทิ้งไว้เพื่อให้คลอรีนฆ่าเชื้อโรคและกำจัดกลิ่น ส่วนบริเวณที่มีกลิ่นคาว ให้ใช้หัวน้ำสัสมายผสมน้ำให้เจือจางแล้วรดบริเวณที่มีกลิ่นคาว

วิธีการเตรียมน้ำปุ๋ยมูลอูรีน

ความเข้มข้นของน้ำปุ๋ยมูลอูรีน	สัดส่วนและวิธีการเตรียม	
	ผงปุ๋ยมูลอูรีน ๖๐%	วิธีการเตรียม
๕๐ พีพีเอ็ม ๑๐๐ พีพีเอ็ม ๒๐๐ พีพีเอ็ม	๑/๒ ช้อนชา ๑ ช้อนชา ๒ ช้อนชา	ผสมผงปุ๋ยมูลอูรีนตามอัตราส่วนที่ต้องการในน้ำ ๑ แก้ว คนให้เข้ากันทิ้งไว้ให้ตกตะกอน รินเฉพาะส่วนที่เป็นน้ำใส ผสมในน้ำสะอาด ๑ ปี๊บ (๒๐ ลิตร) คนให้เข้ากันก็จะได้น้ำปุ๋ยมูลอูรีนความเข้มข้นตามต้องการ

ขั้นตอนการเตรียมน้ำปุ๋ยมูลอูรีน

๑. ผสมผงปุ๋ยมูลอูรีน ๖๐% ตามอัตราส่วน ๑/๒ ช้อนชา หรือ ๑ ช้อนชา หรือ ๒ ช้อนชา ในน้ำ ๑/๒ ชัน คนให้เข้ากัน
๒. ทิ้งไว้ให้ตกตะกอน
๓. รินเฉพาะส่วนที่เป็นน้ำใส ผสมในน้ำสะอาด ๑ ปี๊บ (๒๐ ลิตร)

ที่มา : เอกสารเผยแพร่ วิธีการล้างเชียงและแผงจำหน่ายอาหารในตลาดสด ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ภาคผนวก ๗

ภาชนะใส่อาหาร

การเลือกภาชนะใส่อาหาร

- หลักเกณฑ์ในการเลือกภาชนะอุปกรณ์ใส่อาหาร

๑. ภาชนะอุปกรณ์ต้องไม่ทำ หรือประกอบด้วยวัสดุที่เป็นพิษ เช่น ไม่ทำจากวัสดุที่ใช้แล้ว ไม่มีการแต่งสีในส่วนที่จะสัมผัสอาหาร

๒. ภาชนะอุปกรณ์ ต้องมีความแข็งแรงทนทานไม่ชำรุดสึกหรอ หรือแตกกะเทาะ เป็นสนิมง่าย ทนต่อการกักกรองของอาหารที่มีรสเปรี้ยวหรือเค็มจัดได้

๓. มีรูปแบบทำความสะอาดง่าย และมีความปลอดภัยในการนำมาใช้ มีผิวเรียบ ไม่มีร่อง ซอก มุมปากไม่แคบ ก้นไม่ลึกจนเกินไป

๔. ป้องกันการปนเปื้อนได้ เช่น ภาชนะใส่น้ำดื่ม/เครื่องดื่ม ต้องมีฝาปิด มีก๊อกหรือทางเทน้ำออก เป็นต้น

การล้างภาชนะใส่อาหาร

● การล้างภาชนะอุปกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดสิ่งสกปรก คราบไขมัน ฝุ่นละอองที่ติดอยู่บนผิวภาชนะ โดยพิจารณา ดังนี้

๑. ต้องล้างทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากใช้แล้ว

๒. หากไม่แน่ใจว่าภาชนะอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้สะอาดเพียงพอ เช่น พบคราบไขมัน ฝุ่นละอองหรือสิ่งสกปรกตกค้างอยู่บนภาชนะ ต้องล้างให้สะอาดอีกครั้ง

๓. หากภาชนะอุปกรณ์ถูกปนเปื้อนระหว่างการใส่ เช่น ทำตก หล่น หรือมีแมลงวันไต่ตอม ต้องนำไปล้างให้สะอาดอีกครั้ง

- การล้างภาชนะทำได้ ๒ วิธี คือ

๑. การล้างด้วยมือ

๒. การล้างด้วยเครื่องล้างภาชนะ

การล้างด้วยมือ

- ภาชนะอุปกรณ์ที่ใช้แล้ว เมื่อจะนำมาล้างต้องแยกภาชนะออกเป็น ๒ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ภาชนะใส่อาหารคาว

ประเภทที่ ๒ ภาชนะใส่อาหารหวานและแก้วน้ำโดยล้างภาชนะใส่อาหารหวานและแก้วน้ำก่อน

- ขั้นตอนการล้างภาชนะอุปกรณ์ด้วยมือ มีขั้นตอนดังนี้

๑. ก่อนล้าง ควรกวาดเศษอาหารทั้งหมดทิ้งในถังขยะ
๒. ล้างภาชนะด้วยน้ำผสมน้ำยาล้างจาน เพื่อล้างคราบไขมัน เศษอาหาร และสิ่งสกปรกที่ติดค้างอยู่ โดยใช้ฟองน้ำ ผ้าสะอาด หรือแผ่นใยสังเคราะห์ ช่วยในการทำความสะอาด ในฤดูหนาว หากใช้น้ำอุ่นผสมน้ำยาล้างจาน จะช่วยกำจัดไขมันได้มากขึ้น
๓. ล้างด้วยน้ำสะอาดอีก ๒ ครั้ง เพื่อล้างน้ำยาล้างจานและสิ่งสกปรกต่างๆ ที่ยังค้างอยู่ ออกให้หมด แล้วคว่ำให้แห้งเอง หรือผึ่งแดดในบริเวณที่ไม่มีฝุ่น หรือแมลงวัน ห้ามใช้ผ้าเช็ด
๔. ในกรณีที่เกิดโรคระบาด ให้ใช้น้ำร้อนที่มีอุณหภูมิ ๘๒-๘๗ °C หรือน้ำผสมน้ำคลอรีนที่มีความเข้มข้น ๑๐๐ ppm. (ทำได้โดยใช้ผงปูนคลอรีน ๖๐% ๑ ช้อนชา ละลายน้ำในน้ำ ๑ แก้ว ทิ้งให้ตกตะกอนแล้วนำเฉพาะส่วนน้ำใสผสมกับน้ำสะอาด ๒๐ ลิตร) แช่ภาชนะไว้อย่างน้อย ๒ นาที เพื่อฆ่าเชื้อโรค

การล้างด้วยเครื่องล้างภาชนะ

การล้างด้วยเครื่องล้างจานภาชนะ หากปฏิบัติไม่ถูกต้องจะทำให้ภาชนะไม่สะอาด เนื่องจากการทำความสะอาดของเครื่องล้างจะใช้แรงฉีดของน้ำ ไม่ใช่แรงขัดถูแบบการล้างด้วยมือ ข้อควรปฏิบัติในการล้างภาชนะด้วยเครื่อง มีดังนี้

๑. กวาดเศษอาหาร และสิ่งสกปรกทิ้งลงในถังขยะแล้วล้างหรือแช่ภาชนะด้วยน้ำเปล่า ก่อนนำเข้าเครื่อง
๒. จัดวางภาชนะเข้าเครื่องให้ถูกต้อง เรียงให้เป็นระเบียบในตะแกรงหรือตะกร้าตามระบบของเครื่อง ไม่วางซ้อนทับกันโดยเฉพาะซ้อนล้น
๓. ใช้น้ำยาทำความสะอาดที่มีความเข้มข้น และปริมาณที่เหมาะสม
๔. เมื่อล้างทำความสะอาดเสร็จแล้ว ควรตรวจสอบความสะอาดของภาชนะหลังการล้าง และนำภาชนะออกจากเครื่อง
๕. ทำความสะอาดเครื่องล้างทุกครั้ง ภายหลังจากใช้เครื่องล้างภาชนะบางแบบ สามารถควบคุมอุณหภูมิที่เหมาะสมของน้ำ และตั้งเวลาปรับวงจรอัตโนมัติได้ บางครั้งอาจมีการผสมน้ำยา ทำให้แห้งกับน้ำสะอาดในการล้างครั้งสุดท้าย

การทำให้ภาชนะใส่อาหารแห้ง

การทำแห้ง ภาชนะอุปกรณ์ที่ล้างทำความสะอาดแล้วต้องนำมาผึ่งให้แห้งเอง โดยคว่ำบนตะแกรงหรือตะกร้า หากสามารถวางผึ่งในที่ที่มีแสงแดดส่องถึง เพื่อฆ่าเชื้อโรคด้วยก็จะดี ภาชนะที่ล้างด้วยเครื่องล้างภาชนะส่วนมากจะถูกเป่าให้แห้ง ภาชนะอุปกรณ์ที่ล้างทำความสะอาดแล้วไม่ควรใช้ผ้าเช็ด เพราะจะทำให้เกิดการปนเปื้อนจากผ้า

การเก็บภาชนะใส่อาหาร

- ภาชนะอุปกรณ์ที่ล้างทำความสะอาดแล้วควรเก็บด้วยวิธีการ ดังนี้
  ๑. เก็บเฉพาะภาชนะอุปกรณ์ที่ฝั่งแห้งดีแล้วเท่านั้น ไม่นำภาชนะอุปกรณ์ที่ยังเปียกอยู่มาเก็บ
  ๒. บริเวณที่เก็บต้องสะอาด ไม่เปียกชื้นมีการปกปิด ไม่มีสัตว์แมลงนำโรค ไม่เก็บบริเวณเดียวกับที่เก็บสารเคมีอันตราย และที่เก็บต้องอยู่สูงจากพื้นอย่างน้อย ๖๐ เซนติเมตร

การใช้ภาชนะอุปกรณ์ใส่อาหาร

- ก่อนนำภาชนะอุปกรณ์ไปใช้ควรปฏิบัติดังนี้
  ๑. ตรวจสอบว่าภาชนะอุปกรณ์ที่จะนำไปใช้ต้องอยู่ในสภาพที่สะอาดเสมอ
  ๒. ภาชนะอุปกรณ์ต้องไม่ชำรุด กะเทาะ หรือแตกร้าว
  ๓. ภาชนะที่ใช้ครั้งเดียว ต้องมีวัสดุห่อหุ้มมิดชิด
  ๔. ภาชนะที่จะนำมาใช้กับอาหาร ต้องไม่เคยใช้บรรจุสารเคมีอันตราย
- ระหว่างการใช้อุปกรณ์ควรปฏิบัติดังนี้
  ๑. หลีกเลี่ยงการจับต้องส่วนของภาชนะอุปกรณ์ที่จะสัมผัสอาหาร
  ๒. ใช้ภาชนะให้เหมาะสมกับชนิดของอาหาร เช่น ไม่ใช้พลาสติกกับอาหารร้อนจัดหรือมีรสเปรี้ยว/เค็มจัด ไม่ใช้ถุงพลาสติกเย็นใส่ของร้อน
  ๓. เหยียง ต้องแยกใช้ระหว่างอาหารดิบกับอาหารสุก และมีฝาซีโครบระหว่างที่ไม่ใช้งาน
  ๔. ไม่วางซ้อน ตะเกียบ หรือทัพพินบนพื้นโต๊ะ ให้วางในจาน
  ๕. ภาชนะที่ใช้ใส่อาหาร ห้ามนำไปใส่สารเคมีอันตราย หรือสิ่งที่ไม่ใช่อาหาร
  ๖. ใบไม้ที่นำมาห่ออาหาร เช่น ใบบัว ใบตอง ต้องสด ใหม่ และล้างทำความสะอาดก่อนใช้ห่ออาหาร
  ๗. ห้ามใช้ถุงกระดาษที่มีหมึกพิมพ์ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์มาบรรจุอาหารโดยตรง โดยเฉพาะอาหารทอด
  ๘. ภาชนะที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น กล่องโฟมบรรจุอาหาร หลอด ถุงพลาสติก จานกระดาษ เมื่อใช้แล้วไม่ควรนำกลับมาใช้อีก

ที่มา : เอกสารเผยแพร่ ภาชนะใส่อาหาร ของสำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ที่ปรึกษา

๑. นายวัลลภ	พริ้งพงษ์	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๒. นายสมศักดิ์	ปะริสุทโธ เหมทานนท์	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๓. นายชาญนะ	เอี่ยมแสง	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๔. นายโชคชัย	เดชอมรธัญ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำ

๑. นายวิจารณ์	ตันติธรรม	วิศวกรโยธาชำนาญการ กรมโยธาธิการและผังเมือง
๒. ร.อ.หญิงนิธิมา	เคารพครู	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย
๓. นายวรวุฒิ	สอนมัน	เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านวิเทศสัมพันธ์ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
๔. นางสาวพลาพร	สมพรบรรจง	ผู้อำนวยการสำนักสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครรังสิต
๕. นายกฤษฎา	ชื่นอิม	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครนนทบุรี
๖. นางศุภาวีร์	บุญเถื่อน	หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการและการสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ
๗. นายสิริโรจน์	พิมลลิขิต	หัวหน้างานสุขาภิบาลและคุ้มครองผู้บริโภค เทศบาลนครนครปฐม
๘. นายสมหมาย	บุปผามาโล	สถาปนิก ๖ ว เทศบาลนครนนทบุรี
๙. นางสมศรี	มัจฉากล้า	นักบริหารงานสาธารณสุข ๖ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
๑๐. นายยุทธภูมิ	อินตะไชย	วิศวกรโยธา ๔ องค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

คณะผู้จัดทำกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑. นายรังสรรค์	เอี่ยมบุตรลพ	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
๒. นายธนา	ยันตร์โกวิท	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม
๓. นายบรมเมศร์	ธีระคำศรี	ผู้อำนวยการส่วนกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
๔. นายจรัญ	พุ่มพวง	ท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี
๕. นางสาวอัจฉรา	วงศ์เอก	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๖. นายภูวนันท์	ธนัญเกียรติ	ผู้อำนวยการส่วนมาตรฐานการบริการท้องถิ่น
๗. นายวัชรินทร์	จันทเขต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๘. นายพีรวิทย์	พงศ์สุรชีวิน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๙. นางมณฑิรา	สุวรรณมณีรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๑๐. นางสาวบุญสิตา	ภักดีกิจ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ